

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

Інструкція

З охорони праці № 4

Інструкція з охорони праці

Муляр

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для муляра (далі — Інструкція) розроблена на підставі законодавства України про охорону праці.

Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну - в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільнниці, що виконують мулярні роботи, та встановлює вимоги безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Інструкція повинна переглядатися не рідше одного разу на 3 роки.

1.4. Муляр виконує роботи, які відносяться до робіт з підвищеною небезпекою. До роботи з електроінструментом класу I у приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки.

Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.5. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці

1.6. До роботи муляром допускаються особи не молодші 18 років, які пройшли:

- попередню професійну підготовку в закладах освіти;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.7. Новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2—15 діб відповідно до наказу керівника підприємства.

1.8. В процесі роботи муляри проходять:

- повторний інструктаж один раз на 3 місяці;

- позаплановий інструктаж:
- при порушеннях працівниками вимог нормативних актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при виявленні особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів;
- цільовий інструктаж:
- при виконанні разових робіт, не передбачених трудовим договором;
- при ліквідації аварії, стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи.

1.9. Підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленому порядку ліцензію Міносвіти та дозвіл Держгірпромнагляду.

1.10. Муляр повинен знати:

- способи кладки стін середньої складності;
- способи кладки стін простої складності з одночасним їх облицюванням;
- способи кладки стін полегшеної конструкції;
- способи кладки стін зі склоблоків;
- способи монтажу збірних елементів деталей середньої маси;
- армування цегляних стін та перегородок;
- способи стропування та кріплення елементів, що монтується.

1.11. Перевірка знань з питань охорони праці у мулярів проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції, інструкції заводу-виготовлювача та інших нормативних актів.

1.12. Муляр зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місці, так і в побутовому приміщенні;
- виконувати вимоги нормативно-правових актів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної безпеки;
- працювати у виданому спецодязі, спецвзутті та користуватися необхідними засобами індивідуального захисту;
- своєчасно проходити медичне обстеження;
- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки справним інструментом та обладнанням;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та з якої проінструктований;

— вживати заходів щодо негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт, і негайно повідомляти керівника робіт;

— дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;

— знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.13. Усі робітники в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння підлягають видаленню з будівельного майданчика зі складанням акта.

1.14. Організація робочого місця муляра повинна бути безпечною на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних небезпечних виробничих факторів:

- підвищена важкість праці;
- підвищений або понижений рівень температури та вологості повітря;
- падіння предметів, будівельних матеріалів або конструкцій;
- ушкодження очей уламками під час обробки цегли (каміння);
- падіння з висоти внаслідок несправності засобів підмощування, драбин;
- неогородженність небезпечних зон;
- недостатня освітленість робочих місць;
- протяги.

1.15. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів муляр повинен бути забезпечений наступними засобами індивідуального захисту:

- напівкомбінезон бавовняний — термін носіння 12 місяців;
- черевики шкіряні — термін носіння 12 місяців;
- рукавиці з наладонниками із вінілшкіри — термін носіння 2 місяці;
- каска — до зносу;
- респіратор — до зносу;
- окуляри захисні — до зносу.

На зовнішніх роботах взимку додатково:

- куртка бавовняна на утеплювальній прокладці - термін носіння 36 місяців;
- брюки бавовняні на утеплювальній прокладці - термін носіння 36 місяців;
- напівчоботи утеплені — термін носіння 48 місяців;
- для захисту від падіння з висоти — запобіжний пояс;
- для захисту рук від шкідливої дії розчинів (особливо вапняного) - гумові рукавиці;
- під час роботи з вапном - захисні окуляри, гумові чоботи та гумовий фартух.

1.16. Під час одержання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту муляр повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ними.

1.17. Муляр не повинен приступати до роботи в невідремонтованому, забрудненому спецодязі, спецвзутті та з несправними захисними засобами.

1.18. Під час виконання мулярних робіт в небезпечних зонах необхідно отримати наряд-допуск в установленому порядку.

1.19. Робоче місце муляра не постійне, і визначається безпосереднім керівником до початку робочої зміни. Робочий інструмент муляра - кельми, кирки, розшивки, совкові лопати тощо.

1.20. Допуск муляра до роботи з ручним електроінструментом може бути здійснений після проведення відповідного інструктажу.

1.21. У разі залучення муляра до стропування вантажів з використанням вантажопідймальних механізмів, муляр повинен мати посвідчення стропальника.

1.22. У разі виконання мулярних робіт на висоті (на засобах підмощування, риштуваннях, драбинах тощо) муляр повинен отримати відповідний інструктаж.

1.23. Розстановку ящиків з розчином і цеглою слід здійснювати у відповідності зі схемами організації робочих місць, передбачений в ПВР.

Особливо ретельно слід виконувати цю роботу під час виготовлення цегляної кладки з риштувань і помостів, щоб не допускати перевантаження робочих настилів.

1.24. На будівельному майданчику (на землі) цегла повинна складуватися у відведеному місці наступним чином:

- в пакетах на піддонах — не більше ніж у два яруси;
- в контейнерах — в один ярус;
- в штабель — заввишки не більше 1,7 м.

Між штабелями повинні бути проходи завширшки не менше 1 м. Забороняється приставляти матеріали до парканів та елементів тимчасових і капітальних споруд.

1.25. Рукоятки ручних інструментів повинні бути виготовлені з деревини твердих порід, гладко оброблені і надійно закріплі. Забороняється застосовувати ручний інструмент, що має вибойни, задирки та гострі ребра в місцях затиснення рукою.

1.26. Ходити територією будівельного майданчика тільки по встановлених місцях. В темний час доби — тільки по добре освітленій території та за необхідності користуватися переносними засобами освітлення. Бути обережним і уважним під час пересування.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Муляр повинен отримати завдання та ознайомитися з проектом виконання робіт (ПВР) або технологічною картою.

2.2. Необхідно одягти спецодяг, спецвзуття і засоби індивідуального захисту.

2.3. Підготувати робоче місце:

- перевірити справність робочого інструменту, пристрій та інвентарю;
- перевірити стан засобів підмощування (риштування, настилу тощо);
- привести в порядок робоче місце, не допускаючи захаращення проходів.

2.4. Технічний стан засобів підмощування (риштування, настилу) визначає керівник робіт. Перевірка технічного стану засобів підмощування проводиться щоденно перед початком виконання робіт. Настили на риштуваннях повинні мати рівну поверхню з просвітами не більше 5 мм. З'єднання щитів в напуск допускається тільки по довжині, причому кінці елементів, які стикуються, повинні розміщуватися на опорі і перекидатися через неї не менше як на 20 см на кожний бік. Для запобігання падінню відходів дрібно-штучного матеріалу з настилу встановлюють бортовий елемент заввишки не менше 0,15 м від основи огороження. Просвіт між стіною будівлі і настилом риштування не повинен перевищувати 50 мм.

2.5. Робочі місця і проходи до них на висоті не менш 1,3 м і на відстані не менш 2 м від межі перепаду висот повинні бути огороженні: висота огороження повинна бути не менше 1,1 м, а відстань між горизонтальними елементами — не більше 0,45 м.

2.6. Перевірити правильність розміщення піддона з цеглою та розчином на робочому місці.

2.7. В місцях виконання мулярних робіт електромережа повинна бути відключена електромонтером або вжиті заходи щодо захисту електро-установок та електромереж від механічних пошкоджень.

2.8. Перевірити стан освітлення робочого місця.

2.9. У разі виконання роботи із запобіжним поясом перевірити його справність і термін випробування. Захисні каски, респіратори та захисні окуляри перед початком роботи оглядаються на відсутність механічних пошкоджень.

2.10. Перед початком робіт з будівництва (ремонту) фундаментів необхідно перевірити міцність кріплень стінок траншей і котлованів, а також стан укосів (особливо в дошову погоду).

2.11. У разі виявлення тріщин або несправностей в кріпленнях укосів, а також порушень у роботі технологічного устаткування необхідно доповісти керівнику робіт і не приступати до роботи, поки не будуть усунені виявлені порушення.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

Під час мурування фундаментів

3.1. Порядок організації безпечної ведення земляних робіт визначається технологічною картою.

3.2. У випадку мурування фундаментів на різних відмітках, мурувати починають з найбільш понижених ділянок.

3.3. Для проходу вздовж краю котловану (траншеї) необхідно залишати вільну, не завантажену землею або матеріалами смугу завширшки не менше 0,5 м для захисту працюючих в котловані від падіння на них випадкових предметів або матеріалів бортовими дошками, прибитими до стовпів кріплення.

3.4. Будівельні матеріали в траншею (котлован) необхідно подавати механізованим способом або за допомогою нахилених лотків та жолобів. Забороняється одночасно спускати камінь в жолоб і приймати його з жолоба.

Забороняється скидати будівельні матеріали у траншею (котлован) з краю траншеї (котловану).

3.5. Для спускання людей в котлован в зворотному виході влаштовуються драбини або східці завширшки не менше 0,6 м, огороженні перилами. У вузьких траншеях застосовуються інвентарні приставні драбини. Спускання працівників у котлован по розкосах кріплень забороняється.

3.6. Необхідно стежити за тим, щоб матеріали на площацках, що прилягають до котловану або траншеї, знаходилися не ближче як 0,5 м від їх краю. Над поверхнею землі кріплення повинні мати випуск не менше 15 см.

3.7. Під час роботи в траншеї (котловані) необхідно контролювати стан кріплень і розпорів, особливо в перезволожених ґрунтах, піщаних, супісках, лісовидних ґрунтах, а також у разі виконання робіт із водовідводами в дошову пору, робіт поблизу дорожніх магістралей та в інших місцях, де інтенсивно діють динамічні навантаження від транспорту, працюючого устаткування підприємства. Розпори і кріплення дозволяється знімати в міру нарощування кладки підставкою додаткових розпорів і в присутності керівника робіт. Видаляти розпори треба знизу і не більше як по три дошки, а при сипких і нестійких ґрунтах - тільки по одній дошці.

3.8. При появі тріщин, просідань та інших деформацій в конструкціях, що будують (ремонтується), необхідно вивести працюючих з небезпечних зон і вжити заходи з негайного укріплення конструкцій і елементів, що загрожують обрушенню.

3.9. Необхідно стежити за тим, щоб зворотне засипання фундаментів здійснювалося з обох боків одночасно, оскільки засипання свіжої кладки з одного боку викликає однобічний тиск ґрунту і може обвалити кладку. Засипати пазухи між зовнішньою стіною підвалу і укосом котловану треба тільки після отримання на це дозволу керівника робіт.

Під час мурування стін та карнизів будинків і споруд

3.10. Мурування стін будинків і споруд необхідно вести тільки з землі, перекриття або засобів підмощування. Порядок безпечної ведення робіт на засобах підмощування визначається відповідною інструкцією.

3.11. Під час роботи на висоті робоче місце муляра повинно бути забезпечене інвентарними засобами підмощування, встановленими з урахуванням проектів виконання робіт. Ширина настилу під час виконання цегляної кладки повинна бути не менше 2 м і установлюватися так, щоб рівень кладки після підмощування був не менше ніж на 2 ряди вище настилу. Забороняється проводити мурування стіни, стоячи на ній.

3.12. Під час подавання матеріалів будівельним підйомником повинні обладнуватися вантажоприймальні площацки, примкнуті до риштування на рівні робочого настилу. Не перевантажувати настили засобів підмощування зайвими матеріалами.

3.13. Піднімати дрібноштучний вантаж (цеглу, блоки) на засоби підмощування необхідно краном у спеціально призначений для цього тарі, як правило, пакетами у піддонах або клітках, що виключають можливість падіння цегли під час підймання.

3.14. Не дозволяється виконувати мурування стіни будинку заввишки більше як два яруси без улаштування міжповерхових перекриттів або тимчасового настилу по балках цих перекриттів, а також без улаштування площадок, маршів та без їх огороження у сходових клітках.

3.15. Під час мурування стін з внутрішнього засобу підмощування необхідно по всьому периметру будинку встановлювати зовнішні захисні козирки.

3.16. Під час улаштування захисних козирків необхідно дотримуватися таких вимог:

- ширину козирків приймати не менше 1,5 м і встановлювати їх із нахилом до стін під кутом 20° до горизонту, козирки необхідно обладнувати бортовими дошками;

- перший ряд козирків встановлюють на висоті не більше 6 м від землі і залишають їх до зведення цегляних стін на всю висоту, а другий ряд — переміщується через кожні 6—7 м;

- працівники, зайняті на установленні і знятті захисних козирків, повинні працювати в запобіжних поясах;

- без установлення захисних козирків допускається вести кладку стін будинків заввишки не більше 7 м, при цьому по периметру будинку на землі влаштовують огороження на відстані не менше 1,5 м від поверхні землі.

3.17. Під час мурування в небезпечних місцях (виведення зовнішніх стін на рівні перекриття, карнизів тощо) муляр повинен користуватися запобіжним поясом, закріпленим до страхувального каната, монтажних петель плит перекриття або інших надійних елементів будівельних конструкцій (за вказівкою керівника робіт). Виконувати роботи, перебуваючи безпосередньо на стіні або карнізах, забороняється. Ремонт цегляної кладки фасадних стін, козирків, а також облицювання стін необхідно виконувати із зовнішнього риштування (підвісних колисок).

3.18. Забороняється ходити по захисних козирках і використовувати їх як риштування, а також складувати на них матеріали та інструмент.

3.19. На засобах підмощування між стіною, складеними матеріалами і встановленим інвентарем необхідно залишати прохід завширшки не менше 50 см.

3.20. Виводити стіни (бортини) на рівні перекриття із збірних залізобетонних плит необхідно із засобів підмощування поверху, що розташований нижче.

3.21. Забороняється монтувати плити перекриття без попередньо викладеного з цегли бортика на два ряди вище рівня плит, що укладаються. Пустоти в плитах перекриття повинні бути замощені до їх подачі на поверхні.

3.22. Розшивання кладок зовнішніх стін необхідно виконувати з перекриття або засобів підмощування після укладання кожного ряду. Муляру забороняється знаходитись на стіні під час проведення цієї операції.

3.23. До встановлення столярних виробів віконні та дверні прорізи муріваних стін необхідно огорожувати.

3.24. Забороняється залишати матеріали та інструменти на стінах під час перерви.

3.25. Виконувати мурування з перекриттів допускається тільки за наявності суцільного настилу.

3.26. Не дозволяється мурувати стіни будинків заввишки більше 2-х поверхів без установлення міжповерхового перекриття або тимчасового настилу по балках цих перекриттів, а також без улаштування майданчиків, маршів із огороженням в сходових клітках.

3.27. Знімати тимчасові кріплення плит лицювання та елементів карнизу допускається після досягнення проектної міцності розчину.

3.28. Рівень кладки після кожного переміщення засобів підмощування повинен бути не менше як на 0,7 м вище рівня робочого настилу або перекриття.

3.29. Виконання робіт на двох і більше рівнях (по вертикалі) без улаштування суцільного настилу не допускається, а також забороняється виконувати роботи на висоті на окремо укладених дошках, не скріплених в щити.

3.30. При виявлені в процесі роботи будь-яких несправностей у засобах підмощування, необхідно припинити роботи і сповістити керівника робіт для вживання заходів для усунення несправностей.

3.31. Під час проведення робіт в темну пору необхідно забезпечити достатню освітленість робочого місця. Забороняється виконувати роботи при поганому освітленні робочого місця.

3.32. Під час виконання цегляної кладки в підвальних приміщеннях необхідно користуватися освітленням від електромережі напругою 36 В.

3.33. Під час роботи взимку необхідно постійно очищати робоче місце від снігу і посыпати його піском.

3.34. Під час ожеледі, грози, туману, швидкості вітру 15 м/с і більше роботу необхідно припинити.

3.35. Роботу із застосуванням армазіту-5 (андезитом) повинні виконувати у добре вентильованих приміщеннях, оскільки під час розчинення і затвердіння цей матеріал виділяє токсичні речовини. Працівники повинні використовувати спеціальний одяг і засоби індивідуального захисту: гумові рукавиці, захисні окуляри та респіратори.

3.36. Під час виконання роботи муляр повинен дотримуватися вимог санітарних норм і правил особистої гігієни. Забороняється паління, зберігання та вживання їжі на робочому місці.

3.37. Про кожний нещасний випадок необхідно терміново повідомити безпосереднього керівника робіт або іншу посадову особу і вжити заходів щодо подання необхідної допомоги.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Привести в порядок робоче місце, прибрати сміття із засобів підмощування, що використовувалися під час роботи.

4.2. Витерти робочий інструмент, надіти на загострені частини інструменту запобіжні футляри (choxli).

4.3. Робочий інвентар, пристрої та засоби захисту прибрати в спеціально відведене місце.

4.4. Зняти спецодяг, спецвзуття, очистити його від пилу та іншого бруду, покласти у відведене для зберігання місце та переодягтися. Забороняється зберігати чистий (домашній) та робочий одяг в одній шафі.

4.5. Вимити обличчя і руки водою з милом, вивести зі шкіри залишки розчину, за необхідності змастити руки вазеліном або кремом «Силікон».

4.6. Повідомити керівника робіт про всі несправності, що мали місце під час роботи.

4.7. За потреби здати зміннику своє робоче місце, ознайомивши його з технічним станом технологічного устаткування, що використовується.

4.8. Для прибирання робочого місця, технологічного устаткування повинен надаватися в кінці зміни необхідний час.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. Аварійні ситуації можуть бути виробничого характеру, а також виникати під дією несприятливих атмосферних умов (грози, урагану та ін.).

5.2. В процесі виконання мулярних робіт до виробничих аварій та нещасних випадків призводять такі причини:

— складування матеріалів і виробів з порушенням вимог технічних умов і стандартів на складування для даного виду матеріалу, виробу, недотримання технологічних проїздів і проходів;

— невикористання засобів індивідуального захисту (спецодягу, спецвзуття, рукавиць, захисної каски та ін.);

— робота з несправним інструментом, пристроями чи механізмами;

— падіння матеріалів з висоти;

— використання нестандартних засобів підмощування;

— використання несправних інструментів, механізмів та пристройів;

— порушення стійкості будівельних конструкцій.

5.3. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, вжити заходів щодо евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. За необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.4. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не веде до розширення аварії, то її слід зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.5. У випадках пожежі необхідно:

— викликати пожежно-рятувальну службу за телефоном «101»;

— оповістити керівника робіт і розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння. Електропроводку та електроустановки гасити тільки вуглекислотними та порошковими вогнегасниками після їх відключення від електромережі;

— організувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місцезнаходження гідрантів, колодязів та інших засобів пожежогасіння.

5.6. При нещасних випадках (збиттях, падіннях, електротравмах), а також у випадках раптового захворювання подати потерпілому першу

(долікарську) допомогу, повідомити керівника робіт про те, що трапилося, викликати швидку допомогу за телефоном «103».

5.7. Послідовність подання першої допомоги:

— усунути дію на організм шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить тощо);

— визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя потерпілого і послідовність заходів щодо його рятування;

— вжити потрібних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, накласти пов'язку та ін.);

- підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибууття медичного працівника або вжити заходів щодо транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

5.8. Допомога потерпілому, подана не медичним працівником, не повинна замінити допомогу з боку медичного персоналу і повинна подаватися лише до прибууття лікаря.

5.9. Конкретні дії щодо подання першої допомоги потерпілому під час різних уражень описані в Інструкції з подання першої (долікарської) допомоги, яка вивчається під час проходження первинного і подальших інструктажів з питань охорони праці.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»

№ 118 «21» СВ 2023 р.

Інструкція
з охорони праці №
Інструкція з охорони праці
Штукатур

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для штукатура розроблена на підставі законодавства України про охорону праці. Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну — в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільниці, що виконують штукатурні роботи, та встановлює вимоги безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Інструкція повинна переглядатися не рідше одного разу на 5 років

1.4. Штукатур виконує роботи, які відносяться до робіт з підвищеною небезпекою та важкими умовами праці.

До роботи з електроінструментом класу I у приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки.

Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо 1 групи з електробезпеки.

1.5. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці.

1.6. До роботи штукатуром допускаються особи, не молодше 18 років, які пройшли:

- попередню професійну підготовку в закладах освіти;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.7. Новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2—15 діб відповідно до наказу керівника підприємства.

1.8. В процесі роботи штукатури проходять:

- повторний інструктаж один раз на 3 місяці;

- позаплановий інструктаж:
- у разі введення в дію нових або переглянутих нормативних актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, зміні або модернізації устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативних актів з охорони праці, що можуть привести або привели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при виявленні особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 3О календарних днів;
- цільовий інструктаж:
- при виконанні разових робіт, не передбачених трудовим договором;
- при ліквідації аварії, стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи.

1.9. До виконання робіт, не пов'язаних з професією штукатура, працівник допускається тільки після проведення цільового інструктажу.

1.10. Підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленах порядку ліцензію Міносвіти та дозвіл Держгірпромнагляду.

1.11. Штукатур повинен знати:

- види основних матеріалів, що використовуються для виконання штукатурних робіт та виготовлення гіпсовых плит для коробів вентиляції;
- найменування та призначення ручних інструментів і пристрій;
- способи приготування розчинів;
- види та властивості сповільнювачів та прискорювачів тужавіння;
- властивості розчинів з хімічними домішками;
- будову затиральних машин;
- способи механізованого нанесення розчинів та торкретування поверхонь.

1.12. Перевірка знань з питань охорони праці у штукатурів проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції, інструкції заводу-виготовлювача та інших нормативних актів.

1.13. Штукатур зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місці, так і в побутовому приміщенні;
- виконувати вимоги нормативно-правових актів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної безпеки;

- працювати у виданому спецодязі, спецвзутті та користуватися необхідними засобами індивідуального захисту;
- своєчасно проходити медичне обстеження;
- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки справним інструментом та обладнанням;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та з якої проінструктований;
- вживати заходів щодо негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт і негайно повідомляти керівника робіт;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.14. Усі робітники в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння підлягають видаленню з будівельного майданчика із складанням акта.

1.15. Організація робочого місця штукатура повинна бути безпечною на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних шкідливих та небезпечних виробничих факторів:

- а. фізичних:
  - машини та механізми, що рухаються;
  - вироби, заготовки, матеріали, що пересуваються;
  - підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони;
  - підвищена або понижена температура поверхні, матеріалу;
  - підвищена або понижена температура робочої зони;
  - підвищений рівень шуму на робочому місці;
  - підвищена вологість повітря;
  - протяги і недостатня освітленість робочого місця.
- б. психофізіологічних:
  - фізичні перевантаження.

Найбільш небезпечними для штукатура є протяги, що призводять до простудних захворювань та фізичні перевантаження, які викликають загальні захворювання.

1.16. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів штукатур згідно з типовими галузевими нормами повинен бути забезпечений наступними засобами індивідуального захисту:

- костюм бавовняний — термін носіння 12 місяців;
- рукавиці комбіновані — до зносу;
- чоботи гумові — термін носіння 24 місяців;
- черевики шкіряні — термін носіння 12 місяців;
- рукавички гумові на трикотажній основі — термін носіння 3 місяці;
- респіратор — до зносу.
- Під час торкретування додатково:
- окуляри захисні — до зносу.

На зовнішніх роботах взимку додатково:

куртка бавовняна на утеплювальній прокладці — термін носіння 36 місяців; брюки бавовняні на утеплювальній прокладці — термін носіння 36 місяців;

напівчоботи утеплені — термін носіння 48 місяців.

1.17. Під час одержання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту штукатур повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ними.

1.18. Штукатур не повинен приступати до роботи в не відремонтованому, забрудненому спецодязі, спецвзутті та з несправними захисними засобами.

1.19. У разі виконання штукатурних робіт в небезпечних зонах слід видавати наряд-допуск в установленому порядку.

1.20. Адміністрація зобов'язана забезпечити робочі місця штукатура випробуваними інвентарними огороженнями, захисними і запобіжними пристроями та пристосуваннями (риштуваннями, драбинами, столиками та ін.).

1.21. У випадку недоцільності встановлення риштувань чи інших засобів підмащування штукатур під час роботи на висоті зобов'язаний користуватися запобіжним поясом.

Місця закріплення карабіном запобіжного пояса повинні бути зазначені виконробом або вказані в ПВР.

1.22. Відповідно до норм чинного законодавства працівники повинні забезпечуватися гардеробними, умивальниками, душовими та кімнатами відпочинку.

У разі виконання робіт на відкритому повітрі або в умовах, що призводять до зволоження спецодягу, повинні бути обладнані приміщення для його сушіння.

1.23. Робоче освітлення повинно відповідати вимогам чинних норм для освітлення робочої поверхні та допоміжних приміщень.

1.24. Приміщення, у яких виконуються штукатурні роботи, повинні мати вентиляцію.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи штукатуру необхідно одягнути спецодяг, спецвзуття та перевірити їх цілісність.

2.2. Отримати у керівника робіт завдання та з'ясувати послідовність технологічного процесу, а також додатковий інструктаж про bezpechni методи i прийоми праці.

2.3. Отримати при необхідності додаткові засоби індивідуального захисту, котрі слід використовувати в залежності від умов праці та відповідно до інструкції заводу-виготовлювача:

- під час підготовки поверхні вручну (бучардою, зубилом) — захисні окуляри із склом, що не б'ється;

- під час підготовки і обробки поверхні електрифікованим інструментом — діелектричні рукавиці, калоші, коврик, респіратор ШБ-1 «Лепесток», окуляри «Моноблок-2»;

- під час хімічної дії (2—3% розчином соляної кислоти, вапняним тістом та ін.) на поверхню, що буде штукатуритися, та роботи з розчинами (на хлорній воді з додаванням поташу та ін.) - респіратор РУ — 6 ОМ, окуляри «Моноблок-2», рукавиці гумові кислотостійкі, фартух;
- під час роботи на висоті — пояс запобіжний;
- під час роботи з матеріалами, що виділяють пил (цемент, алебастр), - респіратор ШБ-1 «Лепесток»;
- під час роботи з пневмоінструментом — віброзахисні рукавиці.

2.4. Для підготовки робочого місця необхідно:

- оглянути його і прибрати предмети і матеріали, що заважають, звільнити проходи;
- перевірити справність настилів риштувань, інвентарних риштувань, пересувних столиків, наявність і справність огорожень;
- перевірити надійність закріплення перегородок, сантехнічних блоків, віконних та дверних коробок;
- перевірити наявність огороження небезпечних зон, монтажних і технологічних отворів, ліфтovих шахт та ін.;

2.5. Перевірити справність інструменту.

2.6. Забороняється використовувати інструмент, що має:

- вибойни, сколи робочих кінців;
- задирки і гострі ребра в місцях затискання рукою;
- тріщини і сколи на затилочній частині інструменту.

2.7. Матеріали і вироби повинні бути заскладовані в такий спосіб:

- вентиляційні — у штабель заввишки не більш 2,5 м на підкладках і прокладках;
- ліпні вироби — у штабель заввишки до 1,2 м у закритому сухому приміщенні;
- дрань у пакетах, металева сітка — вертикально в ряд на підкладках.

2.8. Притуляти (спирати) матеріали і вироби до огорожень та елементів тимчасових і капітальних споруд забороняється.

2.9. Пилоподібні матеріали (цемент, вапно, гіпс і ін.) зберігати в щільно закритих контейнерах, шухлядах, ларях, а в паперових мішках — у закритих сухих приміщеннях.

2.10. Аркуші сухої штукатурки повинні бути заскладовані в сухих приміщеннях штабелями заввишки не більш 2 м.

2.11. Розчин кислоти слід зберігати в щільно закритих скляних суліях, що встановлюються на підлоги в один ряд.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Приступати до внутрішніх штукатурних робіт тільки після встановлення і остаточного закріплення перегородок, сантехнічних блоків, віконних і дверних коробок.

3.2. Виконувати штукатурні роботи в неосвітлених чи затемнених місцях забороняється.

На сходових маршах слід застосовувати спеціальні підмости, у яких опори мають різну висоту чи висувні стійки, встановлені на сходи. Забороняється використовувати для цих цілей приставні сходи.

3.3. Для виконання дрібних штукатурних робіт необхідно застосовувати, переносні чи розсувні інвентарні сходи із врізними сходами.

Нижні кінці драбин повинні мати гострі металеві наконечники при дерев'яних підлогах і гумові — при бетонних і кам'яних.

3.4. Штукатурні роботи на висоті 1,3 м і більше над землею чи перекриттям, виконувати з інвентарних засобів підмащування.

3.5. Виконувати роботи на декількох ярусах по одній вертикалі без проміжних захисних настилів забороняється.

3.6. Зазор між робочим настилом риштувань і стіною будинку не повинні перевищувати 150 мм. Його необхідно закривати знімними дошками. Настили риштувань, драбини періодично під час роботи і після закінчення її слід очищати від будівельного сміття.

Забороняється захаращувати підходи до сход, драбин і риштувань.

3.7. Під час роботи в зимовий період риштування і підмостки, робочі місця і підходи до них очищати від снігу і полою, посыпати піском і шлаком.

Забороняється використовувати для підмащування ненадійні випадкові опори.

3.8. Штукатурний розчин слід приймати в бункер штукатурної станції (агрегату) на спеціально обладнану площинку.

3.9. Забороняється очищати кузов автомобіля-самоскида від розчину, стоячи в кузові. Цю роботу слід виконувати шкrebками чи лопатами з подовженою рукояткою, стоячи на землі.

3.10. Під час нанесення розчину на поверхню вручну методом накидання необхідно знаходитися збоку від цього місця.

3.11. Під час готовування складних розчинів перемішування їх у штукатурних ящиках виконувати спеціальним інструментом (мішалкою). Сухі компоненти розчинів (гіпс, цемент та ін.) додавати дрібними порціями, не допускаючи запилення робочого місця.

3.12. Під час штукатурення віконних, дверних укосів і витягуванні карнизів направляючі рейки надійно закріплювати інвентарними затискачами.

3.13. До роботи з хлорним вапном і хлорними сумішами допускаються робітники, не молодше 18 років, які пройшли медичний огляд.

3.14. Для розкрою й обробки країв аркушів гіпсокартону застосовувати збірно-роздірний інвентарний спеціально обладнаний стіл-верстат.

Заготовлені листи сухої штукатурки правильно встановлювати і надійно закріплювати в проектному положенні.

3.15. Штукатурення внутрішніх укосів зовнішніх прорізів виконувати за наявності огорожень прорізів на увесь час проведення робіт.

3.16. За відсутності зовнішніх риштувань зовнішні віконні відкоси виконуються з випускних риштувань чи інших засобів підмащування, згідно ПВР.

3.17. Забороняється застосування для розчинів кольорової штукатурки шкідливі для здоров'я пігменти (свинцевий сурик, свинцевий крон, мідянку).

3.18. Забороняється наливати воду в посудину з кислотою. Під час розведення кислоти необхідно лити її тонким струмком у воду.

3.19. Забороняється перебування штукатурів у приміщенні, що просушується, більше 3 годин.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити від електромережі інструмент і механізми, що використовувалися під час роботи.

4.2. Зібрати і здати на зберігання робочий інструмент і пристосування. Забороняється залишати матеріали, пристосування й інструмент на риштуваннях чи засобах підмащування.

4.3. Привести в порядок робоче місце, прибрати будівельне сміття і сторонні предмети з проходів.

4.4. Очистити спецодяг, спецвзуття й інші індивідуальні засоби захисту й покласти в індивідуальний шкафчик.

4.5. Відключити електроенергію, покинути побутове приміщення і закрити його на замок.

4.6. Про всі замічені під час роботи неполадки повідомити керівника робіт.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. В процесі виконання штукатурних робіт до виробничих аварій та нещасних випадків призводять такі причини:

- складування матеріалів і виробів з порушенням вимог технічних умов і стандартів на складування для даного виду матеріалу, виробу, недотримання технологічних проїздів і проходів;

- невикористання засобів індивідуального захисту (спецодягу, спецвзуття, рукавиць, захисної каски та ін.);
- робота з несправним інструментом, пристосуваннями чи механізмами;
- використання нестандартних засобів підмащування;
- виходу з ладу енергетичних комунікацій та механізмів;
- використання несправних інструментів, механізмів та пристосувань.

5.2. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, вжити заходів щодо евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. За необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.3. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не веде до розширення аварії, то її слід зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.4. У випадках пожежі необхідно:

- викликати пожежно-рятувальну службу за телефоном "101";
- оповістити керівника робіт і розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежегасіння. Електропроводку та електроустановки гасити тільки вуглекислотними та порошковими вогнегасниками після. їх відключення від електромережі;

- організувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місцезнаходження гідрантів, колодязів та інших засобів пожежегасіння.

5.5. При нещасних випадках (збиттях, падіннях, електротравмах), а також у випадках раптового захворювання подати потерпілому першу (долікарську) допомогу, повідомити керівника робіт про те, що трапилося, викликати швидку допомогу за телефоном "103".

5.6. Послідовність подання першої допомоги:

- усунути дію на організм шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо);

- визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя потерпілого і послідовність заходів щодо його рятування;

- вжити потрібних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, накласти пов'язку та ін.); - підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника або вжити заходів щодо транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

5.7. Допомога потерпілому, подана не медичним працівником, не повинна заміняти допомогу з боку медичного персоналу і повинна подаватися лише до прибуття лікаря.

5.8. Конкретні дії щодо подання медичної допомоги потерпілому під час різних уражень описані в Інструкції з подання першої (долікарської) допомоги, яка вивчається під час проходження первинного і подальших інструктажів з питань охорони праці.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської
області»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»

№ 104/3 2023 р.

Інструкція
з охорони праці № 3
Інструкція з охорони праці
флориста

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. До самостійної роботи в якості флориста допускаються працівники, які пройшли попередній медичний огляд, вступний інструктаж при прийомі на роботу, первинний інструктажі з охорони праці.
2. Флорист повинен пам'ятати, що внаслідок невиконання вимог, викладених в інструкції з охорони праці, Правилах внутрішнього трудового розпорядку, при виробництві робіт може виникнути небезпека травмування.
3. Знати розташування засобів надання долікарської допомоги, первинних засобів пожежогасіння, головних запасних виходів, шляхів евакуації у випадку аварії або пожежі;
  - Під час роботи бути уважним, не відволікатися і не відволікати інших, не допускати на робоче місце осіб, що не мають відношення до роботи;
  - Утримувати робоче місце в чистоті і порядку;
4. При виявленні загоряння або у випадку пожежі:
  - відключити обладнання;
  - видалити в безпечне місце людей;
  - повідомити в пожежну охорону і адміністрацію;
  - приступити до гасіння пожежі наявними первинними середовищами пожежогасіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки;
  - при загрозі життю покинути приміщення
5. При нещасному випадку надати потерпілому першу (долікарську) допомогу, негайно повідомити про подію безпосередньому керівнику, вжити заходів до збереження обстановки події (стану обладнання), якщо це не створює небезпеки для оточуючих.
6. Флорист повинен знати і дотримуватися правил особистої гігієни.
7. Приймати їжу, палити, відпочивати тільки в спеціально відведеніх місцях для цього приміщеннях і місцях. Пити воду тільки зі спеціально призначених для цього установок.

За систематичне і злісне порушення даної інструкції робітник звільняється від займаної посади.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

1. Одягнути спец огляд, головний убір.
  2. Перед початком роботи необхідно ознайомитися з технологією виробництва. Необхідна виконувати тільки доручену роботу. При порушенні в технологічному процесі роботи необхідно звертатися до безпосереднього керівника.
  3. Оглянути справність інструменту
    - ручний інструмент, який застосовується при роботі, повинен міститися у повній справності і відповідати характеру виконуваної роботи;
    - рукоятки інструменту флористичного ножа повинні виготовлятися з сухого дерева твердих порід (дуб, клен, кизил, горобина, береза). Поверхня рукоятки повинна бути гладкою, рівне зачищеною, без тріщин, відколів, задирок і сучків, з повздовжнім розташуванням волокон по всій довжині;
    - інструмент повинен бути правильно насаджений і надійно закріплений на дерев'яних рукоятках. Рукоятки флористичного ножа і подібних інструментів повинні бути розклиниені металевим клином і мати овальну форму з ретельно підструганною поверхнею і потовщенями до вільного кінця;
    - рукоятки секаторів, садових ножів повинні бути гладкими і без задирок, леза правильно і гостро заточеними. Секатор повинен мати обмежувач сходження рукояток. Пружина секатора повинна бути змазала і вільно, без зайдань розводити леза. Полотно ножівки не повинно мати тріщин і зламаних зубів.
    - з флористичними ножицями:
      1. не тримати ножиці кінцями вверх;
      2. не залишати ножиці у закритому вигляді кінцями в сторону товарища;
      4. при роботі стежити за пальцями лівої руки;
      5. без дозволу майстра не брати інструмент.
    - з флористичним клейовим пістолетом, який призначений для склеювання різних матеріалів спеціальним легко плавним пластиком. Пластик охолоджується і твердіє.
- Діаметр клейового прутка – 11 мм.
- Опис роботи з пістолетом:
- пістолет працює при стандартній напрузі 100-240 в змінному струму;
  - після підключення пістолета у мережу зачекайте 5 хвилин доки пістолет нагріється;
  - щоб уникнути виливання розплавленого клею натискати плавно на курок не давити дуже сильно;
  - після використання пістолета встановлювати його на спеціальну підставку у вертикальному положенні;
  - при виборі пістолета звертати увагу на швидкість розподілу клея. Необхідно бути обережним при роботі з пістолетом для клея, т.к його внутрішні та зовнішні частини можуть досягати температури 200 градусів.
  - флористичний пістолет для клея не підходить для розподілу клея при низькій температурі.
- Заходи безпеки:

- у процесі роботи пістолета не торкатися його вихідний отвір, це може стати причиною опіку;

- в цілях безпеки у процесі роботи використовувати окуляри.

Загальні вимоги до робочого місця і санітарно-гігієнічних умов:

- вироби і матеріали повинні бути укладені в стуйкі штабелі і не повинні захаращувати проходи і під'їзди;

- увесь інструмент і пристосування, необхідні для роботи, повинні бути розташовані в зручному для роботи місці;

- для захисту очей й обличчя користуватися захисними окулярами або маскою-щитком;

- для захисту органів дихання необхідно користуватися респіраторами.

В окремих випадках для захисту органів дихання від нетоксичного пилу необхідно застосовувати для захисту органів дихання від нетоксичного пилу необхідно застосовувати марлеві пов'язки.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ.

1. Під час роботи ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ

- при короткочасному перерву в роботу залишати інструмент на робочому місці вістрям угору, оскільки це може призвести до травми.

- Застосовувати в роботі несправні і прогнилі сходи або будь-які підручні матеріали, ящики, бочки і т.д.

2. Під час роботи в жаркий час флорист повинен обов'язково користуватися головним убором.

Вимоги безпеки при роботі з секатором

1. Необхідно перевірити справність роботи секатора, наявність стопорного кільця або засувки, правильність заточення секатора. Роботу можна проводити тільки гострим секатором.

2. Працювати з секатором можна тільки при наявності рукавиць та фартуха.

3. При вирізці порослі рекомендується лівою рукою триматися за верхню частину пагонів, а право – виробляти зрізку. Лінія зрізу повинна бути якомога ближче до землі.

4. Не можна тримати вирізаний втеча безпосередньо у лінії зрізу, оскільки це може призвести до травми рук

Забороняється:

- при виготовленні композиції, гірлянд, вінків. Букетів до яких входять квіти з шипами, хвойними гілками та отруєнimi квітами виконувати без гумових рукавиць;

- при будь-яких перервах у роботі секатор повинен бути закритий і покладено в інструментальну сумку. Не кидайте секатор на землю, оскільки це може призвести до травми ніг.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

1. У всіх випадках несправності та поломки механізмів, устаткування негайно припинити роботу і повідомити керівника робіт. Не відновлювати роботи до усунення несправності.

2. При нещасному випадку необхідно в першу чергу звільнити потерпілого від травмуючого фактору і зберегти травмонебезпечну ситуацію до розслідування причин інциденту, якщо це не загрожує устаткуванню і працівникам. Потерпілому при травмуванні, отруєнні та раптово захворювання повинна бути надана перша (долікарська) допомога і, при необхідності, організована доставка його в установу охорони здоров`я.

УВАГА! При звільненні потерпілого від впливу електричного струму стежте за тим, щоб самому не опинитися в контакті з струмоведучою частиною обладнання під напругою.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ.

1. Зняти спецодяг, очистити її від пилу й бруду, повисити в спеціально відведене місце.

2. Очистити інструмент і покласти в спеціально відведене місце.

3. Вмити обличчя і руки водою з милом або прийняти душ.

4. Про всі помічені під час роботи несправності повідомити безпосереднього керівника.

Розробили:

Старший майстер

В.О.Молибог

Інженер з охорони праці

О.М.Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

Інструкція з охорони праці № 5

Інструкція з охорони праці електрозварник ручного зварювання

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. До виконання електрозварювальних робіт допускаються особи, які досягли 18-річного віку, визнані придатними для даної роботи медичною комісією, пройшли спеціальне навчання з безпечних методів і прийомів ведення робіт та мають кваліфікаційну групу з електробезпеки не нижче II.

1.2. Електрозварник ручного зварювання, якого приймають на роботу, повинен пройти вступний інструктаж з охорони праці, виробничої санітарії, пожежної безпеки, прийомів і способів надання долікарської допомоги потерпілим, бути ознайомлений під розпис з умовами праці, правами та пільгами за роботу в шкідливих та небезпечних умовах праці, про правила поведінки при виникненні аварій.

1.3. До початку роботи безпосередньо на робочому місці електрозварник ручного зварювання повинен пройти первинний інструктаж з безпечних прийомів виконання робіт.

Про проведення вступного інструктажу та інструктажу на робочому місці робляться відповідні записи в Журналі реєстрації вступного інструктажу з питань охорони праці і Журналі реєстрації інструктажів з питань охорони праці.

При цьому обов'язкові підписи як того, кого інструктували, так і того, хто інструктував.

1.4. Електрозварник, що приймається на роботу, після первинного інструктажу повинен протягом 2–15 змін (залежно від стажу, досвіду і характеру роботи) пройти стажування під керівництвом досвідченого, кваліфікованого електрозварника ручного зварювання, який призначається наказом (розпорядженням) по дорожній організації.

1.5. Повторний інструктаж з правил і прийомів безпечної ведення роботи електрозварник повинен проходити:

- періодично, не рідше одного разу на квартал;
  - при незадовільних знаннях з охорони праці не пізніше місячного строку;
  - у зв'язку з допущеним випадком травматизму або порушенням вимог охорони праці, що не призвело до травми.

1.6. Електрозварник ручного зварювання повинен працювати у спецодязі та спецвзутті, передбачених Типовими галузевими нормами: костюмі брезентовому або костюмі для зварника, рукавицях брезентових, черевиках шкіряних.

На зовнішніх роботах взимку: куртці та брюках бавовняних на утеплювальній прокладці, валянках.

1.7. Робочі місця повинні бути забезпечені інвентарними загородженнями, захисними та запобіжними пристроями, повинні мати достатнє освітлення. В разі потреби, користуватися справним переносним світильником напругою не вище 42 В, а при роботі в котлах, цистернах, колодязях – не вище 12 В.

Освітленість робочого місця має бути не менша за 50 лк.

1.8. Електрозварник повинен протягом усього робочого дня тримати в порядку і чистоті робоче місце, не захаращувати проходи до нього матеріалами та конструкціями.

1.9. Забороняється проводити зовнішні електрозварювальні роботи на риштуваннях під час грози, ожеледі, туману, при вітрі силою 15 м/сек і більше.

1.10. Електрозварювальну установку розміщувати так, щоб були забезпечені вільний доступ до неї, зручність і безпека при веденні робіт.

При одночасному використанні кількох зварювальних установок їх треба встановлювати не біжче 350 мм один від одної, а ширина проходів між ними повинна бути не менше 800 мм.

1.11. Електрозварювальну установку включати в електромережу тільки за допомогою пускового пристрою.

Забороняється живити зварювальну дугу безпосередньо від силової та освітлювальної електромереж.

Довжина проводів між живильною мережею та пересувною установкою не повинна перевищувати 10 м.

Кабель (електропроводку) слід розміщувати на відстані не менше 1 м від трубопроводів кисню та ацетилену.

1.12. Відстань від місця проведення електрозварювальних робіт до місця встановлення газогенератора, балонів з газом та легкозаймистих матеріалів повинна бути не менша за 10 м.

1.13. Забороняється зберігати легкозаймисті матеріали та вибухонебезпечні речовини в приміщеннях для зварювання.

1.14. У закритих приміщеннях і всередині ємностей електрозварник повинен працювати при наявності припливно-витяжної вентиляції.

Забороняється одночасна робота електрозварника і газозварника (газорізальника) всередині закритої ємності або резервуара.

1.15. Робочі місця при роботі кількох електрозварників в одному приміщенні слід обгороджувати світлонепроникними щитами (екранами) з вогнетривкого матеріалу, заввишки не менше 1,8 м.

1.16. Виконувати електрозварювальні роботи на висоті з риштувань та інших засобів підіймання дозволяється тільки після перевірки майстром їх міцності і стійкості, а також після вживання заходів, що попереджають

спалахування настилів, падіння розплавленого металу і огарків електродів на працюючих або людей, які проходять поблизу.

Забороняється використовувати випадкові опори.

1.17. Електрозварник, при потребі, повинен спускатися в траншੇї (котловани) по приставних драбинах, переходити через канави і траншੇї по перехідних містках.

1.18. Електродотримач має бути заводського виготовлення, легкий, забезпечувати надійне затиснення і швидку зміну електродів без дотику до струмоведучих частин і бути справний.

Держак повинен бути виконаний з теплоізоляційного діелектричного матеріалу. Забороняється застосовувати електродотримачі з підвідним проводом у держаку при силі струму 600 А та більше, а також ручний інструмент, що має:

- вибої, відколи робочих кінців;
- задирки та гострі ребра в місцях затискання рукою;
- тріщини та відколи на затилковій частині.

1.19. Забороняється протирати деталі перед зварюванням бензином або гасом.

1.20. Необхідно стежити, щоб руки, взуття та одяг були завжди сухі.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи електрозварник повинен:

- надіти спецодяг, спецвзуття, застебнути манжети рукавів. При цьому куртка не повинна бути заправлена в брюки, а брюки мають бути випущені поверх черевиків;
- одержати індивідуальні засоби захисту, які необхідно використовувати за призначенням:

щиток електрозварника – для захисту від бризок розплавленого металу, від дії променів електричної дуги;

запобіжний пояс – при роботі на висоті, всередині ємності;

шланговий протигаз – для роботи всередині закритих резервуарів при наявності аерозолю, газу, пилу;

каску з дво- і тришаровими підшоломниками – для захисту голови від падіння предметів;

азбестові і брезентові нарукавники – для захисту від бризок розплавленого металу при стельовому зварюванні;

окуляри захисні із світлофільтром марки “В”, “Г”;

- оглянути і упорядкувати робоче місце і проходи поблизу нього, підлога на робочому місці повинна бути суха;

- перевірити ізоляцію зварювальних проводів, переконатись у наявності заземлення електрозварювальної установки та надійності з'єднання всіх контактів;

- переконатись, що поблизу місця зварювання немає легкозаймистих і пальних матеріалів.

2.2. Забороняється виконувати зварювальні роботи на посудинах, що перебувають під тиском.

2.3. До початку зварювання деталі (конструкції) повинні бути надійно закріплені.

2.4. Забороняється залишати без догляду електродотримач під напругою, а також працювати при несправності зварювального агрегату, зварювальних проводів, електродотримача або шолома-маски (щитка).

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Роботи в закритих ємностях повинні виконуватися не менше, ніж двома робітниками, один з яких повинен знаходитися зовні зварювальної ємності для здійснення контролю за безпечним проведенням робіт зварювальником. У цього робітника кваліфікаційна група повинна бути не нижче III для даного виду робіт.

Електрозварник, що працює у середині ємності, повинен мати запобіжний пояс з закріпленою на ньому мотузкою, другий кінець якої довжиною не менше 2 м повинен знаходитися в руці іншого робітника, що знаходиться зовні ємності.

Переносне освітлення у середині ємності повинно бути з напругою не більше 12 В.

При зварюванні у середині котлів, резервуарів електрозварник, крім спецодягу, зобов'язаний користуватися діелектричними рукавичками, калошами, килимами, каскою для захисту голови.

3.2. Під час проведення електрозварювальних робіт на висоті електрозварник повинен застосовувати сумку для електродів та ящик для недогарків.

Забороняється розкидати недогарки.

3.3. Зварювальний агрегат необхідно підключити до живильної мережі через індивідуальний рубильник проводом відповідного перерізу згідно з інструкцією по експлуатації зварювальних агрегатів. При цьому відстань між зварювальним агрегатом і стіною має бути не менша за 0,5 м.

Підключати до електромережі і відключати від неї електрозварювальні установки, а також ремонтувати їх повинні тільки електромонтери. Забороняється виконувати ці операції електрозварникам.

3.4. Роботи в особливо небезпечних приміщеннях можна виконувати тільки після одержання наряд-допуску, якщо агрегат має електроблокування, що забезпечує автоматичне відключення зварювального ланцюга при заміні електрода, при холостому ході.

3.5. При стельовому зварюванні необхідно користуватися азбестовими або брезентовими нарукавниками, при зварюванні кольорових металів і сплавів, які містять цинк, мідь, свинець, – респіраторами з хімічним фільтром і проводити роботи тільки при працюочому місцевому відсмоктуванні.

3.6. Забороняється:

- різати і зварювати метал у висячому положенні;
- вести зварювальні роботи з приставних драбин.

3.7. Під час виконання зварювальних робіт необхідно закривати обличчя щитком із світлофільтрами для захисту очей та обличчя від дії променів електричної дуги, а також бризок розплавленого металу.

3.8. Під час проведення електрозварювальних робіт безпосередньо на автомобілі електрозварник повинен спочатку заземлити раму або кузов автомобіля. Якщо зварювання ведеться безпосередньо близько від паливного бака, закрити його листом залиша чи азбесту від попадання іскор.

3.9. Перед проведенням зварювальних робіт на газобалонному автомобілі (газодизельному) газ необхідно випустити, а балони продути інертним газом і повідомити про це майстра.

3.10. Зварювання при ремонті ємності з-під пально-мастильних матеріалів треба робити після обробки їх 15–20%-ним розчином каустичної соди або продуванням сухою парою з наступною перевіркою вмісту небезпечних речовин в ємності за допомогою газоаналізатора.

Зварювання проводити при відкритих кришках.

3.11. Електрозварникові забороняється:

- дивитись самому і дозволяти дивитись іншим на електрозварювальну дугу без захисних окулярів, щитів;
- працювати з щитом, окулярами, які мають щілини і тріщини;
- працювати на електрообладнанні з оголеними проводами та відкритими струмоведучими частинами;
- послідовне включення у заземлюючий провідник кількох електрозварювальних установок.

3.12. Зварювальну установку слід заземляти до включення її в електромережу.

Металеві частини зварювальних установок, що не перебувають під напругою під час роботи, повинні бути заземлені.

Над клемами зварювальних трансформаторів мають бути козирки і надписи: "Висока сторона", "Низька сторона".

3.13. Забороняється захаращувати доступи і проходи до протипожежного інвентарю, вогнегасників і гідрантів.

3.14. Зварювальні установки на час їх пересування мають бути відключенні від мережі.

3.15. Забороняється застосування електрозварювальних проводів з пошкодженим обплетенням чи ізоляцією.

Жили зварювальних проводів слід з'єднувати опресуванням, зварюванням, паянням або спеціальними затискачами (при обов'язковому відключенні електроенергії).

3.16. Забороняється використовувати як зворотний провід контур заземлення, труби санітарно-технічних мереж (водопровід, газопровід та ін.), металеві конструкції будівель і технологічного устаткування.

3.17. Напруга холостого ходу джерел зварювального струму не повинна перевищувати максимальні значення, вказані в паспорті зварювального обладнання.

3.18. Про всі випадки обривання проводів, несправності заземлюючих пристрій та інші пошкодження електрообладнання електрозварник повинен негайно повідомити майстра.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. По закінченні роботи електрозварник повинен:

- відключити електрозварювальну установку від джерел електроенергії;
- виключити вентиляцію.

4.2. Упорядкувати робоче місце, обладнання, інструменти і пристрой.

Прибрати проводи та інструмент у відведене для них місце або здати в комору.

4.3. Зняти спецодяг і спецвзуття, очистити його від пилу та іншого бруду і покласти у відведене для зберігання місце та переодягтися. Потім вимити обличчя і руки теплою водою з милом або прийняти душ.

4.4. Повідомити майстра про закінчення робіт і про всі неполадки під час проведення робіт.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При виникненні аварійної ситуації електрозварник ручного зварювання повинен вимкнути струм у разі:

- пожежі в зоні роботи;
- травми, що трапилась з кимсь із робітників;
- ураження електричним струмом.

5.2. Електрозварник, помітивши загоряння, повинен негайно приступити до гасіння пожежі наявними засобами та повідомити адміністрацію.

5.3. Для гасіння пожежі в електрозварювальній установці електрозварник повинен застосовувати вуглекислотний вогнегасник, сухий пісок або грубошерстну тканину.

5.4. Якщо погасити пожежу своїми силами неможливо, електрозварник повинен негайно викликати найближчу пожежну команду по телефону чи будь-якими засобами зв'язку.

5.5. При нещасних випадках електрозварник повинен уміти надати потерпілому першу долікарську медичну допомогу, при необхідності, викликати швидку медичну допомогу та повідомити адміністрацію.

5.6. При ураженні електричним струмом електрозварник повинен негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електрозварювальний апарат від джерела живлення, а при неможливості відключення – відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувати підручний ізоляційний матеріал.

5.7. При відсутності у потерпілого дихання і пульсу електрозварник повинен зробити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані оживлення починають негайно, після чого викликати швидку медичну допомогу та повідомити адміністрацію про нещасний випадок.

5.8. Електрозварник повинен вміти надати першу допомогу при опіках. Не слід стягувати з обеченого місця одяг і видаляти білизну, що прилипла до рані.

5.9. При опіку очей електричною дугою необхідно робити холодні примочування борною кислотою.

6. ДОДАТКОВІ ВИМОГИ

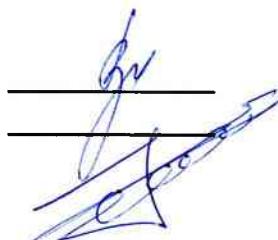
6.1. Робочі місця, як постійні, так і тимчасові повинні бути забезпечені місцевою витяжною вентиляцією, а приміщення – припливно-витяжною вентиляцією.

6.2. Робочі місця на відкритому повітрі повинні бути обладнані навісами із вогнетривких матеріалів.

Розробили:

Старший майстер

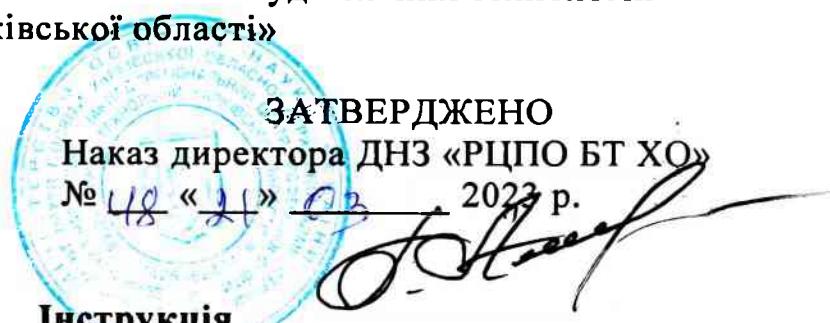
Інженер з охорони праці

B.O. Молибог

O.M. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

Інструкція
З охорони праці № 6
Інструкція з охорони праці
Перукар-модельєр

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

- 1.1. Дія інструкції поширюється на всі підрозділи підприємства.
- 1.2. Інструкція розроблена на основі нормативних актів про охорону праці.
- 1.3. За даною інструкцією перукар-модельєр інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж).

Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці», в журналі після проходження інструктажу повинні бути підписи особи, яка інструктує, та перукаря-модельєра.

1.4. Власник повинен застрахувати перукаря-модельєра від нещасних випадків та професійних захворювань.

В разі пошкодження здоров'я перукаря-модельєра з вини власника, він (перукар) має право на відшкодування заподіяної йому шкоди.

1.5. За невиконання даної інструкції перукаря-модельєра несе дисциплінарну, матеріальну, адміністративну та кримінальну відповідальність.

1.6. До самостійної роботи допускаються особи, які пройшли медичний огляд, навчання за професією, вступний інструктаж з охорони праці, інструктаж на робочому місці та інструктаж з пожежної безпекі.

1.7. Перукар-модельєра проходить медичний огляд щоквартально; раз на рік проводиться флюорографія і огляд венерологом.

1.8. Перукар-модельєр повинен:

1.8.1. Виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку.

1.8.2. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником і по якій він проінструктований.

1.8.3. Дотримуватись правил пожежної безпеки. Палити тільки в місцях, для цього відведених.

1.8.4. Користуватись спецодягом, спецвзуттям.

1.8.5. Вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.

1.8.6. Вміти користуватись первинними засобами пожежегасіння.

1.8.7. Не розбирати і не виконувати будь-який ремонт електроінструменту.

1.9. Основні шкідливі і небезпечні виробничі фактори, які діють на перукаря.

1.9.1. Підвищена температура і вологість повітря робочої зони.

1.9.2. Ураження електричним струмом.

1.9.3. Вплив хімічних матеріалів.

1.9.4. Підвищена запиленість повітря робочої зони.

1.9.5. Дія механічних факторів.

1.10. Перукар-модельєр забезпечується спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту: халат, шапочка або косинка, взуття профілактичне, рукавички гумові.

1.11. Перукарні на одно - два робочих місця допускається влаштовувати в одній кімнаті, площа якої 15-25 м² з виділенням підсобного відсіку легкою перегородкою заввишки 1,8-2 м.

1.12. У перукарнях на 5 робочих місць допускається суміщати вестибуль з гардеробом та залом чекання.

1.13. При встановленні перукарських крісел необхідно дотримуватись мінімальних відстаней:

1.13.1. Між паралельними рядами крісел (задніми стінками), розміщеними фронтами один проти одного, - 4,5 м.

1.13.2. Між рядами крісел (задніми стінами), розміщеними одне за одним, - 2,5 м.

1.13.3. Від крісел з сушуарами до робочих місць -1,5 м.

1.13.4. Між фронтами крісел з сушуарами - 2,0 м.

1.14. Відстань між кріслами (по осі) повинна бути - 1,8 м, від крайнього крісла до стіни - 0,7 м.

1.15. До роботи з електроапаратурою та електроінструментом допускаються особи, які пройшли навчання по правилах їх безпечної експлуатації і мають відповідне посвідчення.

1.16. Електроінструмент з металевим корпусом напругою вище 36 В обладнується спеціальним затискачем для приєднання заломлювального дроту з розпізнавальним знаком «З» або «Земля».

1.17. Електроінструмент, що має на штепсельному з'єднанні додатковий заломлювальний контакт, підключається до відповідних розеток.

1.18. Хімікати необхідно зберігати у поліетиленовій, скляній, фарфоровій посудині з пробками або кришками, що щільно закриваються, в спеціальних коморах.

На всіх посудинах з хімікатами повинні бути чітко написані етикетки. При зберіганні токсичних і отруйних речовин написи виконують червоною фарбою.

1.19. Перукар повинен знати властивість хімікатів, їх дію на організм і правила їх знешкодження.

1.20. На робочих місцях перукарів-модельєрів слід передбачати місцеве освітлення з використанням ламп розжарювання.

Світильники повинні мати відбивачі. Використання відкритих ламп забороняється.

1.21. Перукарня повинна бути обладнана усіма видами санітарно-технічних пристрій -водопроводом, каналізацією.

1.22. Перукар-модельєр повинен суворо виконувати правила особистої гігієни, мати приємний зовнішній вигляд, бути в чистому спецодязі та спецвзутті.

1.23. Інструмент зберігається на робочому місці або в шафі.

1.24. Для забезпечення безпеки осіб, що експлуатують сушуари, необхідно:

1.24.1. Навчити основам безпеки всіх працюючих.

1.24.2. На робочих місцях мати інструкцію по експлуатації сушуарів.

1.24.3. Підтримувати в справному стані ізоляцію електропроводів, а також здійснювати надійне приєднання сушуарів до захисного заземлення.

1.24.4. ПД ногами повинні знаходитись ізольовані підставки.

1.24.5. Здійснювати контроль за станом та параметрами захисного заземлення.

1.24.6. Назначити осіб, які відповідають за експлуатацію сушуарів.

1.25. Встановлювати сушуари можливо в робочому залі на відстані 1,65 м і більше від перукарських крісел. Кількість їх в жіночому залі може складати два апарати на одне робоче місце, а в чоловічому залі - один апарат на два робочих місця.

1.26. Апарати повинні установлюватись так, щоб не можна було доторкнутись до всіх оточуючих металевих частин, в тому числі до труб системи опалення, каналізації тощо, які мають зв'язок з землею.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Одягти спецодяг і спецвзуття.

2.2. Перевірити справність електро - та механічного інструменту, наявність необхідних матеріалів (серветки, пеньюар, рушник, вата, хімікати, гребінки та інше); розташувати їх в зручному для користування порядку.

2.3. Перевірити наявність та справність захисного заземлення сушуарів.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Продезінфіковати інструмент.

3.1.1. Бритву, ножиці опускають у спирт (денатурований або гідролізний) міцністю 70%, який наливається у широкогорлу посудину з притертою пробкою і об'ємом 100 мл. При дезінфекції необхідно слідкувати за тим, щоб ріжуча поверхня була повністю занурена у спирт.

3.1.2. Машинки для стрижки та металеві гребінки обробляються спиртовою горілкою.

3.1.3. Різальна частина електричної машинки підлягає кип'ятінню, а пластмасовий корпус протирають 0,5%-ним розчином хлораміну.

3.1.4. Інструменти та вироби з пластмаси дезинфікуються 0,5%-ним розчином хлораміну протягом 10-15 хв.

Розчин наливають у пластмасові банки з кришками ємністю не менше 500 мл та замінюють не рідше одного разу на 5 днів.

3.2. Перед початком роботи з кожним відвідувачем перукар повинен на очах відвідувача помити руки з милом, накрити клієнта чистим пеньюаром, закрити його чистою серветкою, а підголівник крісла - паперовою або бавовняною серветкою.

3.3. Перед початком роботи з шкідливими речовинами руки необхідно змастити кремом або іншими засобами, що запобігають впливу шкідливих речовин на шкіру рук.

3.4. Під час застосування шкідливих речовин необхідно дотримуватись особливої обережності, остерігатися потрапляння їх на руки, обличчя і особливо в очі.

3.5. Під час виконання хімічної завивки перукар-модельєр повинен користуватися гумовими рукавичками.

3.6. Для нанесення фарби на волосся необхідно користуватися ватним тампоном, який після використання замінюється.

3.7. Під час виконання завивки «перманент» змочування волосся розчином проводиться ватним тампоном, який замінюють після використання.

3.8. Перед проведенням хімічної завивки і фарбування волосся фарбниками перукар зобов'язаний зробити клієтові пробу на чутливість шкіри.

3.9. Під час застосування для клієнта одеколону слід користуватися пульверизатором.

3.10. Струшувати волосся з пеньюару і серветок у робочому залі забороняється.

3.11. Необхідно слідкувати за тим, щоб підлога не була слизькою. Всі пролиті на підлогу рідини (масла, емульсії тощо) слід ретельно витерти.

3.12. Відходячи від робочого місця, перукар-модельєр повинен вимкнути освітлення та електричні прилади.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити від електромережі електроінструмент, електрообладнання, місцеве освітлення.

4.2. Електроінструмент, електрообладнання та інший інструмент упорядкувати і розкласти в певному порядку на робочому столі або покласти в шафу.

4.3. Ретельно закрити флакони з хімікатами. Креми, насти, одеколон покласти у відведене для них місце.

4.4. Прибрати робоче місце.

4.5. Зняти спецодяг, спецвзуття, очистити їх і покласти в відведене для них місце.

4.6. Помити руки, обличчя з милом. При можливості прийняти душ.

4.7. Доповісти керівникові про всі недоліки, які мали місце під час роботи.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНІЙ СИТУАЦІЇ

5.1. Аварійна та небезпечна ситуація може виникнути в разі: ураження електричним струмом, ураження хімікатами, механічним обладнанням та інше.

5.2. При виникненні такої ситуації відключити електроспоживачів. Не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб. Повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо стався нещасний випадок, надати потерпілому першу медичну допомогу.

При необхідності викликати «швидку медичну допомогу». 5.4. Надання першої медичної допомоги.

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від

джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розніщені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку. При такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичку допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька капель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рані, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при

■ забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку. При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулууб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

5.4.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При попаданні кислоти або лугу на шкіру ушкоджені ділянки необхідно ретельно промити цівкою води на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5%-ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом - 2%-ним розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3%-ним розчином оцтової кислоти або 3%-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5%-ним розчином питної соди.

При попаданні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленим за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленим 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі неможна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечено місце обробляють водою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечено місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вверх;

- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

5.5. У випадку легкого порізу обробити ранку перекисом водню.

5.6. Якщо сталася пожежа, приступити до її гасіння наявними засобами пожежегасіння. При необхідності викликати пожежну частину.

5.7. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»
№ 48 «21» 03 2023 р.

Інструкція
з охорони праці № 4
Інструкція з охорони праці
Манікюрниць та педикюрниць

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дія інструкції поширюється на учнів, які навчаються за професією «Манікюрниця та педикюрниця».

1.2. Інструкція розроблена на основі "Положення про розробку інструкцій з охорони праці".

1.3. До роботи в навчальних майстернях допускаються особи, які пройшли медичний огляд, вступний інструктаж з охорони праці та інструктаж на робочому місці.

1.4. Учні повинні:

- виконувати правила внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена майстром виробничого навчання і по якій він проінструктований;
- дотримуватись правил пожежної безпеки; користуватись спецодягом, спецвзуттям.
- вміти надавати першу медичну допомогу потерпілим від нещасних випадків.
- вміти користуватись первинними засобами пожежегасіння.
- не розбирати і не виконувати будь-який ремонт електроінструменту.

1.5. Основні шкідливі і небезпечні виробничі фактори, які діють на учня:

- дія механічних факторів;
- вплив хімічних матеріалів;
- протяги;
- біологічний фактор - небезпека зараження через кров у разі поранення;
- вплив вологи на шкіру рук (при митті).

1.6. Учні забезпечуються спецодягом, спецвзуттям та засобами індивідуального захисту: халат, шапочка або косинка, рукавички гумові.

1.7. До роботи з електроапаратугою та електроінструментом допускаються особи, які пройшли навчання по правилах їх безпечної експлуатації.

1.8. Робоче місце майстра включає стіл з ящиками, два стільці, подушечку під лікті клієнта, бачок чи ящик, що щільно закривається кришкою для використаної білизни.

1.9. Робочий стіл повинен мати приблизно такі розміри: висота від підлоги -75 СМ, ширина - 45 см, довжина - 80 см.

1.10. Поверхня стола повинна бути добре відполірована чи покрита матеріалами, які легко піддаються миттю та дезінфекції: пластиком, лінолеумом, клейонкою.

1.11. Праворуч від майстра на столі розміщується інструмент на пластмасовій пластинці.

1.12. В кабінеті з максимальною ефективністю необхідно використовувати природне освітлення. Місце майстра бажано влаштовувати біля вікна так, щоб світло падало з лівого боку.

Вікна та інші світлові отвори забороняється захарашувати обладнанням, матеріалами та іншими речами.

1.13. Для штучного освітлення в кабінеті використовують лампи типу ЛДЦ або ЛЕ.

1.14. На робочих місцях передбачається місцеве освітлення. Світильники місцевого освітлення повинні мати відбивачі з металу, вкриті світлотехнічною емаллю, які забезпечують захисний кут не менше за 30° по відношенню до робочого місця майстра. Використання відкритих ламп забороняється.

1.15. Скляні поверхні світлових отворів, світильників і освітлювальну арматуру необхідно утримувати в чистоті та справності. Арматуру світильників не менше, ніж 2 рази на місяць необхідно чистити від пилу та бруду.

1.16. Потрібно забезпечити регулярне провітрювання кабінету.

1.17. У манікюрному кабінеті забезпечують окреме зберігання чистої і використаної білизни. Чисту білизну зберігають у зчинених шафах чи тумбочках. Використану білизну збирають у бачки або ящики зі щільно закритою кришкою.

Зберігання в одній тумбочці чи шафі чистої і використаної білизни забороняється.

1.18. Згідно з санітарними правилами в манікюрному кабінеті на кожне робоче місце має бути 30 серветок та 6 рушників.

Використану білизну передають у підсобне приміщення. Струшування серветок у робочому залі забороняється.

1.18. Інструменти, що використовуються для здійснення манікюру, повинні бути виготовлені з матеріалу, що легко піддається дезінфекції.

1.19. Для дезінфекції інструменту використовують спирт (гідролізний чи денатурований). Одна порція спирту використовується не більше, ніж на 150 процедур дезінфекції.

1.20. Інструменти для манікюру під час роботи зберігають у лотках, у неробочий час - у спеціальних футлярах.

1.21. Хімічні матеріали необхідно зберігати у справній, щільно закритій тарі, яка має міцно приkleєну етикетку, що вмішує назву матеріалів.

Зберігання хімікатів та розчинів у відкритому вигляді та в тарі без надпису забороняється.

1.22. До кремів, лаків, рідини для зняття лаку, клеїв тощо, що використовуються у манікюрному кабінеті, пред'являються певні вимоги:

1.23. Забороняється використовувати речовини, що не пройшли Держсанконтроль чи заборонені для вжитку Міністерством охорони здоров'я України.

1.24. Не дозволяється використовувати речовини не за призначенням.

1.25. Не дозволяється використовувати речовини по закінченні терміну їх зберігання.

1.26. Креми повинні бути розфасовані в тубики. Зберігання кремів у відкритих посудинах забороняється.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ ЗАНЯТТЯ

2.1. Перевірити стан спецодягу.

2.2. Одягти спецодяг. Волосся заправити під головний убір.

2.3. Оглянути робоче місце, звільнити підходи до нього.

2.4. Впевнитись у стійкості стола та стільців.

2.5. Перевірити достатність освітлення робочої зони. Впевнитись у справній роботі лампи, призначеної для місцевого освітлення.

2.6. Перевірити справність ручного інструменту, їх ріжучу здатність, наявність необхідних для роботи засобів, матеріалів та речовин (чашки манікюрні, бачок, серветки, подушечка, вата, лаки, клей тощо).

2.7. Протерти поверхню стола 1%-ним розчином хлораміну (дезінфікуючий розчин міняють 1 раз на 3 дні).

2.8. Розташувати всі засоби, матеріали та речовини на столі у bezпечному та зручному для роботи порядку.

2.9. Зі сторони клієнта на край стола покласти подушечку.

2.10. Продезінфіковати інструмент:

2.10.1. Ріжучі інструменти опустити у широкогорлу посудину з притертою пробкою, у якій міститься 50 мл спирту (денатурованого чи гідролізного) міцністю 70%. Ріжуча поверхня інструменту повинна бути повністю занурена у спирт.

2.10.2. Пилочки манікюрні протерти спиртом.

2.10.3. Чашки для манікюру вимити проточною гарячою водою з милом та содою і занурити у кип'яток.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ЗАНЯТТЯ

3.1. Перед початком роботи з кожним відвідувачем майстер повинен на очах відвідувача протерти поверхню стола 1%-ним розчином хлораміну, цим же дезінфікучим засобом продезінфіковати пластмасову пластиинку для інструменту, вимити руки з милом, покласти на подушечку чисту серветку, продезінфіковати уесь інструмент та чашки, необхідні для виконання роботи у відповідності з п.2.10, взяти в руки чисту серветку.

3.2. При застосуванні хімічних речовин необхідно дотримуватись обережності, остерігаючись попадання їх на руки, обличчя і особливо в очі.

3.3. Необхідно слідкувати за тим, щоб підлога не була слизькою. Всі пролиті на підлогу рідини слід ретельно витерти.

3.4. Забороняється:

3.4.1. Зберігати легкозаймисті речовини біля опалювальних приладів.

3.4.2. Складати на батареї опалення вату, білизну та інші матеріали.

3.4.3. Захаращувати доступ до засобів пожежогасіння.

3.5. Відходячи від робочого місця, потрібно вимкнути освітлення та електричні прилади.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ ЗАНЯТТЯ

4.1. Відключити від електромережі місцеве освітлення.

4.2. Інструмент упорядкувати, продезінфіковати, скласти у спеціальний футляр. Футляр покласти в шафу, тумбочку чи ящик стола.

4.3. Ретельно закрити флакони з хімікатами, посудину зі спиртом.

Покласти у відведене для них місце,

4.4. Чашки для манікюру вимити з милом і содою і покласти у відведене для них місце.

4.5. Прибрати робоче місце.

4.6. Зняти спецодяг, почистити його і покласти у відведене для нього місце.

4.7. Вимити руки, обличчя з милом.

4.8. Вимкнути загальне освітлення.

4.9. Доповісти майстру виробничого навчання про всі недоліки, що мали місце під час роботи.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНІЙ СИТУАЦІЇ

5.1. Аварійна та небезпечна ситуація може виникнути в разі: поломки комунікаційних систем водопостачання, опалення, при припиненні подачі

електроенергії, виникнення пожежі, ураження електричним струмом, ураження хімікатами, ручним інструментом та інше.

5.2. При виникненні аварійної ситуації припинити роботу, відключити всіх електропотребників, не допускати в небезпечну зону сторонніх осіб, повідомити про те, що сталося, керівника робіт.

5.3. Якщо стався нещасний випадок, надавати потерпілому першу медичну допомогу, при необхідності викликати "швидку медичну допомогу".

5.4. Надання першої медичної допомоги.

5.4.1. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом.

При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал.

При відсутності у потерпілого дихання і пульсу необхідно робити йому штучне дихання і непрямий (зовнішній) масаж серця, звернувши увагу на зіниці. Розширені зіниці свідчать про різке погіршення кровообігу мозку, при такому стані необхідно негайно приступити до оживлення потерпілого і викликати швидку медичну допомогу.

5.4.2. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язочний матеріал, що міститься у ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакету якимсь чином не буде, то для перев'язки необхідно використати чисту носову хустинку, чисту полотняну ганчірку тощо. На те місце ганчірки, що приходиться безпосередньо на рану, бажано накапати декілька крапель настойки йоду, щоб одержати пляму розміром більше рани, а після цього накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначеним чином при забруднених ранах.

5.4.3. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При передбачуваному переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку. При підозрінні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз,

наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно того забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

5.4.4. Надання першої допомоги при опіках кислотами і лугами.

При попаданні кислоти або лугу на шкіру ушкодженої ділянки необхідно ретельно промити цівкою води на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5%-ним розчином питної соди, а обпечено лугом -3%-ним розчином борної кислоти або розчином оцтової кислоти.

При попаданні на слизову оболонку очей кислоти, лугу необхідно очі ретельно промити цівкою води протягом 15-20 хвилин, після цього промити 2%-ним розчином питної соди, а при ураженні очей лугом розчином борної кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати 3%-ним розчином оцтової кислоти або 3%-ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5%-ним розчином питної соди.

При попаданні кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленим за допомогою пульверизатора 10%-ним розчином питної соди, при попаданні лугу -розпиленим 3%-ним розчином оцтової кислоти.

5.4.5. Надання першої допомоги при теплових опіках.

При опіках вогнем, парою, гарячими предметами ні в якому разі не можна відкривати пухирі, які утворюються, та перев'язувати опіки бинтом.

При опіках першого ступеня (почервоніння) обпечено місце обробляють ватою, змоченою етиловим спиртом.

При опіках другого ступеня (пухирі) обпечено місце обробляють спиртом, 3%-ним марганцевим розчином або 5%-ним розчином таніну.

При опіках третього ступеня (зруйнування шкіряної тканини) накривають рану стерильною пов'язкою та викликають лікаря.

5.4.6. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

- підняти поранену кінцівку вверх;
- кровоточиву рану закрити перев'язочним матеріалом (із пакета), складеним у клубочок, придавити її зверху, не торкаючись самої рани, потримати на протязі 4-5 хвилин; якщо кровотеча зупинилася, то не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета чи кусок вати і забинтувати поранене місце (з деяким натиском);

- при сильній кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, які живлять поранену область, при допомозі

згинання кінцівок в суглобах, а також пальцями, джгутом або закруткою; при великій кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

- 5.5. У випадку легкого порізу обробити ранку перекисом водню.
- 5.6. Якщо сталася пожежа, приступити до її гасіння наявними засобами пожежогасіння. При необхідності викликати пожежну частину.
- 5.7. Виконувати всі вказівки керівника робіт по ліквідації аварійної ситуації.

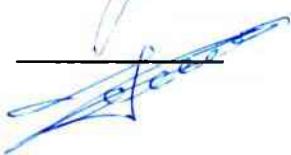
Розробили:

Старший майстер

B.O.Молібог

Інженер з охорони праці

O.M. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»
№ 48 «21» 03 2023 р.

Інструкція
з охорони праці № 8
Інструкція з охорони праці
Лицювальник-плиточник

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. До виконання лицювально-плиткових робіт допускаються особи не молодші за 18 років, які пройшли:

- професійну підготовку;
- медичний огляд і визнані придатними до роботі за даною професією;
- вступний інструктаж з охорони праці;
- навчання (стажування) безпечним методам і прийомам праці і перевірку знань з питань охорони праці і отримали посвідчення на право самостійної роботи;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.2. Допуск лицювальника-плиточника до самостійної роботи оформлюється письмовим розпорядженням по підприємству.

Повторний інструктаж з охорони праці на робочому місці проводиться один раз на три місяці, а періодична перевірка знань з охорони праці – не рідше одного разу на рік.

1.3. Лицювальник-плиточник не допускається до роботи в таких випадках:

- з появою на робочому місці в стані алкогольного чи наркотичного сп'яніння;

- при відсутності спецодягу і спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту відповідно до діючих норм і правил з охорони праці;

- у випадку хвороби;

- при порушенні правил, норм і інструкцій з охорони праці.

1.4. Лицювальник-плиточник підлеглий майстру або виконробу дільниці, а в процесі роботи – бригадиру і виконує тільки ту роботу, яка йому доручена.

1.5. Лицювальник-плиточник зобов'язаний:

- виконувати усі вказівки по дотриманню правил охорони праці;

- виконувати роботу, по якій проінструктований і до якої він допущений;

- утримувати робоче місце протягом робочого дня в чистоті і порядку, не захаращувати робоче місце і проходи матеріалами;
- працювати тільки справним інструментом, пристосуваннями і механізмами і застосовувати їх тільки за призначенням;
- про кожний нещасний випадок, що виник, аварію, пожежу та іншу подію, яка може привести до аварії або нещасного випадку, повідомити виконроба дільниці; надати першу медичну допомогу постраждалим і направити їх до медпункту; зберегти до розслідування обстановку на робочому місці і стан устаткування такими, якими вони були в момент події, якщо це не загрожує життю і здоров'ю оточуючих людей, і не приступати до роботи до усунення причин нещасного випадку чи аварії;
- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, праціл безпечного ведення лицювальних робіт і пожежної безпеки, що діють на підприємстві.

1.6. Лицювальник-плиточник повинен бути ознайомлений з небезпечними і шкідливими виробничими факторами, що діють на робочому місці:

- небезпека одержання травм;
- запиленість при роботі з цементом, вапном, керамічною плиткою, щебенем і т.п.;
- виділення шкідливої і отрутої пари при використанні в роботі легкозаймистих і вибухонебезпечних матеріалів;
- небезпека ураження електричним струмом.

1.7. Лицювальник-плиточник зобов'язаний використовувати у своїй роботі засоби індивідуального захисту: окуляри, респіратори, запобіжні пояси.

1.8. Приміщення, у яких виконується робота з використанням пилоподібних в'язких матеріалів, мастик, складів, повинні бути забезпечені вентиляцією.

1.9. На території будівельного майданчика займисті і пальні рідини (мастику, розчинники) допускається зберігати в кількості не більше 500 л, в неспалимих будинках, що стоять окремо, земляних складських приміщеннях на відстані не менше 16 м від інших будинків. Приміщення і прилягаюча до них територія повинні бути обладнані засобами гасіння вогню (пісок, лопати, вогнегасники та ін.).

Забороняється залишати бочки або тару з-під легкозаймистих матеріалів. Склади для збереження пальніх матеріалів повинні мати вентиляцію.

1.10. За порушення правил охорони праці і цієї інструкції винні особи несуть відповідальність у порядку, встановленому законодавством і правилами внутрішнього розпорядку.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи лицювальнику-плиточнику потрібно підготувати робоче місце: видалити зайві предмети, правильно підготувати і

роздавати матеріали, інструмент, механізми, переконатися в їх справності, а також перевірити справність риштовання, лісів, колисок, видалити сторонніх осіб, очистити проходи від сміття, бруду, а в зимовий час – від снігу і льоду та посыпти піском.

2.2. При переході на іншу роботу або при зміні умов роботи робітник повинен одержати інструктаж на робочому місці.

2.3. Забороняється працювати в зоні, де немає огороження відкритих прорізів у перекриттях, у стінах, а також у неосвітлених приміщеннях.

2.4. Перед початком робіт із пневмоінструментом необхідно оглянути повітряні шланги по всій довжині, перевірити міцність з'єднань, а також приєднання шлангів до пневматичних інструментів.

2.5. При роботі з синтетичними матеріалами для захисту шкіряного покрову рук від впливу хімічно шкідливих з'єднань застосовують захисні пасти і мазі.

2.6. При виконанні робіт на висоті повинні використовуватися інвентарні підмости і ліси, що мають огороження.

Забороняється користатися підвісними сходами і випадковими риштуваннями (бочками, шухлядами).

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. При роботі з цементом, вапном і іншими пильними речовинами необхідно користуватися засобами індивідуального захисту (окулярами, респіраторами).

3.2. При різанні і перерубанні керамічних плиток необхідно користуватися захисними окулярами.

3.3. При просіванні мармурової крихти чи щебеню вручну сито необхідно встановлювати з навітряного боку.

3.4. Під час роботи при відбитті старої штукатурки і плитки роботу треба виконувати в захисних окулярах. Відбивання штукатурки слід робити легко, поступовим ударом молотка на довгій ручці, знаходячись, по можливості, далі від місця її падіння.

3.5. Для перенесення і збереження інструмента лицювальник-плиточник повинен користуватися сумкою або ручною шухлядою. Гострі частини інструмента слід захищати чохлами.

3.6. Роботу ручним механізованим інструментом, а також транспортування матеріалів вантажопідйомними механізмами, може виконувати тільки працівник, який пройшов навчання і має відповідне посвідчення .

3.7. При роботі пневмоінструментом подавати повітря дозволяється після установки інструмента в робоче положення. Забороняється під час роботи натягувати і перегинати шланги пневмоінструмента.

Забороняється включати шланги безпосередньо в магістраль (без вентилів), від'єднувати і підключати їх без припинення подачі повітря.

Роботи з пневмоінструментом на висоті виконувати тільки зі спеціальних лісів. Робота з приставних драбин забороняється.

3.8. Лицювальнику-плиточнику забороняється завантажувати і очищати лопатами та іншим інструментом барабани і корита змішувальних машин під час роботи (на ходу).

3.9. При готованні мастик з органічними розчинниками забороняється:

- заповнювати котел більше, ніж на 3/4 його об'єму;
- застосовувати для готовання мастик етиловий бензин;
- курити поблизу від місця готовання мастик і користуватися відкритим вогнем;
- відкривати тару з мастикою за допомогою зубила і молотка.

3.10. При роботі із синтетичними матеріалами працівники повинні дотримуватися правил пожежної безпеки. Легкозаймисті і вибухонебезпечні синтетичні матеріали поставляють на будівельні об'єкти в тарі або упакуванні з яскравим написом «вогненебезпечно» і «вибухонебезпечно». Розвантажують такі матеріали не більше 50 м від джерел вогню в місці, узгодженому з працівниками служби охорони праці.

3.11. Котли для варіння і розігріву бітумних мастик повинні щільно закриватися неспаленими кришками. Заповнювати ємність котлів дозволяється не більше, ніж на 3/4 їх об'єму.

3.12. У місцях, де ведуться роботи з легкозаймистими і вибухонебезпечними синтетичними матеріалами (наприклад, мастики КН-2 чи КН-3), а також у суміжних приміщеннях, не допускається паління і застосування електронагрівальних приладів. У коридорах на ділянках, де проводяться роботи, повинні бути вивішенні написи: «Не курити!», «Вогненебезпечно!», «Вибухонебезпечно!».

3.13. Роботи з наклеюванням лицювальних матеріалів на вогненебезпечних мастиках або клеях слід виконувати в денний час. При необхідності штучного освітлення приміщення застосовуються переносні електролампи тільки у вибухозахищенному виконанні.

3.14. При розкритті тари з вогненебезпечними матеріалами для запобігання іскри і наступного загоряння необхідно користуватися інструментами, що виключають іскроутворення. На об'єктах, де проводяться роботи, повинні бути створені умови, що виключають утворення статичної електрики.

Електрозварювальні роботи на таких об'єктах забороняються.

При роботі з вогненебезпечними і вибухонебезпечними синтетичними матеріалами необхідно безупинно провітрювати приміщення протягом усього періоду роботи.

3.15. Плиткові і лицювальні матеріали слід складувати у штабелі висотою не більше 1 м.

3.16. Складувати штучні матеріали, інструмент і пристосування на похилій поверхні слід на спеціальних підставках, що перешкоджають ковзанню.

3.17. Пилоподібний матеріал (цемент, вапно, гіпс і т.д.) необхідно зберігати в щільно закритих контейнерах, шухлядах.

Зазначені матеріали в паперовій тарі необхідно складувати у закритих сухих приміщеннях.

3.18. Забороняється прийом їжі і паління на робочих місцях.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПРИ РОБОТІ З ЛІСІВ І РИШТУВАННЯ

4.1. Лицювальні роботи на висоті необхідно виконувати з лісів і риштування (при роботах усередині будинків).

4.2. Металеві ліси повинні бути надійно заземлені і обладнані засобами блискавозахисту.

4.3. Забороняється працювати з металевих лісів поблизу діючих ліній електропередач.

4.4. Засоби підмащування повинні мати робочі настили з зазором між дошками не більше 5 мм, а при розташуванні настилу на висоті 1,3 м і більше – огороження і бортові елементи.

4.5. Ліси повинні бути прикріплені до стіни споруджуваного будинку. Місця і способи кріплення вказуються в проекті проведення робіт.

4.6. Настили лісів і риштовання необхідно періодично очищати від матеріалів. Крім того, настили лісів і риштовання слід щодня очищати від сміття і бруду, у зимовий час – від снігу і льоду, а після посипати піском.

4.7. Щоб уникнути пошкодження ніг на лісах і риштованнях кінці цвяхів і скоб повинні бути загнуті, а непотрібні цвяхи вилучені.

4.8. Забороняється сідати або ставати на поруччя лісів або риштовання, а також стрибати по настилу.

4.9. Забороняється знаходитися на лісах і риштованнях стороннім особам.

4.10. При знятті чи переміщенні настилів на інший ярус необхідно цілком звільнити їх від матеріалів, тари, сміття. Доступ людей на ліси на цей час повинен бути закритий.

4.11. Забороняється підніматися на ліси і опускатися з них по опорних сходах і стійках лісів.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

5.1. Після закінчення робіт лицювальнику-плиточнику необхідно:

- забрати інструмент і пристосування, упорядкувати робоче місце;
- очистити робоче місце від залишків матеріалу і будівельного сміття;
- спецодяг і засоби індивідуального захисту зберігати у відведеному місці;
- про неполадки, що виникли під час роботи, повідомити бригадиру або майстру;
- відключити електроінструменти і механізми від електромережі;
- здати на зберігання ручний інструмент і запобіжний пояс;

- прийняти теплий душ чи ретельно вимити водою з милом обличчя і руки.

6. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

6.1. Виконання лицювальних робіт на лісах, під час грози, ожеледі, тумана, при швидкості вітру 15 м/с і більше не допускається.

6.2. При виявленні диму чи виникненні загоряння, пожежі необхідно негайно повідомити бригадира, оголосити пожежну тривогу і повідомити в пожежну охорону, використовуючи найближчий телефон.

Одночасно з цим, припинити роботу і вжити заходів до ліквідації пожежі за допомогою наявних первинних засобів пожежегасіння (вогнегасники, вода, пісок, азbestові покривала) відповідно джерелу пожежі.

6.3. При виникненні нещасних випадків або захворювань необхідно викликати швидку допомогу і до приїзду лікаря, повідомивши бригадира, вчасно і правильно надати першу допомогу постраждалим.

6.4. Перша допомога при нещасних випадках.

6.4.1. Перша допомога при пораненні.

Для надання першої допомоги при пораненні необхідно розкрити індивідуальний пакет, накласти стерильний перев'язний матеріал, що міститься в ньому, на рану і зав'язати її бинтом.

Якщо індивідуального пакета якимсь образом не виявилося, то для перев'язки необхідно використовувати чисту носову хустку, чисту полотняну ганчірку і т.д. На ганчірку, що накладається безпосередньо на рану, бажано накапати трохи крапель настойки йоду, щоб одержати плями розміром більше рани, після чого накласти ганчірку на рану. Особливо важливо застосовувати настойку йоду зазначенним способом при забруднених ранах.

6.4.2. Перша допомога при переломах, вивихах, ударах.

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку зміцнити шиною, фанерною пластинкою, ціпком, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуза.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару по голові, кровотеча з ушей чи із рота) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку зі льодом, снігом або холодною водою) чи зробити холодну примочку.

При підозрі перелому хребта необхідно постраждалого покласти на дошку, не піднімаючи його, повернути постраждалого на живіт обличчям вниз, спостерігаючи при цьому, щоб тулуз не перегинався, з метою запобігання пошкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при подиху, кашлі, чханні, рухах, необхідно тутого забинтувати груди або стягти їх рушником під час видиху.

6.4.4. Перша допомога при кровотечі.

Для того, щоб зупинити кровотечу, необхідно:

6.4.4.1. Підняти поранену кінцівку вгору.

6.4.4.2. Рану закрити перев'язним матеріалом (з пакета), складеним у клубок, придавити його зверху, не торкаючись самої рани, потримати протягом 4-5 хвилин. Якщо кровотеча зупинилася, не знімаючи накладеного матеріалу, поверх нього покласти ще одну подушечку з іншого пакета або шматок ваги і забинтувати поранене місце (з деяким натиском).

6.4.4.3. У випадку сильної кровотечі, яку не можна зупинити пов'язкою, застосовується здавлювання кровоносних судин, зв'язаних з пораненою областю, за допомогою згинання кінцівки в суглобах, а також пальцями, джгутом чи затиском. У випадку сильної кровотечі необхідно терміново викликати лікаря.

6.4.5. Перша допомога при отруенні.

При отруенні газами з'являються: головний біль, «стукіт у скронях», «дзвін у вухах», загальна слабість, запаморочення, посилене серцевиття, нудота, блювота. При дуже сильному отруенні з'являється сонливість, апатія, байдужість, а при важкому отруенні – частішання подиху, розширення зіниць.

При всіх отруєннях варто негайно вивести або винести постраждалого із загазованої зони, розстебнути одяг, що заважає подиху, забезпечити приплив свіжого повітря, покласти постраждалого, піднявши ноги, розтерти тіло, укрити тепліше, давати нюхати нашатирний спирт.

При зупинці подиху необхідно приступити до штучного дихання.

В усіх випадках при отруенні газами необхідно давати постраждалим випити якнайбільше молока.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»

№ 48 «21» 03 2023 р.

Інструкція
з охорони праці № 9
Інструкція з охорони праці
Маляр

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для маляра (далі - Інструкція) розроблена на підставі законодавства України про охорону праці. Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну — в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільнниці, що виконують малярні роботи та встановлює вимога безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Інструкція повинна переглядатися не рідше одного разу на 3 роки.

1.4. Малярні роботи відносяться до робіт з підвищеною небезпекою та шкідливими умовами праці.

До роботи з електроінструментом класу I у приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки. Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.5. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці

1.6. До роботи маляром допускаються особи не молодші 18 років, які пройшли:

- попередню професійну підготовку в закладах освіти;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.7. Новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2— 15 діб відповідно до наказу керівника підприємства.

1.8. В процесі роботи маляри проходять:

- повторний інструктаж один раз на 3 місяці;
- позаплановий інструктаж:
- у разі введення в дію нових або переглянутих нормативних актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, зміні або модернізації устаткування, пристрій та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативних актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

- при виявленні особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів;
- цільовий інструктаж:
- при виконанні разових робіт, не передбачених трудовим договором;
- при ліквідації аварії, стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи.

1.9. Підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленаому порядку ліцензію Міносвіти та дозвіл Держгірпромнагляду.

1.10. Маляр повинен знати:

- види основних матеріалів та сумішей, що застосовуються для виконання малярних робіт;
- способи підготовки поверхні під усі види малярних робіт;
- призначення ручного інструменту та пристройів;
- будову та правила експлуатації фарбувальних агрегатів високого тиску;
- способи підбирання фарбувальних сумішей;
- будову та правила експлуатації машин, механізмів та механізованого інструменту для малярних робіт;
- будову та правила експлуатації малярних станцій.

1.11. Перевірка знань з питань охорони праці у малярів проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції, інструкції заводу-виготовлювача та інших нормативних актів.

1.12. Маляр зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місці, так і в побутовому приміщені;
- виконувати вимоги нормативно-правових актів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної безпеки;
- працювати у виданому спецодязі, спецвзутті та користуватися необхідними засобами індивідуального захисту;
- своєчасно проходити медичне обстеження;
- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки справним інструментом та обладнанням;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та з якої проінструктований;
- вживати заходів до негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт і негайно повідомляти керівника робіт;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.13. Усі робітники в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння підлягають видаленню з будівельного майданчика із складанням акта.

1.14. Організація робочого місця маляра повинна бути безпечною на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних шкідливих та небезпечних виробничих факторів:

- підвищена забрудненість повітря, шкірних покривів та спецодягу хімічними сполуками, аерозолями, пилом;
- підвищена важкість праці;

- підвищений рівень шуму, вібрації;
- підвищений або понижений рівень температури та вологості повітря;
- пожежо- та вибухонебезпечність;
- неогородженість небезпечних зон;
- неогородження деталей, що обертаються;
- недостатня освітленість робочих місць;
- протяги.

1.15. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів маляр повинен бути забезпечений наступними засобами індивідуального захисту:

- комбінезон бавовняний - термін носіння 12 місяців;
- черевики шкіряні — термін носіння 12 місяців;
- рукавиці комбіновані — до зносу;
- респіратор газопилозахисний - до зносу;
- окуляри захисні — до зносу.

На роботах із застосуванням шкідливих фарб додатково:

— рукавички гумові або на трикотажній основі — термін носіння 2 місяці. Під час роботи на покрівлі та металоконструкціях додатково:

— черевики шкіряні на неслизькій підошві — до зносу. На зовнішніх роботах взимку додатково:

- куртка бавовняна на утеплювальній прокладці — термін носіння 36 місяців;
- брюки бавовняні на утеплювальній прокладці — термін носіння 36 місяців;
- напівчоботи утеплені — термін носіння 48 місяців.

1.16. Під час одержання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту маляр повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ними.

1.17. Маляр не повинен приступати до роботи в невідремонтованому, забрудненому спецодязі, спецвзутті та з несправними захисними засобами.

1.18. На виконання малярних робіт в небезпечних зонах маляр повинен отримати наряд-допуск в установленому порядку.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи маляру необхідно одягнути спецодяг, спецвзуття, перевірити їх цілісність.

2.2. Отримати у керівника робіт завдання, інструктаж про безпечні методи і прийоми праці та послідовність технологічного процесу.

2.3. Отримати за необхідності додаткові засоби індивідуального захисту, котрі слід використовувати в залежності від умов праці та відповідно до інструкції заводу — виготовлювача:

- для захисту органів дихання від пилу, що з'являється під час ручного шпатлювання поверхні, слід використовувати респіратори фільтруючої дії ШБ-1;
- під час нанесення фарбувальних сумішей ручним та механізованим способом необхідно використовувати засоби, що запобігають вдиханню органічних та інших розчинників. До них відносяться: універсальний респіратор РУ-60 М-А, респіратор РПГ-67А, шланговий апарат РМП-62, шланговий протигаз ПШ-1, ПШ-2;

- під час виконання малярних робіт на висоті більше 1,3 м (якщо відсутні огороження) необхідно використовувати захисний пояс;

- для захисту очей від пилу і крапель фарбувальних сумішей необхідно використовувати захисні окуляри ЗП2-84 і ЗП3-84, ЗП1-90, напівмаски, що закривають обличчя та шию.

2.4. Отримати на складі матеріали в кількості змінної потреби.

2.5. Підготувати до роботи інструменти і пристосування. Рукоятки інструментів повинні бути із деревини твердих порід, рівно оброблені, підігнані та надійно закріплена. Не допускається використовувати ручний інструмент, що має вибоїни, сколи робочих кінців,

задирки та гострі ребра в місцях затискання рукою, тріщини і сколи на затилочній частині. Інструмент та пристосування повинні бути підібрані відповідно до виконуваної роботи.

2.6. Перевірити на робочих місцях наявність вентиляції, освітлення та засобів пожежогасіння.

2.7. Перевірити робочі місця, які повинні бути забезпечені інвентарними риштуваннями для безпеки виконання малярних робіт.

2.8. До початку роботи необхідно перевірити міцність закріплення перегородок, віконних і дверних рам, наявність і міцність огорожень сходових клітинок, площацок, ліфтowych шахт, балконів, отворів та інших небезпечних місць. Отвори в стінах при односторонньому примиканні до них перекриття повинні огорожуватися, якщо відстань від рівня перекриття до низу отвору менше 0,7 м.

2.9. Провести огляд усіх частин механізмів і обладнання, які будуть використовуватися в процесі малярних робіт. Звернути увагу на надійність кріплення окремих деталей і вузлів механізмів. Пересвідчитись у справності захисних кожухів і огорожень, гальмових засобів, пускової апаратури. Знайшовши неполадки необхідно повідомити про них особі, відповідальній за безпечне виконання робіт.

2.10. В пневмоінструменті перевірити наявність і справність манометрів, клем. Пересвідчитись у надійності робочої частини інструменту (вудочка, форсунка, пістолет-розбрязкувач, машинка для шліфування поверхні та ін.). Перевірити надійність кріплення шлангів до бачка та інструмента.

Замерзлі шланги потрібно розігріти в теплому, сухому приміщенні. Відігрівати парою та відкритим вогнем заборонено. У разі виявлення неполадок інструмент потрібно здати на ремонт слюсарю.

2.11. Приміщення і робочі зони, в яких працюють з горючими матеріалами, що виділяють вибухонебезпечні пари повинні бути обладнані примусовою та природною вентиляцією.

2.12. При вході в приміщення, де використовуються лаки та фарби, необхідно вивішувати попереджувальні знаки безпеки.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Маляр повинен виконувати тільки ту роботу, з якої проінструктований.

3.2. Під час роботи необхідно бути уважним, не відволікатися самому і не відволікати інших.

3.3. Приєднання до електричної мережі і від'єднання електроінструмента і ручних електрических машин за допомогою штепсельних з'єднань, що відповідають вимогам безпеки, дозволяється виконувати персоналу, допущеному до роботи з інструментом і машинами. Підключення до мережі допоміжного устаткування (понижуючих і розподільчих трансформаторів, перетворювачів частоти струму, пристройів захисного відключення і т. п.) і кабелів-подовжуваців дозволяється виконувати тільки особам електротехнічного персоналу, які мають групу з електробезпеки не нижче III.

3.4. Внутрішні малярні роботи необхідно вести з інвентарних риштувань. Забороняється виконувати малярні роботи з приставних драбин, випадкових засобів та побутового інвентарю.

3.5. Внутрішні малярні роботи з використанням суміші, що виділяють шкідливі для здоров'я людини летючі пари, виконувати при відкритих вікнах або вентиляції.

3.6. В приміщеннях, де використовуються нітрофарби та інші матеріали, що виділяють вибухонебезпечні летючі пари, слід вимкнути електромережу, забороняється палити і вести роботи, пов'язані з використанням відкритого вогню.

3.7. Під час нанесення ґрунтовок шляхом розпилювання матеріалу, що виділяє небезпечні пари, необхідно застосовувати заходи проти їх вибуху і загоряння.

3.8. В приміщеннях, де використовуються водні сполуки, на час малярних робіт слід знести румити електромережу і вжити заходів, що запобігають пошкодженню розчином ізоляції електропроводів.

3.9. Випалювання старої масляної фарби пристроями з відкритим полум'ям ведеться при постійному провітрюванні приміщення.

3.10. Розігріта або розчинена фарба хімічним методом видаляється шпателем на подовжений ручці.

3.11. Під час розігрівання натуральної оліфи та її замінників, каніфолі, воску та ін. необхідно застосовувати заходи проти їх розбризкування і загоряння. Підігрівання проводиться тільки на водяній бані або в закритих бачках без використання відкритого вогню.

Забороняється заповнювати котел оліфою більше ніж на об'єму, доводити температуру розчинника до кипіння та додавати летучі розчинники в котел, не знімаючи його з підігрівача.

3.12. Забороняється виконувати роботи на декількох ярусах по одній вертикалі без проміжних захисних настилів.

3.13. Забороняється нанесення фарб, емалей і ґрунтовок, які містять свинцеві сполуки, способом пульверизації.

3.14. Підключення (відключення) до електромережі штепсельних з'єднань, що задовольняють вимогам безпеки, дозволяється виконувати персоналу, допущеному до роботи з електрообладнанням.

3.15. Забороняється працювати з електрообладнанням в разі найменших ознак його несправності. У такому випадку його слід здати на перевірку та ремонт.

3.16. Не допускається готовувати малярні суміші, порушуючи інструкції заводу — виготовлювача, а також використовувати розчинники, на які відсутні сертифікати з інформацією про характер шкідливих речовин.

3.17. Фарбові суміші, розчинники повинні зберігатися в закритих провітрених вибухо- і пожежебезпечних приміщеннях.

3.18. Тара, в якій знаходиться фарбова суміш, повинна бути справною та щільно закритою.

3.19. Тару із вибухонебезпечними матеріалами (лаки, фарби та ін.) під час перерв у роботі слід закривати корками або кришками і відкривати інструментом, що не викликає іскри.

3.20. Звільнену тару з-під розчинників, лаків і фарб необхідно терміново видаляти з робочого місця в складські приміщення.

3.21. Розчин фарби, випадково пролитий на підлогу, потрібно терміново видаляти сухим піском (тирсою), а потім прибрати.

3.22. Для зменшення забруднення повітря робочої зони парами розчинників і аерозолями фарб під час розпилення ручними вудочками або пістолетами — розпилювачами слід користуватися форсунками з повітряною рубашкою, зменшеним факелом розпилювання. З цією метою рекомендується використовувати також фарборозпилювачі з електронагріванням фарбувальних сумішей, використовувати безповітряне розпилення, фарбування під низьким тиском з підігрівом повітря.

3.23. Під час фарбування вудочкою або пістолетом необхідно дотримуватися оптимальної, у відповідності з картами робочих процесів, відстані від сопла до поверхні, що фарбується. Розпилюючий пристрій тримати перпендикулярно до поверхні, що фарбується, з метою відбивання лакофарбувального матеріалу.

3.24. Лакофарбувальні матеріали дозволяється зберігати тільки в спеціальних приміщеннях, обладнаних стелажами (не більше 2 рядів), вогнегасниками, ящиками з піском та іншим інвентарем для гасіння пожежі.

3.25. В складських приміщеннях тарного зберігання ці матеріали необхідно розміщувати в один ряд.

Приміщення складу повинно забезпечуватися природною та штучною вентиляцією.

3.26. Порожню тару (бочки, бідони) слід зберігати на спеціальних площацках на відстані не менше 20 м від складу та виробничих приміщень.

На складах, а також на площах зберігання тари в радіусі менше 20 м від них забороняється виконувати роботи, пов'язані з використанням вогню.

3.27. Промаслені та покриті лакофарбувальними матеріалами ганчірки необхідно зберігати в спеціальних металевих ящиках з кришками, що щільно закриваються.

3.28. Зберігати лакофарбувальні матеріали на загальних складах навіть тимчасово забороняється.

3.29. Алюмінієва пудра та розчинники вогненебезпечні, тому їх слід зберігати на складі вогненебезпечних матеріалів з установленими нормами. Гасити алюмінієву пудру слід азbestовими або шерстяними кошмами, сухим піском, глиноземом. Забороняється гасити алюмінієву пудру водою.

3.30. Для запобігання вибуху під час огляду пустої тари забороняється використовувати сірники та інші джерела відкритого вогню.

3.31. Забороняється виконувати зовнішні малярні роботи на риштуваннях під час грози, туману, при силі вітру 15 м/с і більше. Вантажі на риштуваннях повинні бути розміщені у відповідності з вивішеними схемами розміщення та величинами навантаження, що допускаються на ці риштування. Скупчення на настилах сторонніх людей не допускається.

3.32. Під час виконання малярних робіт повинна бути виключена можливість безпосереднього контакту працюючих із шкідливими компонентами фарбувальних сумішей.

3.33. Під час механізованого фарбування приміщень, що вентилюються, зміст свинцевих пігментів у фарбувальних сполуках не повинен бути більше одного процента.

3.34. Під час виконання усіх малярних робіт з підготовки та нанесення фарбувальних сумішей, включаючи закордонні, слід виконувати вимоги інструкцій підприємства-виготовлювача в частині безпеки праці.

3.35. Обтиральний матеріал необхідно зберігати в закритих ящиках, а після його використання — складати в металеві ящики чи бочки, що закриваються кришкою, і забирати після кожної зміни в спеціально відведене місце.

3.36. Розлиті на підлогу фарби і розчинники слід змивати водою зі шланга чи прибирати з застосуванням сухого піску (тирси), які необхідно збирати в закриту тару і регулярно видаляти з приміщення.

3.37. Робочі місця, проходи до механізмів і устаткування, які використовуються для приготування і нанесення фарбувальних та інших сумішей, засоби пожежогасіння необхідно утримувати в чистоті і порядку, не захаращувати.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити від мережі електрифікований інструмент. Після повної зупинки обертових частин почистити його.

4.2. Продути шланги пневмоінструменту, а після спаду тиску роз'єднати їх та скласти у відведене місце.

4.3. Зібрати інструмент та пристрої. Привести в порядок робоче місце. Зібрати відходи виробництва.

4.4. Зняти спецодяг, спецвзуття і привести їх в порядок.

4.5. Помити руки і обличчя від залишків фарби, бруду та ін.

4.6. Відключити в побутовому приміщенні всі електроприбори та передати його керівнику робіт.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. Аварійні ситуації можуть бути виробничого характеру, а також виникати під дією несприятливих атмосферних умов (грози, дощу, вітру, урагану, снігу та ін.).

5.2. В процесі виконання малярних робіт до виробничих аварій та нещасних випадків призводять такі причини:

— складування матеріалів і виробів з порушенням вимог технічних умов і стандартів на складування для даного виду матеріалу, виробу, недотримання технологічних проїздів і проходів;

- невикористання засобів індивідуального захисту (спецодягу, спецвзуття, рукавиць, захисної каски та ін.);
- порушення стійкості будівельних конструкцій.

5.3. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, вжити заходів щодо евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. За необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.4. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не веде до розширення аварії, то її слід зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.5. У випадках пожежі необхідно:

- викликати пожежно-рятувальну службу за телефоном "101";,
- оповістити керівника робіт і розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння. Електропроводку та електроустановки гасити тільки вуглекслотними та порошковими вогнегасниками після їх відключений від електромережі;
- організовувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місце знаходження гірантів, колодязів та інших засобів пожежегасіння.

5.6. При нещасних випадках (збиттях, падіннях, електротравмах), а також у випадках раптового захворювання подати потерпілому першу (долікарську) допомогу, повідомити керівника робіт про те, що трапилося, викликати швидку допомогу за телефоном "103".

5.7. Послідовність подання першої допомоги:

- усунути дію на організм шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо);
- визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя потерпілого і послідовність заходів щодо його рятування;
- вжити потрібних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, зробити штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, накласти пов'язку та ін.);
- підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника або вжити заходів щодо транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

5.8. Допомога потерпілому, подана не медичним працівником, не повинна заміняти допомогу з боку медичного персоналу і повинна подаватися лише до прибуття лікаря.

5.9. Конкретні дії щодо подання медичної допомоги потерпілому під час різних уражень описані в Інструкції з подання першої (долікарської) допомоги, яка вивчається під час проходження первинного і подальших інструктажів з питань охорони праці.

Розробили:

Старший майстер

B.O. Молибог

Інженер з охорони праці

O.M. Коптев

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

**Інструкція
з охорони праці № 10
Інструкція з охорони праці
Візажист**

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ

Працівники кабінетів косметології та візажу повинні мати спеціальну освіту і сертифікат фахівця на даний вид діяльності.

До роботи за професією візажист допускаються особи, які отримали спеціально підготовку; пройшли в установленому порядку медичний огляд, інструктаж з питань охорони праці та пожежної безпеки, з групою з електробезпеки І.

Працівник зобов'язаний:

- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку;
- виконувати тільки ту роботу, яка йому доручена;
- дотримуватися технологію виробництва робіт, застосовувати способи, що забезпечують безпеку праці;
- виконувати вимоги з охорони праці та пожежної безпеки, знати сигнали оповіщення при пожежі, порядок дії при пожежі, місця розташування первинних засобів пожежегасіння та вміти ними користуватися;
- сповіщати свого безпосереднього керівника, а у випадку його відсутності - інша посадова особа організації про будь-якій ситуації, погрожуюча життю і здоров'ю людей, про кожний нещасний випадок, що відбувся на виробництві, помічені несправності
  - достатність освітлення робочого місця;
  - комплектність використовуваного обладнання, електричних приладів, інвентарю. Використання несправного обладнання, електричних приладів, меблів та інвентарю не допускається;
  - стійкість робочого столу і стільця (крісла);

щільність кришок на флаконах, термін придатності парфумерно-косметичних засобів, маркування ємностей засобів дезінфекції (назва, концентрацію і дату його приготування);

■ розмістити в зручному порядку всі інструменти для візажу парфумерно-косметичні засоби, склад для зупинки кровотечі, ватні тампони (для зняття лаку, змазування маслом нігтьових валиків), ємності із засобами дезінфекції;

■ Перед обслуговуванням кожного відвідувача косметолог повинен вимити руки. Продезінфікувати і простерилізувати потрібні інструменти

Тримати в кишенях одягу гострі, крихкі і б'ються предмети (ножиці, скляні палички, флакони та інше) не допускається. Забороняється обслуговувати клієнтів з грибковими, шкірними захворюваннями і відвідувачів у нетверезому вигляді і брудному одязі.

2. ВИМОГИ ПО ОХОРОНІ ПРАЦІ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ.

Перед початком роботи візажист зобов'язаний:

- включити вентиляційну систему;
- надіти чисту робочу одяг (халат, фартух) і спеціальне взуття;
- зняти на час роботи браслети, годинник, кільця;
- підготувати рушник для особистого користування;
- перевірити зовнішнім оглядом:

- відповідність робочого місця вимогам безпеки. При необхідності привести його в порядок, прибрати сторонні предмети, звільнити підходи до обладнання, меблів;

- наявність вентилів кранів гарячої та холодної води, стан підлог, робочого інвентарю;

■ прибрати у спеціально виділені місця зберігання всі інструменти для візажу, засоби дезінфекції та парфумерно-косметичні засоби;

- відключити робоче освітлення;
- повідомити своєму безпосередньому керівнику про всі несправності, що виникли під час роботи, та вжиті заходи щодо їх усунення;
- зняти робочий одяг, спеціальне взуття та інші ЗІЗ і прибрати їх у встановлені місця зберігання;
- вимити руки водою з миючим засобом, при можливості прийняти душ.

3. ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПРИ ВИКОНАННІ РОБОТИ.

При виконанні роботи візажист зобов'язаний:

- виконувати тільки ту роботу, яка входить в коло його професійних обов'язків і якій він навчений;
- використовувати обладнання, пристрой та інструмент тільки для тих робіт, для яких вони призначенні;
- прибирати використані серветки, тампони, пролиті парфумерно-косметичні засоби, засоби дезінфекції та воду;

- відкривати крани з гарячою і холодною водою повільно, без ривків і зусиль;
- не захаращувати проходи до інших робочих місць, між кріслами, до щитів освітлення, шляхи евакуації;
- не накопичувати на робочому місці використане серветки, брудні халати або фартухи, своєчасно передавати їх у підсобне або спеціально обладнане місце (приміщення);
- не використовувати для сидіння підлокітники крісел, пересувні столики; обладнання, інструменту, про погіршення стану свого здоров'я, у тому числі про прояв ознак гострого захворювання;
- строго виконувати правила особистої гігієни, бути в чистому робочому одязі, спеціальному взутті, правильно застосовувати засоби індивідуального захисту (далі - ЗІЗ) відповідно до умовами і характером виконуваної роботи;
- утримувати приміщення, інструменти, обладнання та меблі в чистоті;
- знати прийоми надання першої допомоги потерпілим при нещасних випадках

При роботі в косметичних кабінетах працівнику не дозволяється:

- працювати з несправним і не сертифікованим інструментом;
- знаходитися в стані алкогольного сп'яніння або у стані, викликаному вживанням наркотичних засобів, психотропних чи токсичних речовин, розливати спиртні напої, вживати наркотичні засоби, психотропні чи токсичні речовини на робочому місці або в робочий час, палити у невстановлених місцях;
- виконувати роботу без застосування належних ЗІЗ, робочого одягу;
- використовувати несправне устаткування, прилади, пристосування;
- залишати без нагляду апарати, прилади, пристрой, включені в мережу;

Особи, які допустили порушення інструкції з охорони праці, піддаються дисциплінарному стягненню, а при необхідності позачерговій перевірці знань. Працівник, який не виконує вимоги з охорони праці, притягується до відповідальності в порядку, встановленому законодавством України.

4. ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ ПО ЗАКІНЧЕННІ РОБОТИ.

По закінченні роботи візажист зобов'язаний:

- відключити і від'єднати від електромережі (вийняти вилку з розетки) використовані електричні прилади, вимкнути вентиляцію;
- очистити, продезінфікувати комплекти робочих інструментів, інвентар, робочий стіл;
- промити ємності для дезінфекції і зберігання інструментів з використанням миючих засобів, видалити засіб дезінфекції з робочих ємностей;

- щільно закрити пробки (кришки) усіх флаконів;
- винести з будівлі найбільш цінне майно і документи. Залишаючи приміщення або будівля, вимкнути вентиляцію, закрити за собою всі двері і вікна щоб уникнути поширення вогню і диму до суміжних приміщень.

При нещасному випадку на виробництві необхідно:

- вжити заходів щодо запобігання впливу травмуючих чинників на потерпілого, наданню потерпілому першої допомоги, виклику на місце події медичних працівників або доставці потерпілого у організацію охорони здоров'я;
- забезпечити до початку розслідування збереження обстановки на місці події, якщо не існує загрози життю і здоров'ю оточуючих;
- повідомити про нещасний випадок безпосереднього керівника або іншу посадову особу.

У разі отримання травми і (або) раптового погіршення здоров'я (посилення серцевиття, появи головного болю та іншого) працівник повинен припинити роботу, відключити електричні прилади, повідомити про це безпосереднього керівника або іншу посадову особу і при необхідності звернутися до лікаря.

5. ВИМОГИ З ОХОРОНИ ПРАЦІ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

При виникненні аварійної ситуації працівник зобов'язаний:

- зупинити роботу, вимкнути використовувані при роботі електричні прилади, вжити заходів до евакуації людей з небезпечної зони і викликати аварійні служби;
- повідомити про подію безпосередньому керівнику або працівнику, відповідальному за безпечну експлуатацію обладнання;
- вжити заходів щодо усунення причин аварійної ситуації.

При аварії електропостачання, прориві трубопроводу, радіатора опалення необхідно припинити роботу і викликати відповідну аварійну службу.

Забороняється самостійно проводити ремонтні роботи систем електропостачання, водопостачання та каналізації, а також залучати для виробництва цих видів робіт салону-перукарні та фізичних осіб не мають відповідних дозволів і посвідчень.

Відновлення роботи допускається тільки після усунення причин, при що вели до аварійної ситуації і (або) нещасного випадку.

У разі виникнення пожежі чи загоряння необхідно:

- припинити роботу і повідомити про пожежу в найближчу пожежну частину;
- знестирумити електроприлади в зоні пожежі та загоряння;
- приступити до гасіння вогнища пожежі засобами пожежегасіння та одне тимчасово повідомити про подію безпосередньому керівнику або іншій

посадовій особі організації. При неможливості усунення вогнища пожежі необхідно повідомити про нього в підрозділ з надзвичайних ситуацій;

■ негайно оповістити людей про пожежу, в разі загрози здоров'ю і (або) життя негайно покинути місце пожежі по шляхах евакуації.

■ включати і відключати електроприлади, настільну лампу сухими руками;

■ при витяганні Електрошнура з розетки триматися за корпус вилки, не смикати за токопровідний провід;

■ не розбирати і не намагатися самостійно ремонтувати електричні прилади;

■ не підсушувати вологу білизну (серветки, рушники) на електропідігрівачі. Вологу білизну слід сушити в спеціально обладнаному місці для сушіння білизни;

■ тримати в прохолодному місці в щільно закритих посудинах та ємностях косметичні засоби.

■ ретельно промивати з використанням миючих засобів, дезінфікувати відповідно до інструкції інструменти для візажу після обслуговування кожного клієнта;

■ використовувати ЗІЗ при приготуванні засобів дезінфекції, дезінфекції інструменту та електричних приладів.

Застосування саморобних косметичних засобів не допускається. На парфумерно-косметичні засоби, що використовуються в роботі, повинні бути документи, що засвідчують їх безпечність.

Використовувані в роботі електричні прилади повинні бути негайно зупинені при:

■ появі стуку, сильної вібрації, шуму;

■ появі запаху гару, викликаного перегрівом електропроводки;

■ відчутті впливу електричного струму в результаті пошкодження електроізоляції електроустановки.

Включення електричних приладів до усунення несправності не допускається.

Розробили:

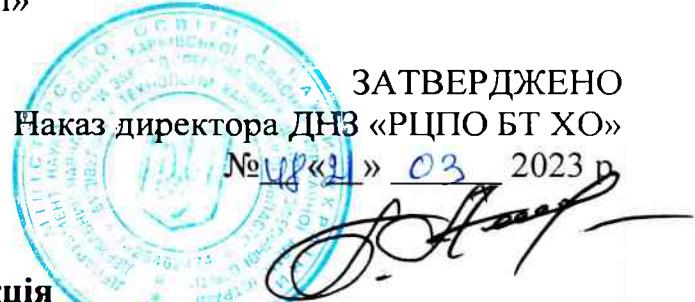
Старший майстер

В.О.Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області»

Інструкція
З охорони праці № 48
Інструкція з охорони праці
Оператор комп'ютерного набору

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Працівники допускаються до самостійної роботи після проходження інструктажу на робочому місці з даної професії, стажування і набуття навичок безпечних методів праці.

2. ОБЛАДНАННЯ РОБОЧИХ МІСЦЬ ОПЕРАТОРІВ ПК

- 2.1. При виборі приміщення для розміщення робочих місць з ПК необхідно враховувати, що вікна можуть давати відблиски на екранах дисплеїв, що викличе значне осліплення у користувача, особливо влітку і в сонячні дні.
- 2.2. Приміщення з ПК повинно мати природне і штучне освітлення. При незадовільному освітленні знижується продуктивність праці оператора ПК, можлива поява близькозорості, швидкої втоми.
- 2.3. Не допускається розташування робочих місць з ПК у підвальних приміщеннях.
- 2.4. Робочі місця з відеотерміналом і ПК при виконанні робіт, що вимагають від оператора значного напруження чи високої концентрації уваги, тому їх слід ізолювати одне від одного перегородкою висотою 1,5-2м.
- 2.5. Робочі місця з ПК рекомендується розташовувати в окремих кімнатах. У разі розташування робочих місць з ПК у залах чи приміщеннях із джерелами небезпечних шкідливих виробничих факторів їх необхідно ізолювати в кабінеті з природним світлом і організувати повітрообмін.
- 2.6. Площа на одного працюючого за ПК повинна становити не менше 6,0 м², об'єм не менше 20 м³.
- 2.7. Неприпустиме розташування ПК, при якому працюючий повернений обличчям або спиною до вікон кімнати чи до задньої частини ПК, в якій вмонтовано вентилятори. Приміщення з ПК для операторів і дисплейні класи повинні бути ізольовані від джерела шуму.
- 2.8. Система освітлення повинна задовольняти такі вимоги:
  - освітленість на робочому місці повинна відповідати характеру зорової праці, яка визначається трьома параметрами: об'єктом розрізnenня – найменший розмір об'єкта, який розглядаємо на

дисплей ПК; фоном, який характеризується коефіцієнтом відображення; контрастом яскравості об'єкта і фону;

- на робочій поверхні не повинно бути тіней;
- у полі зору не повинно бути прямого відображеного блищення
- величина освітленості повинна бути постійною у часі;
- слід вибирати оптимальну напрямленість світлового потоку і необхідний спектральний склад світла.

Відносно до світлових пройомів робочі місця повинні розташовуватися на відстані не менше 2,5 м від них, щоб природне світло падало на робоче місце збоку, переважно зліва.

- 2.9. Штучне освітлення в приміщеннях з ПК повинно здійснюватися системою загального освітлення. У разі переважної роботи з документами рекомендується використовувати систему комбінованого освітлення. Місцеве освітлення призначено для освітлення зони розташування документів.
- 2.10. Штучне освітлення повинно забезпечувати на робочих місцях і ПК освітленість не нижче 400-500 лк.
- 2.11. Як джерело світла при штучному освітленні рекомендується використовувати люмінесцентні лампи. При обладнанні відображеного освітлення в промислових і адміністративних приміщеннях можуть використовувати металогалогені лампи потужністю до 250 Вт.

Допускається використання ламп накалювання у світильниках місцевого освітлення.

- 2.12. Загальне освітлення слід виконувати у вигляді суцільних або переривчастих ліній світильників, розташованих збоку від робочих місць, переважно зліва, паралельно лінії зору працюючих.
- 2.13. Для спільногого освітлення можна використовувати світильним і таких класів світlorозподілення: П – прямого світла; Н – переважно прямого світла; В – переважно відображеного світла.

Використання світильників без розсіювачів і екрануючих перегородок забороняється.

- 2.14. Для запобігання засліпленості світильник місцевого освітлення повинен мати глибокий відбивач із непросвітлюючого матеріалу чи скла молочного кольору. Захисний кут відбивача, що показує міру прикриття яскравих частин лампи від очей, повинен мати не менше 40° .
- 2.15. Зобов'язані передбачати заходи щодо обмеження блискучих відображень на робочій поверхні.

Зниження блискучих відображень досягається правильним вибором типів світильників, розташуванням робочих місць відносно до джерел природного і штучного світла, що дозволяють зменшити яскравість, кількість і розмір відблисків на екранах ПК, які створюють умови для неспівпадання дзеркального відображення джерел, що святяться, з лінією зору працюючих.

- 2.16. Світлий і особливо блискучий одяг працюючих украй небажаний; всі облицювальні матеріали приміщення і робочі місця повинні бути матовими з метою зменшення коефіцієнта відображення.

- 2.17. Забороняється використовувати для облицювання інтер'єру приміщення з ПК полімерні матеріали, які виділяють у повітря шкідливі хімічні речовини, що перевищують допустимі концентрації.
- 2.18. Робочі місця з ПК повинні розміщуватися від стіни з вікнами на відстані не менше 2,5 м, від інших стін на відстані 2 м, відстань між столами повинна становити не менше 2,5 м.
- 2.19. Основним обладнанням робочого місця оператора ПК є відеотермінал, клавіатура, принтер, робочий стіл, стілець, крісло, допоміжний плюпітр, підставка для ніг.
- 2.20. При розміщенні елементів робочого місця слід врахувати:
- робочу позу оператора ПК;
  - простір до розміщення оператора;
  - можливість огляду елементів робочого місця;
  - можливість огляду простору за межами робочого місця;
  - можливість ведення записів, розміщення документації і матеріалів, які використовуються оператором.
- 2.21. Взаємне розміщення елементів робочого місця не повинно заважати здійсненню всіх необхідних рухів та переміщень для використання ПК, сприяти оптимальному режиму праці і відпочинку, зниженню втоми оператора.
- 2.22. При користуванні допоміжними пристроями під ВДТ повинна бути передбачена можливість переміщення останнього відносно вертикальної осі в межах $\pm 30^\circ$. Для забезпечення безперебійного та швидкого вичитування інформації площину екрана монітора слід розміщувати в оптимальній зоні інформаційного поля в площині, перпендикулярній нормальній лінії зору оператора, який знаходиться в робочій позі. Дозволяється відхилення від цієї площини не більше 45° ; допустимий кут відхилення лінії погляду від нормальної – не більше 30° .
- 2.23. Екран монітора ПК повинен знаходитися від очей оператора ПК на відстані 600-700мм.
- 2.24. Клавіатура повинна розміщуватися так, щоб на ній було зручно виконувати роботу двома руками.
- Клавіатуру слід розміщувати на поверхні стола чи спеціальній підставці на відстані 100-300 мм від краю, поверненого до оператора ПК. Кут нахилу до панелі клавіатури повинен бути в межах від 5 до 25° .
- 2.25. Принтер повинен бути розташований у зручному для оператора ПК положенні так, щоб максимальна відстань до клавіш керування принтером не перевищувала довжину витягнутої рук.
- 2.26. Конструкція робочого стола повинна забезпечувати можливість оптимального розміщення на робочій поверхні використовуваного обладнання з урахуванням його кількості і конструкційних особливостей і характер виконуваної роботи.

Висота робочої поверхні стола повинна регулюватися в межах 680-800 мм, при відсутності такої можливості висота робочої поверхні добирається рівною 725 мм.

Робочий стіл повинен мати простір для ніг висотою не менше 600 мм, ширину не менше 450 мм, на рівні витягнутих ніг – не менше 650 мм.

2.27. Конструкція робочого крісла повинна:

- Крісло повинне забезпечувати відповідну фізіологічно раціональну позу і тривалу підтримку основної робочої пози в процесі праці.
- Крісло повинне створювати умови для підтримки корпуса і зображенням природних згинів хребта; з метою зниження статичного напруження м'язів шийно-плечової області спини і запобігання втоми у випадку зміни пози не повинно заважати робочим рухам.
- Крісло оператора (користувача) ГЖ повинне включати наступні основні елементи: сидіння, спинку і підлокітники, а також додатковий елемент – підставку для ніг.
- У конструкції крісла повинні регулюватися висота поверхні сидіння і кут нахилу спинки, висота і кут нахилу підлокітників, висота і кут підставки для ніг.
- У конструкції крісла повинні регулюватися висота поверхні сидіння і кут нахилу спинки, висота спинки, висота і кут нахилу підлокітників, висота і кут нахилу підставки для ніг.
- Регулювання кожного параметру повинно бути незалежним і мати надійну фіксацію, бути плавною або ступінчастою. Крок ступінчастого регулювання лінійних параметрів – 25 мм.
- Висота поверхні сидіння повинна регулюватися в межах 400-500 мм. Ширина і глибина поверхні сидіння повинні бути не менше 400 мм. Поверхня сидіння повинна бути паскою, передній край – закругленим. Слід передбачити можливість зміни кута нахилу поверхні від 25° вперед до 25° назад.
- Опірна поверхня спинки стільця повинна мати висоту 200-300 мм, ширину – не менше 380 м і радіус кривизни горизонтальної площини-400 мм. Кут нахилу спинки у вертикальній площині повинен регулюватися в межах 0-30° від вертикального положення. Відстань спинки від переднього краю сидіння повинна регулюватися в межах 260-400 мм.
- Конструктивні і оздоблювальні матеріали крісла повинні бути міцними, вогнестійкими, нетоксичними, які забезпечують у необхідних випадках можливість експлуатації в різних кліматичних умовах. Покриття сидіння, спинки, підлокітників виготовляються із пом'якшеного, вологовідштовхуючого, неелектризуючого матеріалу з можливістю очищення від забруднень.

2.28. Робоче місце повинне бути обладнане підставкою для ніг, яка має ширину не менше 300 мм, глибину – не менше 400 мм, регулювання по висоті в межі до 150 мм і кутом нахилу опорної поверхні підставки – до 20°. Поверхня підставки повинна бути рифленою, мати бортик висотою 10 мм по нижньому краю.

2.29. Робоче місце оператора (користувача) ПК повинно бути оснащене легко переміщуваним плюстіром для документів розміщеним на одному рівні з екраном і віддаленим від очей оператора (користувача) ПК на такій самій відстані, що й экран, або відрізняється від неї не більше ніж на 200 мм.

2.30. За необхідності високої концентрації уваги і виконання творчої роботи, яка вимагає значного розумового напруження, робочі місця, розміщені в дисплейних залах, доцільно ізолювати спеціальними перегородками висотою 2,0-2,5 м.

2.31. Розміщення экрану монітора на технічному обладнанні повинно передбачати зручність зорового спостереження у вертикальній площині від кутом $\pm 30^\circ$ від нормальної лінії зору оператора (користувача) ПК.

2.32. При експлуатації ПК необхідно виконувати правила особистої гігієни.

2.33. У випадку аварії або виникнення пожежі, працюючий повинен вжити заходів для їхнього усунення, якщо це не загрожує його життю та життю оточуючих. Про випадок негайно повідомити адміністрацію.

2.34. За порушення або невиконання вимог цієї інструкції оператор (користувач) ПК несе відповідальність відповідно до діючого законодавства.

3. ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

3.1. Оглянути і привести в порядок робоче місце, впевнитися, що на ньому відсутні сторонні предмети, всі пристрой і блоки ПК під'єднані до системного блоку за допомогою роз'ємів кабелів відповідно до монтажної системи.

3.2. Перевірити:

- справність роз'ємів кабелів електроживлення та блоків пристроїв;
- відсутність зламів і пошкоджень ізоляції проводів живлення;
- відсутність відкритих струмопровідних частин у пристроях ПК.

3.3. Підготувати робоче місце для роботи з відео терміналом типу «Дисплей»:

- відрегулювати сидіння робочого стільця (крісла) на оптимально зручну відстань; кут нахилу спинки стільця повинен змінювати в межах $90-220^\circ$ до площини сидіння;
- розмістити крісло і пристрій для відображення інформації так, щоб кут зору на экрані монітора складав 25° , а відстань до экрана – 600-800 мм.
- вжити заходів, щоб при нормальній освітленості робочого на пряме світло не потрапляло на экран пристрой;

3.4. Протерти трохи зволоженою серветкою клавіатуру (для зниження рівня статичної електрики), зовнішню поверхню экрана монітор.*

3.5. Перед початком роботи необхідно враховувати, що вікна можуть давати відблиски на экранах дисплеїв і викликати значну осліпленість у тих, хто сидить перед ними, особливо влітку і в сонячні ДІМ, тому природну освітленість у приміщеннях з ПК необхідно регулювати жалюзами, занавісками або іншими сонцезахисними пристроями.

3.6. Перед вмиканням штепсельної вилки кабеля електроживлення в розетку 220 В упевнитися в тому, що вимикачі мережі на всіх пристроях ПК знаходяться в положенні «вимкнено», а корпуси пристрой заземлені (занулені).

4. ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ ПІДЧАС РОБОТИ

- 4.1. Не залишати працюючі ПК і їхні пристрой без нагляду.
- 4.2. Підключати і відключати роз'єм кабелів пристройв ПК тільки при відключені напрузі.
- 4.3. Подавати напругу на пристрой і окремі блоки ПК тільки після ретельної перевірки надійності кріплення провідників заземлення (занулення), справності кабелів і роз'ємів мережі електроживлення.
- 4.4. Якщо при включені на екрані монітора не з'являється ніякої інформації (екран порожній) або в центрі екрана висвічується яскрава біла смуга, необхідно включити його і повідомити про несправність.
- 4.5. При виявленні запаху горілого в пристроях ПК необхідно вимкнути апаратуру, повторно не включати і звернутися до спеціаліста з технічного обслуговування ПК.
- 4.6. Для профілактики порушень і підтримання працездатності оператора (користувача) ПК власником повинні бути введені додаткові регламентові перерви для відпочинку.
У період роботи за дисплеєм необхідно передбачити через кожні 40-45 хв три-п'ятихвилинні перерви для відпочинку. Середня сумарна тривалість роботи за монітором за день не повинна перевищувати 4 год, а за тиждень 20 год.
- 4.7. Сумарну тривалість роботи з дисплеєм (4 год) краще розділити на дві частини і працювати по дві години в першу і другу половину робочого дня. При виконанні захисного екрану або дисплея з пониженим випромінюванням час роботи за монітором може бути збільшено.
- 4.8. Кількість символів (або знаків) на дисплеї, які опрацьовуються, не повинна перевищувати 30 тис. за 4 год роботи
- 4.9. З метою зменшення негативного впливу моногонії доцільно застосовувати чергування операцій введення осмисленого тексту і числових даних (зміна змісту робіт), чергування редагування тексту і введення даних (зміна змісту і темпу роботи) тощо.
- 4.10. У період виконання трудового процесу у оператора (користувача) ПК значно знижена загальна активність при локальному напружені кистей рук. Для підтримання загального м'язового тонуса, а також профілактики кістково - м'язових порушень під час перерв рекомендується проводити гімнастичні вправи. Для кистей рук необхідно проводити спеціальні вправи. Періодично рекомендується виконувати комплекс вправ для очей.
- 4.11. У випадках виникнення у працюючих ПК зорового дискомфорту та інших неприємних суб'єктивних відчуттів, не дивлячись на дотримання санітарно-гігієнічних, ергономічних вимог, режимів праці і відпочинку, слід застосовувати індивідуальний підхід в обмеженні часу робіт з ПК і корекцію тривалості перерв для відпочинку або проводити зміну діяльності на іншу, не пов'язану з використанням ПК.
- 4.12. Працюючи на ПК із високим рівнем напруженості під час регламентованих перерв і в кінці робочого дня показано психологічне розвантаження у спеціально обладнаних приміщеннях (кімнатах психологічного розвантаження).

5. ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. У випадку аварії електричних мереж або електрообладнання ПК від струмів короткого замикання (КЗ), і як наслідок – можливість виникнення пожежі, оператор (користувач) повинен:

- негайно припинити роботу;

• залишити небезпечну зону і вжити заходів щодо запобігання подальшого розвитку аварії (відключити електроенергію шляхом виключення загального вимикача або пакетного вимикача на електроощиті приміщення. А у випадку пожежі і приточно - витяжну вентиляцію).

5.2. Повідомити проте, що сталося, власнику або безпосередньо керівнику ділянки, на якій сталася аварія.

5.3. При нещасних випадках надати першу (долікарську) медичну допомогу потерпілому:

- при ураженні електричним струмом, якщо потерпілий дихає нечасто судорожно або у нього відсутні ознаки життя (не прослуховується дихання, немає пульсу, розширені зіниці очей) зробити штучне дихання «рот – у- рот» і непрямий масаж серця (при цьому необхідно викликати швидку допомогу);
- при пораненні – накласти стерильну пов’язку;
- при кровотечі – рану закрити стерильною пов’язкою і тримати в такому стані 3-5 хв, якщо кровотеча припинилася, пов’язку закріпити бинтом;
- при переломах, вивихах і розтягненні забезпечити спокій і зручне положення пошкодженої частини тіла, у всіх випадках після надання першої (долікарської) медичної допомоги потерпілого направити в медпункт або викликати лікаря.

5.4. Із урахуванням специфіки виробництва власник зобов’язаний доповнити даний розділ можливими аварійними ситуаціями і порядком евакуації працюючих.

6. ВИМОГИ ДО БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

6.1 Установити у положення «виключено» всі тумблери (вимикачі) пристройів, з якими працювали, а також перемикачі на електроощитах.

6.2. Відключити апаратуру від електромережі.

6.3. Вимкнути вентиляцію.

6.4. Провести вологе прибирання робочого місця. Екран монітора протирати від пилу не менше одного разу за зміну. Прибирання пилу з апаратури виконувати при вимкненому електроживленні.

6.5. При експлуатації ПК у декілька змін оператор (користувач) зобов’язаний передати ПК наступному, повідомивши йому про всі несправності, які спостерігалися за зміну.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молібог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптев

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»
№ЧР «24» 03 2023 р.

Інструкція
З охорони праці № 12
Інструкція з охорони праці квітникарів

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1. До самостійної роботи в якості квітникаря допускаються працівники, які пройшли попередній медичний огляд, вступній інструктаж при прийомі на роботу, первинний інструктаж.
2. Квітникар повинен пам'ятати, що внаслідок невиконання вимог, викладених в інструкції з охорони праці, Правилах внутрішнього трудового розпорядку, при виробництві робіт може виникнути небезпека травмування.
3. Квітникар повинен:
  - знати розташування засобів надання долікарської допомоги, первинних засобів пожежогасіння, головних і запасних виходів, шляхів евакуації у випадку аварії або пожежі;
  - під час роботи бути уважним, не відволікатися і не відволікати інших, не допускати на робоче місце осіб, що не мають відношення до робі;
  - утримувати робоче місце в чистоті і порядку.
4. При виявленні загоряння або у випадку пожежі:
  - відключити обладнання;
  - видалити в безпечне місце людей;
  - повідомити в пожежну охорону і адміністрацію;
  - приступити до гасіння пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки;
  - при загрозі життю покинути приміщення.
5. При нещасному випадку надати потерпілому першу (долікарську) допомогу, негайно повідомити про події. Безпосередньому керівнику, вжити заходів до збереження обстановки події (стану обладнання), якщо це не створює небезпеки для оточуючих.
6. Квітникар повинен знати і дотримуватися правил особистої гігієни.

Приймати їжу, палити, відпочивати тільки в спеціально призначених для цього приміщеннях і місцях. Пити воду тільки зі спеціально призначених для цього установок.

За систематичне і злісне порушення даної інструкції робітник звільняється від займаної посади.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

1. Одягнути спецодяг, головній убір.
2. Перед початком роботи необхідно ознайомитися з технологією виробництва. Необхідно виконувати тільки доручену роботу. При порушенні в технологічному процесі роботи необхідно звертатися до безпосереднього керівника.
3. Оглянути справність інструменту:
  - ручний інструмент, який застосовуються при роботі, повинен міститися у повній справності і відповідати характеру виконуваної роботи;
  - рукоятки інструменту повинні виготовлятися з сухого дерева твердих порід (Дуб, клен, кизил, горобина, береза). Поверхня рукоятки повинна бути гладкою, рівно зачищеною, без тріщин, відколів, задирок і сучків, з поздовжнім розташуванням волокон по всій довжині;
  - інструмент повинен бути правильно насаджений і надійно закріплений на дерев'яних рукоятках. Рукоятки сокир, молотків і подібних інструментів повинні бути розклиничені металевим клином і мати овальну форму з ретельно підструганою поверхнею і потовщинах до вильного кінця;
  - рукоятки секаторів, садових ножів і ножівок повинні бути гладкими і без задирок, леза правильно і гостро заточеними. Секатор повинен мати обмежувач сходження рукояток. Пружина секатора повинна бути змазаною і вільно, без заїдань розводити леза. Полотно ножівки не повинно мати тріщин і зламаних зубів;
  - сокири повинні мати гладкі леза, незбиті, без задирок, вибоїн, вм'ятин і тріщин. Сокира повинен бути міцно і щільно насаджена на сокирище і закріплена м'яким сталевим клином. Поверхня топорища повинна бути гладкою, рівне зачищеною, без тріщин, сучків і надломів. Довжина рукоятки сокири повинна бути дорівнювати 2,5-3 висот самої сокири;
  - ручна пила повинна мати добре закріплене за допомогою стопорного гвинта полотно і щільно насаджені ручки. Полотно пилки повинно бути відполіровано, не мати тріщин, перекосів і вифарбованних зубів;

Рукоятки живці лопат повинні міцно закріплюватися в тримачах, причому виступаюча з тримача частина рукоятки повинна бути зрізана похило до площини лопати.

Загальні вимоги до робочого місця і санітарно-гігієнічних умов:

- вироби і матеріали повинні бути укладені в стійкі штабелі і не повинні захаращувати проходи і под'їзи;
- увесь інструмент і пристосування, необхідні для роботи, повинні бути розташовані в зручному для роботи місці;
- для захисту очей й обличчя користуватися захисними окулярами або маскою-щитком;
- для захисту органів дихання необхідно користуватися респіраторами;
- в окремих випадках для захисту органів дихання від нетоксичного пилу необхідно застосовувати марлеві пов'язки;
- при роботі з агресивними рідинами, отрутохімікатами і мінеральними добривами необхідно використовувати захисні рукавички або спеціальні захисні пасті;

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ.

1. Під час роботи ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- при короткочасному перерву в роботі залишати інструмент на робочому місці вістрям угору, оскільки це може призвести до травми.
- застосовувати в роботі несправні і прогнилі сходи або будь-які підручні матеріали, ящики, бочки і т.д.

2. Під час роботи в жаркий час квітникар повинен обов'язково користуватися головним убором.

Вимоги безпеки при підготовці ґрунту.

1. На невеликих ділянках, де неможливо використовувати механізми, підготовку ґрунту допускається проводити ручним способом із застосуванням вил, лопат, граблів.
2. При підготовці ґрунту вручну групою в кілька людей робітники повинні розташовуватися один від одного на відстані 2-3 метрів уступами.
3. При ручній обробці ґрунту попадаються сторонні предмети (камені, метал та ін.) повинні складатися у відведене місце в купу з подальшим її винесенням.
4. Виробляти вспущення ґрунту, робити лунки і ямки для посадки квітів руками забороняється, для цього необхідно користуватися лопатками або іншими ручними інструментами.
5. Внесення мінеральних та органічних добрив слід проводити тільки розкидачами добрив, лопатами або своками в сухих рукавицях. При виконанні цієї роботи розкидач повинен знаходитися навітряної сторони, переміщаючись при цьому в бік вітру.
6. Розробка ґрунту при наявності в ньому діючих підземних комунікацій провадиться з дозволу і в присутності представника організації, яка відповідає за їх експлуатацію, а також керівника робіт.
7. Небезпечні зони на розроблюваних ділянках повинні бути позначені попереджувальними знаками "Обережно!" або "Інші небезпеки!"

Відповіальність за правильне визначення небезпечних зон попереджувальними знаками покладається на керівника робіт.

Заборонено:

- якщо під час роботи попадаються в ґрунті каміння, дріт або скло, відкидати їх у бік або назад, так як це може призвести до травмування людей, які знаходяться поруч;
- штиковка, планування або трамбування ґрунту без рукавиць;
- у разі провадження робіт на ділянках з підземними інженерними комунікаціями застосування ударних інструментів (кирки, мотики, ломи).

При боронуванні ґрунту граблями необхідно дотримуватися обережності, щоб дрібні камені не розліталися в сторони і не могли викликати травми очей товариша по роботі;

Для попередження забруднення очей бажано, щоб під час роботи земля перекидалась за вітром;

Травмування ґрунту слід проводити спеціально виготовленими трамбівками. Використовувати при цьому випадкові предмети забороняється.

Вимоги безпеки при посадкових роботах:

1. При перенесені посадкового матеріалу вручну вага переносимого вантажу не повинен перевищувати норм.
2. Тара, в якій переноситься посадковий матеріал, не повинна мати перерваної металевої окантовки та інших пошкоджень, які можуть привести до травми.
3. Завантаження і вивантаження землі та інших сипучих матеріалів з автомашини, візки розташовувати з правого боку.
4. Якщо весь посадковий матеріал не використовується негайно для посадки, тоді кореневу систему необхідно прикрити рогожею або присипати землею.
5. При посадці рослин роботу виконують дві людини, одна з яких викопує яму і засипає землею посаджену рослину, інший встановлює і підтримує дерево під час посадки, а також виконує ущільнення землі.
6. Якщо під час роботи в ґрунті трапляються великі камені, уламки цегли або скла, не кидайте їх по ділянці, а складайте їх в акуратні купки для подальшого прибирання.
7. Обирану землю перекидайте обережно, щоб не засмітити очі собі і напарникові.
8. Забороняється проводити полив поблизу ліній електропередач.

Вимоги безпеки при роботі з секатором:

1. Необхідно перевірити справність роботи секатора, наявність стопорного кільця або засувки, правильність заточення секатора. Роботу можна проводити тільки гострим секатором.
2. Працювати з секатором можна тільки при наявності рукавиць та фартуха.
3. При вирізці порослі рекомендується лівою рукою триматися за верхню частину пагонів, а правою – виробляти зрізку. Лінія зрізку повинна бути якомога ближче до землі.
4. Не можна тримати руку безпосередньо у лінії, оскільки це можна призвести до травми.

Забороняється:

- обрізаємні гілки розкидати по ділянці безпосередньо на робочому місці, їх слід складати в акуратні пучки;
- розмахувати чи відкидати обрізаємні гілки в сторону, тому що це може призвести до травм працюють поряд робочих;
- працювати необхідно уважно, оскільки секатором можна нанести собі травму рук;
- при будь-яких перервах у роботі секатор повинен бути закритий і покладено в інструментальну сумку. Не кидайте секатор на землю, оскільки не може призвести до травми ніг.

Вимоги безпеки при косінні газонів.

1. До робіт по косінню газону газонокосилками допускаються особи не молодше 18 років, що пройшли медичний огляд, навчання і перевірку знань з безпеки праці.
2. Косіння газонів слід проводити в світлий час доби. Косити газони під час дощу, густого туману (при видимості менше 50 м) і при сильному вітрі (більше 6 балів) забороняється.
3. Перед початком роботи газонокосарка повинна бути піддана зовнішнім оглядом:
  - перевіряється надійність кріплення і правильність заточки ножа;
  - перевіряється справний стан і надійність кріплення захисного кожуха;
  - виробляється огляд системи живлення двигуна;
  - виробляється огляд системи запалювання.
4. При роботі двигуна не повинно бути сторонніх шумів і стукання.
5. Безпосередньо перед косінням слід зробити огляд ділянки і прибрати що знаходиться на ньому сторонні предмети.
6. Забороняється перебування сторонніх людей на ділянці косіння.
7. Починати косіння газону слід таким чином, щоб виключити засмічення пішохідних доріжок скошеною травою. Для цього 1-2 проходу слід зробити в такому напрямку, щоб викос скошеної трави відбувався всередину газону.
8. Ножа ріжучого апарату слід очищати від трави спеціальними щітками.

Очищати деталі ріжучого апарату руками забороняється.

9. Забороняється використовувати газонокосарки, обладнані механічним двигуном, при скошуванні газонів на висоту менше 2 см
10. Забороняється використовувати газонокосарки при косінні травостою висотою 20 см. Для цієї мети слід застосувати сінокосарки.
11. Забороняється палити під час заправки газонокосарки паливом, а також під час роботи газонокосарки. Заправку газонокосарки паливом слід проводити у заправки газонокосарки етилований бензин.
12. Якщо в процесі косіння будуть виявлені відхилення від нормальної роботи (сторонні стуки, підвищення вібрація і т. д.), то двигун газонокосарки повинен бути негайно зупинений.
13. Забороняється проводити ремонтні та регулювальні роботи (крім регулювання карбюратора) роботи при працюочому двигуні газонокосарки.
14. При косінні газонів ручною косою обслуговуючий персонал повинен бути навчений прийомам косіння, техніці віdboю і заточення кос.
15. Ручка коси повинна бути прямою, гладкою і відповідати зростанню робочого. Коса повинна бути щільно закріплена на руці.
16. Забороняється:
  - виробляти заточку кісті вифарбованим і обламаними наждаковими брусками;
  - виробляти заточку кісті працівникам, незнайомих з технікою віdboю і заточення;
  - залишити коси після косіння на ділянках, вішати косу на гілки дерев і чагарників.

Вимоги безпеки при прибиранні об'єктів зеленого господарства.

1. При ручному прибиранні працюючі повинні бути забезпечені необхідним справним ручним інструментом та інвентарем, забезпечені рукавицями і жилетами помаранчевого кольору.
2. Забороняється збирати сухі рослини, сміття й опале листя біля урн. Зібрані в купи сухі рослини і сміття повинні своєчасно вивозитися на звалище.
3. При вивезенні сміття на тракторі і причільному візку робочим не дозволяється перебувати в кузові або причепі.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

1. У всіх випадках несправності та поломки механізмів, устаткування, негайно припинити роботу і повідомити керівника робіт. Не відновлювати роботи до усунення несправності.

2. При нещасному випадку необхідно в першу чергу звільнити потерпілого від травмуючого фактору і зберегти травмонебезпечну ситуацію до розслідування причин інциденту, якщо це не загрожує устаткування працівникам. Потерпілому при травмуванні, отруєння та раптового захворювання повинна бути надана перша (долікарська) допомога і, при необхідності, організована доставка його в установу охорони здоров'я.

3. УВАГА! При звільненні потерпілого від впливу електричного струму стежте за тим, щоб самому не опинитися в контакті з струмоведучої частиною обладнання під напругою.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

1. Зняти спецодяг, очистити її від пилу й бруду, повісити в спеціально відведене місце.
2. Очистити інструмент і покласти в спеціально відведене місце.
3. Вмити обличчя і руки водою з мілом або прийняти душ.
4. Про всі помічені під час роботи несправності повідомити безпосереднього керівника.

Розробили:

Старший майстер

В.О.Молибог

Інженер з охорони праці

О.М.Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»
№ 48 « 21 » 03 2023 р.

Інструкція
з охорони праці № 13
Інструкція з охорони праці
Реставратор декоративних та художніх фарбувань

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для реставратора декоративних та художніх фарбувань (далі - реставратор) розроблена на підставі законодавства України про охорону праці. Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну — в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільнини, що виконують мальрні роботи та встановлює вимога безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Інструкція повинна переглядатися не рідше одного разу на 3 роки.

1.4. Реставраційні роботи відносяться до робіт з підвищеною небезпекою та шкідливими умовами праці.

До роботи з електроінструментом класу I у приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки. Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.5. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці

1.6. До роботи реставратором допускаються особи не молодші 18 років, які пройшли:

- попередню професійну підготовку в закладах освіти;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.7. Новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2— 15 діб відповідно до наказу керівника підприємства.

1.8. В процесі роботи реставратори проходять:

- повторний інструктаж один раз на 3 місяці;
- позаплановий інструктаж:
- у разі введення в дію нових або переглянутих нормативних актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнень до них;
- при зміні технологічного процесу, зміні або модернізації устаткування, пристрій та інструментів, вихідної сировини, матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушеннях працівниками вимог нормативних актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо;

- при виявленні особами, які здійснюють державний нагляд і контроль за охороною праці, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів;
- цільовий інструктаж:
- при виконанні разових робіт, не передбачених трудовим договором;
- при ліквідації аварії, стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи.

1.9. Підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленаому порядку ліцензію Міносвіти та дозвіл Держгірпромнагляду.

1.10. Реставратор повинен знати:

- види основних матеріалів та сумішей, що застосовуються для виконання малярних робіт;
- способи підготовки поверхні під усі види реставраційних робіт;
- призначення ручного інструменту та пристройів;
- будову та правила експлуатації фарбувальних агрегатів високого тиску;
- способи підбирання фарбувальних сумішей;
- будову та правила експлуатації машин, механізмів та механізованого інструменту для малярних робіт;
- будову та правила експлуатації малярних станцій.

1.11. Перевірка знань з питань охорони праці у реставраторів проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції, інструкції заводу-виготовлювача та інших нормативних актів.

1.12. Реставратор зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місці, так і в побутовому приміщенні;
- виконувати вимоги нормативно-правових актів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної безпеки;
- працювати у виданому спецодязі, спецвзутті та користуватися необхідними засобами індивідуального захисту;
- своєчасно проходити медичне обстеження;
- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки справним інструментом та обладнанням;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та з якої проінструктований;
- вживати заходів до негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт і негайно повідомляти керівника робіт;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.13. Усі робітники в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння підлягають видаленню з будівельного майданчика із складанням акта.

1.14. Організація робочого місця реставратора повинна бути безпечною на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних шкідливих та небезпечних виробничих факторів:

- підвищена забрудненість повітря, шкірних покривів та спецодягу хімічними сполуками, аерозолями, пилом;
- підвищена важкість праці;

- підвищений рівень шуму, вібрації;
- підвищений або понижений рівень температури та вологості повітря;
- пожежо- та вибухонебезпечність;
- неогородженість небезпечних зон;
- неогородження деталей, що обертаються;
- недостатня освітленість робочих місць;
- протяги.

1.15. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів реставратор повинен бути забезпечений наступними засобами індивідуального захисту:

- комбінезон бавовняний - термін носіння 12 місяців;
- черевики шкіряні — термін носіння 12 місяців;
- рукавиці комбіновані — до зносу;
- респіратор газопилозахисний - до зносу;
- окуляри захисні — до зносу.

На роботах із застосуванням шкідливих фарб додатково:

— рукавички гумові або на трикотажній основі — термін носіння 2 місяці. Під час роботи на покрівлі та металоконструкціях додатково:

— черевики шкіряні на неслизькій підошві — до зносу. На зовнішніх роботах взимку додатково:

- куртка бавовняна на утеплювальній прокладці — термін носіння 36 місяців;
- брюки бавовняні на утеплювальній прокладці — термін носіння 36 місяців;
- напівчоботи утеплені — термін носіння 48 місяців.

1.16. Під час одержання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту реставратор повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ними.

1.17. Реставратор не повинен приступати до роботи в невідремонтованому, забрудненому спецодязі, спецвзутті та з несправними захисними засобами.

1.18. На виконання реставраційних робіт в небезпечних зонах маляр повинен отримати наряд-допуск в установленах порядку.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Перед початком роботи реставратору необхідно одягнути спецодяг, спецвзуття, перевірити їх цілісність.

2.2. Отримати у керівника робіт завдання, інструктаж про безпечні методи і прийоми праці та послідовність технологічного процесу.

2.3. Отримати за необхідності додаткові засоби індивідуального захисту, котрі слід використовувати в залежності від умов праці та відповідно до інструкції заводу — виготовлювача:

— для захисту органів дихання від пилу, що з'являється під час ручного шпатлювання поверхні, слід використовувати респіратори фільтруючої дії ШБ-1;

— під час нанесення фарбувальних сумішей ручним та механізованим способом необхідно використовувати засоби, що запобігають вдиханню органічних та інших розчинників. До них відносяться: універсальний респіратор РУ-60 М-А, респіратор РПГ-67А, шланговий апарат РМП-62, шланговий протигаз ПШ-1, ПШ-2;

— під час виконання реставраційних робіт на висоті більше 1,3 м (якщо відсутні огороження) необхідно використовувати захисний пояс;

— для захисту очей від пилу і крапель фарбувальних сумішей необхідно використовувати захисні окуляри ЗП2-84 і ЗП3-84, ЗП1-90, напівмаски, що закривають обличчя та шию.

2.4. Отримати на складі матеріали в кількості змінної потреби.

2.5. Підготувати до роботи інструменти і пристосування. Рукоятки інструментів повинні бути із деревини твердих порід, рівно оброблені, підігнані та надійно закріплені. Не допускається використовувати ручний інструмент, що має вибойни, сколи робочих кінців,

задирки та гострі ребра в місцях затискання рукою, тріщини і сколи на затилочній частині. Інструмент та пристосування повинні бути підібрані відповідно до виконуваної роботи.

2.6. Перевірити на робочих місцях наявність вентиляції, освітлення та засобів пожежогасіння.

2.7. Перевірити робочі місця, які повинні бути забезпечені інвентарними риштуваннями для безпеки виконання малярних робіт.

2.8. До початку роботи необхідно перевірити міцність закріплення перегородок, віконних і дверних рам, наявність і міцність огорожень сходових клітинок, площацок, ліфтowych шахт, балконів, отворів та інших небезпечних місць. Отвори в стінах при односторонньому примиканні до них перекриття повинні огорожуватися, якщо відстань від рівня перекриття до низу отвору менше 0,7 м.

2.9. Провести огляд усіх частин механізмів і обладнання, які будуть використовуватися в процесі реставраційних робіт. Звернути увагу на надійність кріплення окремих деталей і вузлів механізмів. Пересвідчитись у справності захисних кожухів і огорожень, гальмових засобів, пускової апаратури. Знайшовши неполадки необхідно повідомити про них особі, відповідальні за безпечне виконання робіт.

2.10. В пневмоінструменті перевірити наявність і справність манометрів, клем. Пересвідчитись у надійності робочої частини інструменту (вудочка, форсунка, пістолет-розбрязкувач, машинка для шліфування поверхні та ін.). Перевірити надійність кріплення шлангів до бачка та інструмента.

Замерзлі шланги потрібно розігріти в теплому, сухому приміщенні. Відігрівати парою та відкритим вогнем заборонено. У разі виявлення неполадок інструмент потрібно знати на ремонт слюсарю.

2.11. Приміщення і робочі зони, в яких працюють з горючими матеріалами, що виділяють вибухонебезпечні пари повинні бути обладнані примусовою та природною вентиляцією.

2.12. При вході в приміщення, де використовуються лаки та фарби, необхідно вивішувати попереджувальні знаки безпеки.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Реставратор повинен виконувати тільки ту роботу, з якої проінструктований.

3.2. Під час роботи необхідно бути уважним, не відволікатися самому і не відволікати інших.

3.3. Приєднання до електричної мережі і від'єднання електроінструмента і ручних електрических машин за допомогою штепсельних з'єднань, що відповідають вимогам безпеки, дозволяється виконувати персоналу, допущеному до роботи з інструментом і машинами. Підключення до мережі допоміжного устаткування (понижуючих і розподільчих трансформаторів, перетворювачів частоти струму, пристройів захисного відключення і т. п.) і кабелів-подовжуваців дозволяється виконувати тільки особам електротехнічного персоналу, які мають групу з електробезпеки не нижче III.

3.4. Внутрішні реставраційні роботи необхідно вести з інвентарних риштувань. Забороняється виконувати реставраційні роботи з приставних драбин, випадкових засобів та побутового інвентарю.

3.5. Внутрішні реставраційні роботи з використанням суміші, що виділяють шкідливі для здоров'я людини летючі пари, виконувати при відкритих вікнах або вентиляції.

3.6. В приміщеннях, де використовуються нітрофарби та інші матеріали, що виділяють вибухонебезпечні летючі пари, слід вимкнути електромережу, забороняється палити і вести роботи, пов'язані з використанням відкритого вогню.

3.7. Під час нанесення ґрунтовок шляхом розпилювання матеріалу, що виділяє небезпечні пари, необхідно застосовувати заходи проти їх вибуху і загоряння.

3.8. В приміщеннях, де використовуються водні сполуки, на час реставраційних робіт слід знести риштування електромережу і вжити заходів, що запобігають пошкодженню розчином ізоляції електропроводів.

3.9. Випалювання старої масляної фарби пристроями з відкритим полум'ям ведеться при постійному провітрюванні приміщення.

3.10. Розігріта або розчинена фарба хімічним методом видаляється шпателем на подовжений ручці.

3.11. Під час розігрівання натуральної оліфи та її замінників, каніфолі, воску та ін. необхідно застосовувати заходи проти їх розбризкування і загоряння. Підігрівання проводиться тільки на водяній бані або в закритих бачках без використання відкритого вогню.

Забороняється заповнювати котел оліфою більше ніж на об'єму, доводити температуру розчинника до кипіння та додавати летучі розчинники в котел, не знімаючи його з підігрівача.

3.12. Забороняється виконувати роботи на декількох ярусах по одній вертикалі без проміжних захисних настилів.

3.13. Забороняється нанесення фарб, емалей і ґруントовок, які містять свинцеві сполуки, способом пульверизації.

3.14. Підключення (відключення) до електромережі штепсельних з'єднань, що задовольняють вимогам безпеки, дозволяється виконувати персоналу, допущеному до роботи з електрообладнанням.

3.15. Забороняється працювати з електрообладнанням в разі найменших ознак його несправності. У такому випадку його слід здати на перевірку та ремонт.

3.16. Не допускається готовувати реставраційні суміші, порушуючи інструкції заводу — виготовлювача, а також використовувати розчинники, на які відсутні сертифікати з інформацією про характер шкідливих речовин.

3.17. Фарбові суміші, розчинники повинні зберігатися в закритих провітрених вибухо- і пожежобезпечних приміщеннях.

3.18. Тара, в якій знаходиться фарбова суміш, повинна бути справною та щільно закритою.

3.19. Тару із вибухонебезпечними матеріалами (лаки, фарби та ін.) під час перерви у роботі слід закривати корками або кришками і відкривати інструментом, що не викликає іскри.

3.20. Звільнену тару з-під розчинників, лаків і фарб необхідно терміново видаляти з робочого місця в складські приміщення.

3.21. Розчин фарби, випадково пролитий на підлогу, потрібно терміново видаляти сухим піском (тирсою), а потім прибрати.

3.22. Для зменшення забруднення повітря робочої зони парами розчинників і аерозолями фарб під час розпилення ручними вудочками або пістолетами — розпилювачами слід користуватися форсунками з повітряною рубашкою, зменшеним факелом розпилювання. З цією метою рекомендується використовувати також фарборозпилювачі з електронагріванням фарбувальних сумішей, використовувати безповітряне розпилення, фарбування під низьким тиском з підігрівом повітря.

3.23. Під час фарбування вудочкою або пістолетом необхідно дотримуватися оптимальної, у відповідності з картами робочих процесів, відстані від сопла до поверхні, що фарбується. Розпилюючий пристрій тримати перпендикулярно до поверхні, що фарбується, з метою відбивання лакофарбувального матеріалу.

3.24. Лакофарбувальні матеріали дозволяється зберігати тільки в спеціальних приміщеннях, обладнаних стелажами (не більше 2 рядів), вогнегасниками, ящиками з піском та іншим інвентарем для гасіння пожежі.

3.25. В складських приміщеннях тарного зберігання ці матеріали необхідно розміщувати в один ряд.

Приміщення складу повинно забезпечуватися природною та штучною вентиляцією.

3.26. Порожню тару (бочки, бідони) слід зберігати на спеціальних площацках на відстані не менше 20 м від складу та виробничих приміщень.

На складах, а також на площах зберігання тари в радіусі менше 20 м від них забороняється виконувати роботи, пов'язані з використанням вогню.

3.27. Промаслені та покриті лакофарбувальними матеріалами ганчірки необхідно зберігати в спеціальних металевих ящиках з кришками, що щільно закриваються.

3.28. Зберігати лакофарбувальні матеріали на загальних складах навіть тимчасово забороняється.

3.29. Алюмінієва пудра та розчинники вогненебезпечні, тому їх слід зберігати на складі вогненебезпечних матеріалів з установленими нормами. Гасити алюмінієву пудру слід азbestовими або шерстяними кошмами, сухим піском, глиноземом. Забороняється гасити алюмінієву пудру водою.

3.30. Для запобігання вибуху під час огляду пустої тари забороняється використовувати сірники та інші джерела відкритого вогню.

3.31. Забороняється виконувати зовнішні реставраційні роботи на риштуваннях під час грози, туману, при силі вітру 15 м/с і більше. Вантажі на риштуваннях повинні бути розміщені у відповідності з вивішеними схемами розміщення та величинами навантаження, що допускаються на ці риштування. Скупчення на настилах сторонніх людей не допускається.

3.32. Під час виконання реставраційні робіт повинна бути виключена можливість безпосереднього контакту працюючих із шкідливими компонентами фарбувальних сумішей.

3.33. Під час механізованого фарбування приміщень, що вентилюються, зміст свинцевих пігментів у фарбувальних сполуках не повинен бути більше одного процента.

3.34. Під час виконання усіх реставраційних робіт з підготовки та нанесення фарбувальних сумішей, включаючи закордонні, слід виконувати вимоги інструкцій підприємства-виготовлювача в частині безпеки праці.

3.35. Обтиральний матеріал необхідно зберігати в закритих ящиках, а після його використання — складати в металеві ящики чи бочки, що закриваються кришкою, і забирати після кожної зміни в спеціально відведене місце.

3.36. Розлиті на підлогу фарби і розчинники слід змивати водою зі шланга чи прибирати з застосуванням сухого піску (тирси), які необхідно збирати в закриту тару і регулярно видаляти з приміщення.

3.37. Робочі місця, проходи до механізмів і устаткування, які використовуються для приготування і нанесення фарбувальних та інших сумішей, засоби пожежогасіння необхідно утримувати в чистоті і порядку, не захаращувати.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити від мережі електрифікований інструмент. Після повної зупинки обертових частин почистити його.

4.2. Продути шланги пневмоінструменту, а після спаду тиску роз'єднати їх та скласти у відведене місце.

4.3. Зібрати інструмент та пристрой. Привести в порядок робоче місце. Зібрати відходи виробництва.

4.4. Зняти спецодяг, спецвзуття і привести їх в порядок.

4.5. Помити руки і обличчя від залишків фарби, бруду та ін.

4.6. Відключити в побутовому приміщенні всі електроприбори та передати його керівнику робіт.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. Аварійні ситуації можуть бути виробничого характеру, а також виникати під дією несприятливих атмосферних умов (грози, дощу, вітру, урагану, снігу та ін.).

5.2. В процесі виконання реставраційних робіт до виробничих аварій та нещасних випадків призводять такі причини:

— складування матеріалів і виробів з порушенням вимог технічних умов і стандартів на складування для даного виду матеріалу, виробу, недотримання технологічних проїздів і проходів;

- невикористання засобів індивідуального захисту (спецодягу, спецвзуття, рукавиць, захисної каски та ін.);
- порушення стійкості будівельних конструкцій.

5.3. При виникненні аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, вжити заходів щодо евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. За необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.4. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не веде до розширення аварії, то її слід зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.5. У випадках пожежі необхідно:

- викликати пожежно-рятувальну службу за телефоном "101";,
- оповістити керівника робіт і розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння. Електропроводку та електроустановки гасити тільки вуглекслотними та порошковими вогнегасниками після їх відключений від електромережі;
- організувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місце знаходження гідрантів, колодязів та інших засобів пожежегасіння.

5.6. При нещасних випадках (збиттях, падіннях, електротравмах), а також у випадках раптового захворювання подати потерпілому першу (долікарську) допомогу, повідомити керівника робіт про те, що трапилося, викликати швидку допомогу за телефоном "103".

5.7. Послідовність подання першої допомоги:

- усунути дію на організм шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо);
- визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя потерпілого і послідовність заходів щодо його рятування;
- вжити потрібних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, зробити штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, накласти пов'язку та ін.);
- підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника або вжити заходів щодо транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

5.8. Допомога потерпілому, подана не медичним працівником, не повинна заміняти допомогу з боку медичного персоналу і повинна подаватися лише до прибуття лікаря.

5.9. Конкретні дії щодо подання медичної допомоги потерпілому під час різних уражень описані в Інструкції з подання першої (долікарської) допомоги, яка вивчається під час проходження первинного і подальших інструктажів з питань охорони праці.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптев

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

Інструкція
з охорони праці № 14
Інструкція з охорони праці
монтажник гіпсокартонних конструкцій

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для монтажника гіпсокартонних конструкцій – МГК (ДАЛІ – Інструкція) розроблена на підставі законодавства України про охорону праці, з інструментом та пристроями. Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну — в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільніці, що виконують МГК-роботи, та встановлює вимоги безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Інструкція повинна переглядатися не рідше одного разу на 3 роки.

1.4. Монтажник гіпсокартонних конструкцій виконує роботи, які відносяться до робіт з підвищеною небезпекою та важкими умовами праці.

До роботи з електроінструментом класу I у приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки.

Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.5. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці.

1.6. До роботи монтажником гіпсокартонних конструкцій допускаються особи, не молодше 18 років, які пройшли:

- попереодню професійну підготовку в закладах освіти;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці;

1.7. новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2 – 15 діб відповідно до наказу керівника підприємства.

1.8. в процесі роботи МГК проходять:

- повторний інструктаж один раз на 3 місяці;
- позаплановий інструктаж;
- у разі введення в дію нових або переглянутих нормативних актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповнення в дію нових або переглянутих нормативних актів з охорони праці, а також при внесенні змін та доповненнях до них;
- при зміні технологічного процесу, зміна або модернізація устаткування, приладів та інструментів, вихідної сировини, та матеріалів та інших факторів, що впливають на стан охорони праці;
- при порушенні працівниками вимог нормативних актів з охорони праці, що можуть призвести або призвели до травм, аварій, пожеж тощо;
- при виявленні особами, які здійснюють державних нагляд і контроль за охороною праці, незнання вимог безпеки стосовно робіт, що виконуються працівником;
- при перерві в роботі виконавця робіт більше ніж на 30 календарних днів;
- цільовий інструктаж;
- при виконанні разових робіт, не передбачених трудовим договором;
- при ліквідації аварії, стихійного лиха;
- при проведенні робіт, на які оформляються наряд-допуск, розпорядження або інші документи.

1.9. до виконання робіт, не пов'язаних з професією МГК, працівників допускаються тільки після проведення цільового інструктажу;

1.10. підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленаому порядку ліцензію Міносвіти та дозвіл;

1.11. монтажник гіпсокартонних конструкцій повинен знати:

- види основних матеріалів, що використовуються для виконання МГК;
- найменування та призначення ручних інструментів і пристрійів;
- способи приготування розчину,
- види та властивості сповільнювачів та прискорювачів тужавіння;
- властивості розчину з хімічними домішками,
- способами механізованими нанесення розчинів та торкретування поверхонь.

1.12. перевірка знань з питань охорони праці у МГК – проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції інструкції заводу виготовлювача та інших нормальних актів;

1.13. монтажник гіпсокартонних конструкцій зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місті так і в побутовому приміщені;
- виконувати вимоги актів, правил поводження з машинами, механізмами устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці протиположної безпеки;

- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та за якої проінструктований;
- вживати заходів щодо негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт і негайно повідомляти керівника робіт;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.14. Усі робітники в стані алкогольного та наркотичного сп'яніння підлягають видаленню з будівельного майданчика із складанням акта.

1.15. Організація робочого місця МГК повинна бути безпечно на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних шкідливих та небезпечних виробничих факторів:

а) фізичних:

- машини та механізми, що рухаються;
- вироби, заготовки, матеріали, що пересуваються;
- підвищена запиленість та загазованість повітря робочої зони;
- підвищена або понижена температура поверхні матеріалу;
- підвищена або понижена температура робочої зони;
- підвищений рівень шуму на робочому місці;
- підвищена вологість повітря;
- протяги і недостатня освітленість робочого місця.

б) психофізіологічних:

- фізичні перевантаження.

Найбільш небезпечним для МГК є протяги, що призводять до простудних захворювань та фізичні перевантаження, які викликають загальні захворювання.

1.16. Під час одержання спецодягу та інших засобів індивідуального захисту МГК повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ним.

1.17 МГК не повинен приступати до роботи в не відремонтованому, забрудненому спецодязі, з несправними захисними засобами.

1.18 У разі виконання МГК робіт в небезпечних зонах слід видавати наряд-допуск в установленому порядку.

1.19 Адміністрація зобов'язана забезпечити робочі місця МГК, випробуваними інвентарними огороженнями, захисними і запобіжними пристроями та пристосуваннями (риштуваннями, драбинами, столиками та ін.).

1.20 У випадку недоцільності встановлення риштувань чи інших засобів підмощування МГК під час роботи на висоті зобов'язаний користуватися запобіжним поясом. Місця закріплення карабіном запобіжного пояса повинні бути зазначені виконробом або вказані в ПВР

1.21 Відповідно до норм чинного законодавства працівники повинні забезпечуватися гардеробними умивальниками, душовими та кімнатами відпочинку. У разі виконання робіт на відкритому повітрі або в умовах, що призврдяйт до зволоження спецодягу, повинні бути обладнані приміщення для його сушіння

1.22 Робоче освітлення повинно відповідати вимогам чинних норм для освітлення робочої поверхні та допоміжних приміщень.

1.23 Приміщення, у яких виконуються МГК – роботи повинні мати вентиляцію.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. До початку робіт з улаштування перегородок і стель із гіпсокартонних плит повинні бути закінчені будівельно-монтажні та спеціальні роботи. 2.2. Перед роботою необхідно:

- одягти спецодяг та інші засоби індивідуального захисту;
- одержати завдання, інструктаж про безпечні методи і технологічну послідовність ведення робіт з урахуванням специфіки об'єктів, застосовуваних матеріалів і устаткування;
- ознайомитися з технологічною картою;
- оглянути робоче місце, перевірити надійність засобів підмошування;
- перевірити справність і підготувати до роботи необхідний інструмент.

2.3. Під час кожної чергової видачі електроінструменту особа, відповідальна за зберігання і справність електроінструменту, в присутності робітника повинна перевірити:

- комплектність і надійність кріплення деталей;
- справність деталей корпуса, рукоятки і кришок щіткоутримувачів, наявність захисних кожухів і їх справність (зовнішнім оглядом);
- надійність роботи вимикача;
- роботу на холостому ходу. Забороняється видавати для роботи електроінструмент, що не відповідає хоча б одному з перелічених вимог або електроінструмент із простроченою датою періодичної чергової перевірки.

2.4. Безпосередньо перед початком роботи необхідно перевірити:

- відповідність напруги і частоти струму електричної мережі напрузі і частоті струму електродвигуна електроінструмента, зазначеним у таблиці (паспортних даних);
- надійність закріплення робочого інструмента (свердел, дискових пилок, ключів-насадок та ін.).

2.5. Перед початком роботи з поршневим пістолетом робітник повинен:

- визначити за проектною документацією умови роботи з пістолетом;
- ознайомитися з конструкціями, що необхідно закріплювати, і визначити їх придатність для робіт із використанням пістолета;
- підібрати необхідні дюбелі і патрони для пістолета.

2.6. Місце забивання дюбелів-гвинтів повинно бути розмічене на поверхні пристрілювання двома взаємно перпендикулярними лініями завдовжки не менше 100 мм.

2.7 Притуляти (спирати) матеріали і вироби до огорожень та елементів тимчасових і капітальних споруд забороняється.

2.8. Пилоподібні матеріали (цемент, вапно, гіпс і ін) зберігати в щільно закритих контейнерах, шухлядах, ларях, а в паперових мішках – у закритих сухих приміщеннях.

2.9. Гіпсокартонні плити слід зберігати в закритих сухих приміщеннях при температурі не нижче 5°C, на відстані не менше 1,5 м від опалювальних приборів.

2.10. Не можна складати ГКП у вертикальному положенні, оскільки це може привести до пошкодження їхніх кромок та інших деформацій

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Приступати до внутрішніх монтажних робіт тільки після встановлення і остаточного закріплення перегородок, сантехнічних блоків, віконних і дверних коробок.

3.2. Виконувати монтажні роботи в неосвітлених чи затемнених місцях забороняється. На сходових маршах слід застосовувати спеціальні підмости, у яких опори мають різну висоту чи висувні стійки, встановлені на сходи. Забороняється використовувати для цілей приставні сходи.

3.3. Для виконання дрібних монтажних робіт необхідно застосовувати переносні чи розсувні інвентарні сходи із врізними сходами. Нижні кінці драбин повинні мати гострі металеві наконечники при дерев'яних підлогах і гумові – при бетонних підмощування.

3.4. Монтажні роботи на висоті 1,3 м і більше над землею чи перекриттям виконувати з інвентарних засобів підмощування.

3.5. Виконувати роботи на декількох ярусах по одній вертикалі без проміжних захисних настилів забороняється.

3.6. Зазор між робочим настилом риштувань і стіною будинку не повинен перевищувати 150 мм. Його необхідно закривати знімними дошками. Настил риштувань, драбини періодично під час роботи і після закінчення її слід очищати від будівельного сміття. Забороняється захаращувати підходи до сход, драбини риштувань.

3.7. Для нормальної роботи треба, щоб стеля знаходилася над головою робітника не вище за 20 см.

3.8. Ручки інструментів (шпателі, напівтерок, терок, соколів) повинні мати гладку поверхню. Рекомендується покривати їх оліфою. До таких поверхонь майже не пристає розчин, втіні не намокають і їх легше тримати в чистоті. Такий інструмент знижує травматизм і сприяє суттєвому підвищенню якості робіт.

3.9. При роботі з цементом, негашеним вапном, молоти гіпсом необхідно користуватися респіраторами, захисними окулярами та відповідним спецодягом взяттям.

3.10. При роботі з будівельними особливо з цементовмісними розчинами шкіра робітників пошкоджується, в результаті чого виникають різні її захворювання. Для запобігання цьому працювати потрібно в захисних рукавицях, а до і після робот обробляти чисту шкіру рук спеціальними мазями і пастами. Найбільш прості мазі це вазелін, гліцерин.

3.11. Малярні склади слід готовувати в спеціальних приміщеннях з незалежною вентиляцією, там не можна палити та запалювати нагрівальні прилади з відкритими полум'ям.

3.12. В результаті виготовлення ґрунтові і штукатурні розчини повинні бути потрібної консистенції і не мати згустків і грудок.

3.13. Нанесення ґрунтувальних складів на підготовлені заздалегідь поверхні здійснюються валиками, щітками, пензлями за один або два рази згідно рекомендації з їхнього використання.

3.14. До роботи з електрифікованими і пневматичними інструментами допускаються особи, що пройшли спеціальне навчання.

3.15. При обробці поверхонь ударним інструментом потрібно працювати в рукавицях та захисних окулярах.

3.16. Корпуса електроінструментів, що перебувають під напругою вище 36В повинні бути заземлені.

3.17. не можна використовувати бензол і етиловий бензин для очищення одягу, миття рук і інструменту, а також розведення фарб.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Відключити електроінструмент від мережі шляхом рознімання штепсельного з'єднання.

4.2. Упорядкувати робоче місце, прибрати сміття й відходи, очистити і прибрати у відведене місце інструмент і пристосування.

4.3. Після закінчення роботи з пістолетом у наряді-допуску необхідно відмітити кількість витрачених і повернених патронів. Закрити наряд-допуск.

4.4. Під час здачі пістолета на зберігання, він повинен бути розряджений, очищений і змазаний. Здачу пістолета необхідно оформити у відомості видачі і повернення порохових інструментів.

4.5. Про всі зауваження доповісти особі, відповідальній за безпечне ведення робіт.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. У процесі виконання робіт з монтажу стель, перегородок і стін виробничі аварії і нещасні випадки можуть виникнути внаслідок:

— зменшення технологічних проходів, проїздів у результаті розміщення на них елементів устаткування, оснастки, інструменту;

— ушкодження ізоляції електрокабелів, пробоїв ізоляції обмоток електричних машин, коли неізольовані їх частини можуть виявитися під напругою;

— виникнення пожежі на робочому місці, дільниці робіт у результаті необережного поводження з вогнем або короткого замикання електричних проводів через ушкодження ізоляції;

— використання небезпечних прийомів виконання роботи, застосування в якості засобів підмощування випадкових предметів або несправних засобів підмощування, застосування несправного інструменту;

— виконання невластивих робіт, що не входять в обов'язки монтажника;

— не застосування засобів індивідуального захисту.

5.2. У разі виникнення аварійної ситуації необхідно негайно припинити роботу, вжити заходів щодо евакуації людей з небезпечної зони та рятування матеріальних цінностей. За необхідності відключити технологічне обладнання від електромережі.

5.3. Якщо обстановка не загрожує життю і здоров'ю працівників і не веде до розширення аварії, то її слід зберегти такою, якою вона була на момент події.

5.4. У випадках пожежі необхідно:

— викликати пожежно-рятувальну службу за телефоном «101»;

— оповістити керівника робіт і розпочати гасіння пожежі наявними засобами пожежогасіння. Електропроводку та електроустановки гасити тільки вуглекислотними та порошковими вогнегасниками після їх відключення від електромережі;

— організувати зустріч пожежних машин та інформувати пожежників про місцезнаходження гідрантів, колодязів та інших засобів пожежогасіння.

5.5. У разі нещасних випадків (збиття, падіння, електротравми), а також у випадках раптового захворювання подати потерпілому першу (долікарську) допомогу, повідомити керівника робіт про те, що трапилося, викликати швидку допомогу за телефоном «103».

5.6. Послідовність подання першої допомоги:

— усунути дію на організм шкідливих факторів, які загрожують здоров'ю і життю потерпілого (звільнити від дії електричного струму, винести із зараженої території, загасити одяг, що горить, тощо);

— визначити характер і тяжкість травми, найбільшу загрозу для життя потерпілого і послідовність заходів щодо його рятування;

— вжити потрібних заходів щодо рятування потерпілого в порядку терміновості (відновити прохідність дихальних шляхів, провести штучне дихання, зовнішній масаж серця, зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, накласти пов'язку та ін.);

— підтримувати основні життєві функції потерпілого до прибуття медичного працівника або вжити заходів щодо транспортування потерпілого в найближчий медичний заклад.

5.7. Допомога потерпілому, подана не медичним працівником, не повинна заміняти допомогу з боку медичного персоналу і повинна подаватися лише до прибуття лікаря.

5.8. Конкретні дії щодо подання медичної допомоги потерпілому під час різних уражень описані в Інструкції з подання першої (долікарської) допомоги, яка вивчається під час проходження первинного і подальших інструктажів з питань охорони праці.

Розробили:

Старший майстер

В.О.Молібог

Інженер з охорони праці

О.М.Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»
№ УХ «Х» 03 2023 р.

Інструкція
з охорони праці № 16
Інструкція з охорони праці
Секретар керівника

1. ЗАГАЛЬНІ ВИМОГИ БЕЗПЕКИ.

1.1. До роботи в якості секретаря допускаються особи віком не молодше 18 років, які пройшли обов'язковий медичний огляд при влаштуванні на роботу, а також вступний інструктаж у інженера з охорони праці, а потім первинний інструктаж на робочому місці, а також:

- стажування;
- повторний інструктаж;
- виконувати тільки ту роботу, яка входить до обов'язків секретаря;
- використовувати безпечні методи праці.

1.2. Секретар повинен знати:

- дію на людину електричного струму;
- вимоги виробничої санітарії та техніки безпеки;
- правила внутрішнього трудового розпорядку;
- інструкцію по технічному обслуговуванню комп'ютера;
- діловодство.

1.3. Секретар повинна виконувати правила особистої гігієни, правила носки спецодягу.

1.4. Секретар повинна керуватися в роботі своєю посадовою інструкцією, даною інструкцією, інструкцією по санітарному режиму та інструкціями заводу виробника на комп'ютер, повинна вміти надати першу медичну допомогу потерпілим при нещасливих випадках на виробництві.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ.

2.1. Секретар повинна підготувати своє робоче місце до безпечної роботи, привести його до належного санітарного стану, піддати вологому прибиранню.

2.2. Перед початком роботи секретар повинна перевірити справність і заземлення комп'ютера.

2.3. Включити при необхідності місцеве освітлення.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ.

3.1. Перед ввімкненням комп'ютера до електромережі необхідно перевірити заземлення корпусу.

3.2. Ввімкнення комп'ютера до мережі електропостачання повинно здійснюватися через спеціальну рукоятку.

3.3. Виконувати тільки ту роботу, яка доручена директором.

3.4. Необхідно пам'ятати, що при роботі на комп'ютері можуть впливати наступні небезпечні фактори:

- підвищені рівні електромагнітного випромінювання;
- підвищений рівень статичної електрики;
- напруга зору;
- емоційні навантаження;
- великий обсяг інформації.

3.5. Забороняється проводити ремонтні роботи з комп'ютером, підключення до мережі електропостачання.

3.6. Під час роботи на комп'ютері повинна бути виключена можливість одночасного доторкання до обладнання та до частин приміщення або обладнання, що мають з'єднання з землею (радіатори батарей, металоконструкції).

3.7. Не варто допускати до роботи на комп'ютері осіб, не знайомих з правилами роботи на даному обладнанні.

3.8. Забороняється працювати на комп'ютері, якщо з'являється напруження на корпусі апарату.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПО ЗАКІНЧЕННЮ РОБОТ.

4.1. Секретар повинен відімкнути комп'ютер та здати матеріальні цінності.

4.2. По закінченню роботи секретар повинен виконати всі вимоги санітарного режиму.

4.3. У випадку виникнення в процесі роботи недоліків експлуатації чи несправності обладнання секретар повинен сповістити про це керівництво.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

5.1. У випадку виникнення пожежі секретар діє відповідно до інструкції з пожежної безпеки, в першу чергу евакуює людей.

5.2. При загоранні електропроводу комп'ютера негайно відімкнути від електромережі, сповістити керівництво та в пожежну частину за номером 101.

5.3. У випадках інших аварійних ситуацій секретар повинна вжити заходів до евакуації людей та матеріальних цінностей відповідно до плану евакуації.

Розробили:

Старший майстер

В.О. Молибог

Інженера з охорони праці

О.М. Коптев

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Данна інструкція є нормативним документом

1.2. Офісний службовець зобов'язаний дотримуватись вимог законодавчих та загальних нормативно-правових актів України з питань охорони праці, пожежної і радіаційної безпеки та безпеки життєдіяльності, нормативно-правових актів, що діють на підприємстві.

1.3. Порушення вимог даної інструкції, веде до персональної відповідальності в установленому законом порядку: дисциплінарна, матеріальна, або адміністративна - в залежності від наслідків, спричинених порушенням;

1.4. До роботи офісним службовцем допускаються особи які мають спеціальну освіту, відповідний стаж роботи і які пройшли:

- попереодній профілактичний медичний огляд;

- вступний інструктаж з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності;

- первинний інструктаж з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності на робочому місці чи спеціальне попереоднє навчання і перевірку знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності.

1.5. Виконання робіт не пов'язаних з основною роботою допускається тільки після проведення цільового інструктажу.

1.7. Офісний службовець повинен мати навички в наданні першої медичної долікарняної допомоги.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПРАЦІ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. Оглянути своє робоче місце з метою усунення виявлених небезпечних для життя та здоров'я факторів.

2.2. У разі виявлення порушень або несправностей, вжити відповідних заходів щодо їх усунення та фіксування, а за потреби - повідомити керівництво.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Офісний службовець в процесі роботи зобов'язаний:

- виконувати роботу згідно із своїми посадовими обов'язками;
- не залишати без нагляду своє робоче місце, коли офісне обладнання підключене до електромережі (комп'ютер, електроприлади тощо);
- запобігати порушенням правил внутрішнього розпорядку, охорони праці, пожежної безпеки та безпеки життєдіяльності;
- повідомляти керівництво про всі нестандартні випадки під час роботи.

3.2. Офісний службовець забезпечує:

- експлуатацію у справному і безпечному стані обладнання, розташованого в особистому кабінеті (приміщенні);
- впровадження у робочий процес досягнень науки і техніки з метою підвищення безпеки праці, попередження профзахворювань, пожеж, вибухів.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Офісний службовець після закінчення роботи повинен:

- провести огляд поміщення;
- забезпечити проведення санітарного прибирання та провітрювання приміщення та відсутності підключених приладів, горючих матеріалів тощо;
- перевірити наявності контрольних екземплярів ключів від приміщення у охоронника;

- закрити відкриті вікна та фрамуги в приміщенні;
- відключити загальну подачу електричної напруги до приміщення;
- включити автоматичну систему оповіщення про пожежу в приміщенні.

4.2. Офісний службовець повідомляє керівництво про всі недоліки виявлені при передачі приміщення під охорону.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1 У випадку виникнення пожежі офісний службовець діє відповідно до інструкції з пожежної безпеки, в першу чергу евакуює людей.

5.2. При загоранні електропроводу комп'ютера негайно відімкнути від електромережі, сповістити керівництво та в пожежну частину за номером 101.

5.3. У випадках інших аварійних ситуацій офісний службовець повинен вжити необхідних заходів до евакуації людей та матеріальних цінностей відповідно до плану евакуації.

Розробили:

Старший майстер

В.О.Молибог

Інженер з охорони праці

О.М. Коптєв

Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ директора ДНЗ «РЦПО БТ ХО»
№ 48 «11» 03 2023 р.

Інструкція

З охорони праці № 18

Інструкція з охорони праці

Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Інструкція з охорони праці для слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів (далі — Інструкція) розроблена на підставі законодавства України про охорону праці. Особи, які порушили вимоги даної Інструкції, несуть персональну відповідальність в установленому законом порядку: дисциплінарну, адміністративну, матеріальну або кримінальну - в залежності від наслідків, спричинених порушенням.

1.2. Дія Інструкції поширюється на всі виробничі дільниці, що виконують роботи з ремонту автомобілів, та встановлює вимоги безпеки праці відповідно до вимог охорони праці і правил поводження з машинами, механізмами та засобами індивідуального і колективного захисту.

1.3. Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів виконує роботи, які відносяться до робіт з підвищеною небезпекою і шкідливими умовами праці.

До роботи з електроінструментом класу I у приміщеннях з підвищеною небезпекою та поза приміщеннями допускаються працівники з II групою з електробезпеки.

Для роботи з електроінструментом II і III класу достатньо I групи з електробезпеки.

1.4. Під час укладання трудового договору працівники повинні бути ознайомлені у письмовій формі з умовами праці на робочому місці.

1.5. До роботи слюсарем з ремонту колісних транспортних засобів допускаються особи, не молодше 18 років, які пройшли:

- попередню професійну підготовку в закладах освіти;
- медичний огляд;
- вступний інструктаж;
- спеціальне навчання і перевірку знань з питань охорони праці;
- первинний інструктаж на робочому місці.

1.6. Новоприйняті робітники після проходження первинного інструктажу на робочому місці проходять стажування протягом 2—15 діб відповідно до наказу керівника підприємства.

1.7. Підготовка працівників до виконання робіт з підвищеною небезпекою здійснюється тільки в закладах освіти або на підприємствах, які одержали в установленому порядку ліцензію Міносвіти та дозвіл Держгірпромнагляду.

1.8. Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів повинен знати:

- улаштування та принцип роботи усіх вузлів та систем автомобіля;
- улаштування та принцип роботи підіймачів, домкратів та інших пристрій для ремонту автомобілів;
- марки мастил для змащування вузлів і агрегатів автомобіля.

1.9. Перевірка знань з питань охорони праці у слюсарів з ремонту колісних транспортних засобів проводиться комісією один раз на 12 місяців в обсязі інструкцій з охорони праці, виробничої інструкції, інструкції заводу — виготовлювача та інших нормативних актів.

1.10. Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів зобов'язаний:

- виконувати правила внутрішнього розпорядку, не вживати алкогольні напої та наркотичні речовини як на робочому місці, так і в побутовому приміщенні;
- виконувати вимоги нормативно-правових актів, правил поводження з машинами, механізмами, устаткуванням та іншими засобами виробництва;
- дотримуватися вимог охорони праці, виробничої санітарії, гігієни праці і протипожежної безпеки;
- працювати у виданому спецодязі, спецвзутті та користуватися необхідними засобами індивідуального захисту;
- своєчасно проходити медичне обстеження;
- дотримуватися технологічної дисципліни;
- працювати тільки справним інструментом та обладнанням;
- виконувати тільки ту роботу, яка доручена керівником робіт та з якої проінструктований;
- вживати заходів до негайного усунення причин і умов, які перешкоджають виконанню робіт і негайно повідомляти керівника робіт;
- дбати про особисту безпеку і здоров'я, а також про здоров'я і безпеку оточуючих людей в процесі виконання будь-яких робіт чи під час перебування на території підприємства;
- знати і вміти подавати першу (долікарську) допомогу потерпілим.

1.11. Організація робочого місця слюсаря з ремонту колісних транспортних засобів повинна бути безпечною на всіх стадіях виконання робіт, однак слід враховувати можливість виникнення наступних шкідливих та небезпечних виробничих факторів:

- падіння вивішених частин транспортних засобів під час обслуговування і ремонту підвіски, коліс, мостів та ін.;

- падіння кузова автомобіля-самоскида під час обслуговування і ремонту гідропідйомника;
- падіння перекидної кабіни вантажного автомобіля;
- падіння деталей, вузлів, агрегатів, інструменту;
- падіння в оглядову канаву;
- падіння працюючих на поверхні, з висоти (буфера, східців, естакад, площинок);
- наїзди автомобілів внаслідок самовільного руху, під час запуску двигуна, в'їзду (виїзду) у зону ремонту, руху на оглядовій канаві;
- термічні чинники (пожежі під час зливання паливно-мастильних матеріалів з автомобілів, миття ними деталей, вузлів, агрегатів, зберіганні і залишенні к на робочих місцях);
- осколки металу, що відлітають під час запресування шворнів, пальців, підшипників, валів, осей, рубання металу;
- наявність у повітрі робочої зони шкідливих речовин (акролеїну, оксиду вуглецю, вуглеводнів аліфатичних граничних та ін.);
- понижена температура повітря в холодний період року;
- недостатнє освітлення.

1.12. Для зниження рівня впливу небезпечних та шкідливих виробничих факторів слюсар з ремонту колісних транспортних засобів, згідно з типовими галузевими нормами, повинен бути забезпечений наступними засобами індивідуального захисту:

- костюм віскозно-лавсановий — термін носіння 12 місяців;
- чоботи шкіряні - термін носіння 12 місяців;
- берет - термін носіння 12 місяців;
- рукавиці комбіновані — до зносу;
- окуляри захисні закриті — до зносу. Під час роботи в оглядових ямах:
- каска будівельна з підшоломником — чергова. Під час роботи з етильованим бензином:
- костюм віскозно-лавсановий - термін носіння 12 місяців;
- фартух прогумований - термін носіння 6 місяців;
- чоботи гумові — термін носіння 12 місяців;
- рукавиці гумові - термін носіння 6 місяців;
- рукавиці комбіновані — до зносу;
- окуляри захисні - до зносу.

На зовнішніх роботах взимку додатково:

- куртка бавовняна на утеплювальній прокладці - термін носіння 36 місяців;
- брюки бавовняні на утеплювальній прокладці - термін носіння 36 місяців;
- напівчоботи утеплені - термін носіння 36 місяців.

1.13. Під час одержання спецодягу, спецвзуття та інших засобів індивідуального захисту слюсар з ремонту колісних транспортних засобів повинен бути проінструктований керівником робіт про порядок застосування цих засобів і ознайомлений з порядком догляду за ними.

1.14. Слюсар з ремонту колісних транспортних засобів не повинен приступати до роботи в не відремонтованому, забрудненому спецодязі, спецвзутті та з несправними захисними засобами.

1.15. У разі виконання робіт в небезпечних зонах слід видавати наряд-допуск в установленому порядку.

1.16. Ручні інструменти (молотки, долота, пробійники та ін.) не повинні мати:

- на робочих поверхнях ушкоджень (вибоїн, сколів);
- на бічних гранях у місцях затискання їх рукою задирок і гострих ребер;
- на дерев'яних поверхнях ручок сучків, задирок, тріщин;
- наклепів і перегрітих робочих поверхонь.

1.17. Молотки і кувалди повинні бути надійно насаджені на дерев'яні ручки і щільно заклинені м'якими, сталевими йоржистими клинками. Ручки молотків і кувалд повинні бути виготовлені з твердих і в'язких порід сухого дерева і насаджені під прямим кутом відносно осі бійка. Виготовлення ручок із м'яких або товстосмужних порід дерева забороняється. Ручка повинна бути прямою овального перетину з незначним потовщенням до її вільного кінця. Довжина ручок слюсарних молотків повинна бути в межах 300—400 мм у залежності від ваги.

1.18. Усі інструменти, що мають загострені кінці для насадки рукояток (напилки, викрутки, стамески та ін.), повинні мати ручки, що відповідають розмірам інструмента із бандажними кінцями.

1.19. Зубила повинні бути завдовжки не менше 150 мм, а відтягнута частина зубила - 60-70 мм. Ріжуча частина зубила повинна мати пряму або трохи випуклу лінію.

1.20. Слюсарні тиски повинні бути в повній справності, міцно захоплювати виріб, що затискається, і мати на губках неспрацьовану насічку.

1.21. Гайкові ключі повинні відповідати розмірам гайок і голівок болтів і не мати тріщин і забоїн, площини зіву ключів повинні бути рівнобіжними і не повинні бути спрацьованими. Розвідні ключі не повинні бути ослаблені в рухомих частинах.

1.22. Лезо викрутки за товщиною повинно відповідати ширині шліца в голівці гвинта.

1.23. Зенкери, свердла і подібний вставний інструмент повинен бути правильно загострений, не мати тріщин, вибоїв, заусениць та інших дефектів.

Хвостовики цього інструмента не повинні мати нерівностей, скосів, тріщин та інших ушкоджень, повинні бути щільно пригнаними і правильно центрованими.

1.24. Робочий пусковий механізм на ручних пневматичних машинах (інструментах) повинен бути:

- розташований так, щоб виключити можливість випадкового вмикання;
- обладнаний так, щоб під час зняття тиску від руки оператора, автоматично закривався пневматичний впускний клапан.

1.25. Приєднання шлангів до пневматичного інструмента, вхідного штуцера роздавального трубопроводу і з'єднання шлангів між собою повинно

бути тривким і здійснюватися тільки за допомогою штуцерів або ніпелів зі справним різьбленням (кільцевими виточками) і стяжних хомутиків.

1.26. Ручні електричні машини (інструмент) підлягають періодичній перевірці не рідше одного разу на 6 місяців.

1.27. У конструкції ручного механізованого інструмента масою понад 5 кг повинно бути пристосування для його підвішування і перенесення.

1.28. Довжина робочої зони канави й естакади повинна бути не менше габаритної довжини транспортних засобів. Довжина робочої зони тупикової оглядової канави повинна бути такою, щоб транспортний засіб міг цілком ставати на канаву, не закриваючи вхідні сходинки і запасний вихід.

1.29. Ширина оглядової канави й естакади повинна установлюватися, виходячи з розмірів колії транспортного засобу з урахуванням улаштування зовнішніх або внутрішніх реборд.

1.30. Глибина оглядових канав і висота естакад повинні забезпечувати вільний доступ до деталей, вузлів і агрегатів, розташованих знизу транспортних засобів, і складати:

- для легкових автомобілів і автобусів особливо малого класу — 1,3-1,5 м;
- для вантажних автомобілів і автобусів 1,1-1,2 м;
- для багатотоннажних (крім дорожніх) автомобілів-самоскидів -0,5-0,7 м.

1.31. Траншеї і виходи з них і тунелів, східці і площацки естакад повинні мати огороження металевими бильцями заввишки не менше 0,9 м.

1.32. Входи (виходи) оглядових канав, траншей і тунелів не повинні розташовуватися під автомобілями і на шляхах їх руху.

1.33. Вихід (вхід) з однопостової тупикової оглядової канави в помешкання по східцях повинен бути з боку, протилежного заїзду автомобіля.

1.34. За наявності одного виходу канаву додатково обладнують скобами, закріпленими в її стіні, для запасного виходу.

Для піднімання на естакаду і спускання з неї повинні бути передбачені східці.

1.35. Оглядові канави, траншеї, тунелі, східці повинні бути захищені від вологи і ґрунтових вод, утримуватися в чистоті, не загромаджуватися деталями і різними предметами. На дні (підлозі) канави необхідно вкладати тривкі дерев'яні штахети (трапи).

1.36. Оглядові канави й естакади, за винятком канав, обладнаних стрічковими конвеєрами, повинні мати направляючі реборди на всю їхню довжину для попередження падіння автомобіля в канаву або з естакади під час його прямування. Висота реборди повинна складати: для автомобілів I категорії не менше 0,1 м, а для автомобілів II й III категорії не менше 0,15 м.

1.37. На в'їздній частині оглядової канави слід передбачати розсікач заввишки 0,15—0,20 м.

1.38. Тупикові оглядові канави повинні бути обладнані стаціонарними колесовідбійними пристроями для коліс автомобіля.

1.39. У місцях переходу оглядові канави і траншеї повинні мати знімні переходні містки завширшки не менше 0,8 м.

Кількість перехідних містків повинна бути на один менше кількості місць для установлення на канаві автомобілів.

1.40. Підіймачі і домкрати повинні:

- мати стопорні або інші ефективні пристрої для обмеження ходу;
- мати щільні з'єднання, що виключають витікання рідини або повітря з робочих циліндрів і живильних трубопроводів під час переміщення вантажу;
- забезпечувати поступове і плавне опускання штока під навантаженням; оборотні клапани гіdraulічних підіймачів і домкратів повинні забезпечувати припинення миттєвого аварійного опускання вантажу у випадку розривання трубопроводів, зниження тиску в них (припинення роботи насосної станції);
- бути обладнаними пристроями, що запобігають падінню автомобіля або вивішених його частин у разі ушкодження підіймачів або приєднаних до них живильних трубопроводів;
- конструкція підіймачів із двома і більш плунжерами або стійками повинна забезпечувати синхронне підіймання і опускання автомобіля, незалежно від навантаження, що припадає на кожний плунжер або стояк;
- підіймачі з електричним приводом повинні бути обладнаними автоматичними обмежувальними вимикачами на верхній і нижній межах робочого ходу.
- Домкрати повинні бути такої конструкції, щоб вивішена частина транспортних засобів:
  - у будь якому положенні залишалася на опорі;
  - не могла бути випадково опущена;
  - не зісковзувала з опорної поверхні.

Ручні важільно-рейкові домкрати повинні мати справні пристрої, що виключають самовільне опускання вантажу у разі зняття зусилля з важеля або рукоятки, обладнуватися стопорами, що виключають вихід гвинта або рейки за верхнього крайнього положення штока.

1.41. Гіdraulічні, пневматичні електричні підіймачі повинні піддаватися технічному огляду і мати табличку із зазначенням інвентарного номера, дати таких випробувань і допустимої вантажопідйомності.

Технічний огляд провадиться:

а) повний — не рідше одного разу на 3 роки; б) частковий - не рідше одного разу на 1 рік.

Повний технічний огляд підіймачів повинен також провадитися після монтажу (установлення), капітального ремонту і реконструкції.

Під час повного технічного огляду підіймач повинен піддаватися:

- огляду;
- статичному випробування навантаженням, що перевищує на 25% його вантажопідйомність, за перебування вантажу в крайньому верхньому положенні протягом 10 хвилин;
- динамічному випробуванню навантаженням, що перевищує на 10% вантажопідйомність підіймача, шляхом піднімання й опускання його 3 рази.

Під час часткового технічного огляду повинен провадитися тільки огляд підйомача.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

- 2.1. Отримати завдання від керівника робіт.
- 2.2. Привести до ладу спецодяг, застібнути або обв'язати рукава, заправити одяг таким чином, щоб кінці його не розвіювались.
- 2.3. Уважно оглянути робоче місце, прибрати все, що заважає роботі.
- 2.4. Упевнитись у тому, що робоче місце достатньо освітлене, а світло не буде засліплювати очі.
- 2.6. Робочий інструмент та деталі розташувати в зручному та безпечному для користування порядку.
- 2.7. Упевнитись у тому, що робочий інструмент, пристосування, обладнання та засоби індивідуального захисту справні та відповідають вимогам охорони праці.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ

3.1. Після постановки автомобіля на пост профілактичного обслуговування або ремонту (без примусового переміщення) зупинити двигун, установити важіль перемикання передач в нейтральне положення, загальмувати автомобіль стоянковим гальмом, а під колеса з обох боків підкласти упорні колодки (башмаки). На рульове колесо вивісити табличку з написом "Двигун не запускати - працюють люди!".

На автомобілях, що мають дублюючі пристрої для запуску двигуна, слід аналогічну табличку вивісити і біля цього пристрою.

3.2. Під час обслуговування транспортного засобу на підйомнику (гідралічному, пневматичному, електромеханічному) на пульті управління підйомником вивісити табличку із написом "Підйомник не вмикати - працюють люди!".

3.3. Плунжер гідралічного, пневматичного підйомника у робочому (піднятому) положенні зафіксувати упором (штангою), що гарантує неможливість довільного опускання підйомника.

3.4. Переміщення транспортних засобів з поста на пост здійснювати тільки після подання сигналу (звукового, світлового).

3.5. Перед переміщенням частин автомобіля (причепа, напівпричепа) підйомними механізмами (домкратами, наканавними пересувними підйомниками, талями тощо), крім стаціонарних, необхідно спочатку встановити транспортний засіб на рівній поверхні, зупинити двигун, включити знижену передачу, загальмувати його стоянковим гальмом, підставити під колеса, що не підіймаються, упорні колодки (башмаки).

3.6. При вивішуванні частини транспортного засобу плунжер домкрата (наканавного пересувного підйомника) або надставка до нього повинні бути встановлені в місцях, які вказані у технологічній документації, інструкціях з експлуатації транспортних засобів.

3.7. Домкрат установлювати на рівну неслизьку поверхню. У разі неміцного ґрунту під основу домкрата необхідно підкласти міцну дерев'яну підставку площею не менше $0,1 \text{ м}^2$ або дошку.

3.8. Під частини транспортного засобу, які вивішуються за допомогою домкратів (пересувних наканавних підйомників, талей тощо) для огляду, виконання профілактичних робіт та ремонту, у місцях, вказаних у технологічній документації, інструкціях з експлуатації транспортного засобу, установити підставки (козелки).

3.9. Роботи, пов'язані із зняттям та установленням агрегатів, виконувати за участю ще однієї особи або в присутності викладача.

3.10. При обслуговуванні та ремонті автомобілів (у т. ч. двигунів) на висоті понад 1 м використовувати спеціальні помости, естакади або драбини-стрем'янки з гумовими кінцівками.

3.11. Під час підймання на драбині не тримати у руках інструмент, деталі, матеріали та інші предмети. Для цієї мети повинна застосовуватись сумка або спеціальні ящики.

3.12. Не проводити одночасно роботи на драбині, помостах та під ними.

3.13. Під час роботи на поворотному стенді (перекидачі) попередньо надійно укріпити на ньому автомобіль, злити паливо із паливних баків і рідину із системи охолодження у призначенні для цього ємкості, щільно закрити маслоналивну горловину двигуна і зняти акумуляторну батарею.

3.14. Перед проведенням робіт, які пов'язані з прокручуванням колінчастого та карданного валів у відповідності з технологічним процесом:

додатково перевірити вимикання запалювання (перекриття подачі палива для дизельних двигунів), нейтральне положення важеля перемикання передач; звільнити важіль стоянкового гальма.

Після виконання необхідних робіт автомобіль слід загальмувати стоянковим гальмом.

3.15. За необхідності виконання робіт під автомобілем, що знаходиться поза межами оглядової канави, підйомника, естакади, використовувати лежаки.

3.16. Для роботи попереду та позаду автомобіля і для переходу через оглядову канаву користуватися переходними містками.

3.17. Усі регулювальні роботи на двигуні, за виключенням регулювання карбюратора та кута випередження запалювання, проводити при непрацюючому двигуні.

3.18. Перед зняттям вузлів та агрегатів, які пов'язані із системами живлення, охолодження, змащення автомобіля (паливні баки, двигуни, коробки передач, задні мости тощо), спочатку злити з них паливо, масло та охолоджувальну рідину в спеціальну тару, не допускаючи їх проливання.

3.19. При проведенні ремонту паливних баків, а також паливопроводів, через які може витікати паливо із баків, останні перед ремонтом повністю звільнити від нього. Зливання палива здійснювати у місцях, що унеможливлюють його загоряння.

3.20. Змащення важкодоступних місць виконувати за допомогою наконечників із гнучким шлангом або наконечників з шарнірами.

3.21. Для подання мастила у високо розміщені маслянки в оглядовій канаві користуватися підставкою під ноги.

3.22. При профілактичному обслуговуванні та ремонті транспортних засобів:

- не виконувати будь-які роботи на автомобілі (причепі, напівпричепі), який вивішений тільки на одних підйомних механізмах (домкратах, наканавних пересувних підйомниках, талях тощо);
- не підкладати під вивішенні частини автомобіля (причепа, напівпричепа) замість підставок (козлів) інші випадкові предмети;
- не проводити обслуговування та ремонт автомобілів при працюочому двигуні, за винятком окремих видів робіт, технологія проведення яких вимагає запуску двигуна;
- не залишати інструмент і деталі на автомобілі (рамі, агрегатах, підніжках, капоті тощо), краях оглядової канави;
- не проводити обслуговування та ремонт наливної системи автомобілів, що працюють на етильованому бензині;
- не транспортувати агрегати на візках, не обладнаних пристроями, що запобігають їх падінню.

3.23. Ремонт, заміну підйомного механізму кузова автомобіля-самоскида, самоскидного причепа або доливання в нього масла проводити після установлення під піднятій кузов спеціального додаткового упору, що унеможлилює падіння або довільне опускання кузова.

3.24. Не проводити ремонтні роботи під піднятим кузовом автомобіля-самоскида, самоскидного причепа без попереднього його звільнення від вантажу.

3.25. Для збирання та зливання відпрацьованих мастил користуватися спеціальними пристроями або візками, що унеможлилюють їх розливання.

3.26. Зняті з автомобіля вузли та агрегати установлювати на спеціальні стійкі підставки, а довгі деталі - тільки на горизонтальні стелажі.

3.27. Якщо зняття агрегатів і деталей пов'язане з великою фізичною напругою, а також створює незручність у роботі (галымівні та клапанні пружини, барабани, ресорні пальці тощо), застосовувати відповідні пристосування (знімачі), що забезпечують безпеку при виконанні цих робіт.

3.28. Перевіряти співосність отворів за допомогою конусної оправки, а не пальцями.

3.29. Випресування втулок, півосей, підшипників та інших деталей проводити за допомогою знімачів і пресів.

3.30. При запресуванні та випресуванні деталей на пресі не підтримувати деталі рукою.

3.31. При роботі гайковими ключами підбирати їх відповідно до розмірів гайок, правильно накладати ключ на гайку; не підтискувати гайку ривком.

3.31. Під час роботи з пневматичним інструментом подавати повітря тільки після установлення інструмента у робоче положення.

3.32. Під час робіт з електроінструментом дотримуватися усіх вимог безпеки згідно з інструкцією з експлуатації.

3.33. Перед тим як користуватися переносними світильниками (на 12 або 36 В), перевірити наявність на лампі захисного скляного ковпака, захисної сітки і справність кабелю.

3.34. У зоні профілактичного обслуговування автомобілів:

- не користуватися для миття деталей, агрегатів, рук легкозаймистими рідинами (бензином, розчинниками тощо);
- не залишати легкозаймисті та горючі рідини, злите паливо, кислоти, карбід кальцію, порожню тару з-під палива та мастильних матеріалів тощо;
- не проводити роботи з відкритим вогнем без спеціального дозволу і вжиття заходів протипожежної безпеки;
- не заправляти автомобілі паливом;
- при постановці автомобіля на оглядову канаву не перекривати ним основний та запасний виходи з неї.

3.35. Під час роботи на заточувальному, свердлицьльному верстатах виконувати вимоги безпеки згідно з правилами роботи на цих верстатах.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Прибрати робоче місце. Інструмент, пристрой протерти та скласти на відведеному для них місці.

4.2. Перевірити надійність установлення автомобіля на підставках. Не залишати автомобіль, піднятий тільки домкратом.

4.3. Повідомити викладача або керівника робіт про всі порушення та недоліки, які були виявлені під час роботи.

4.4. Зняти спецодяг, вимити руки та обличчя теплою водою з милом, при можливості прийняти душ.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. У разі виникнення будь-якої аварійної ситуації безпосередньо на робочому місці, на сусідніх ділянках, при небезпеці для людей тощо слід негайно повідомити викладача або керівника роботи та взяти участь в усуненні виниклої несправності чи її локалізації за вказівкою викладача або керівника робіт, не порушуючи при цьому вимог охорони праці.

5.2. У випадку відключення електроенергії слід терміново вимкнути все електрообладнання, яке знаходитьться в роботі, підключення його можна виконувати тільки після того, як напруга електромережі буде відповідати нормам.

5.3. При ураженні електричним струмом негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал і викликати швидку медичну допомогу.

5.4. Якщо сталася пожежа, повідомити викладача або керівника робіт, виконувати всі їх вказівки щодо ліквідації небезпеки.

5.5. У разі скоєння нещасного випадку і травмування людей треба:

- повідомити про нещасний випадок викладача;

- звільнити потерпілого від дій травмуючого фактора;
- визначити його стан, щоб вирішити, яка потребується допомога - у першу чергу - чи є загроза життю і чи є потреба негайного проведення штучного дихання й масажу серця, при проведенні штучного дихання і закритого масажу серця не припиняти цих дій до появи самостійного дихання і серцевої діяльності у потерпілого до прибуття медичних фахівців; смерть потерпілого можуть встановити тільки вони;
- залучити для цих дій осіб, що можуть знаходитись поблизу для спільнога надання допомоги й виклику медичної допомоги;
- при прибутті медичних фахівців надавати потрібну їм допомогу;
- якщо потерпілий зможе самостійно йти до лікувально-профілактичного закладу або у медпункт - супроводити його, бо в цей час його стан може раптово погіршитись;
- якщо це можливо, намагатися зберегти предмети й обставини, за яких скочився нещасний випадок; при неможливості цього - запам'ятати суттєві факти і обставини;
- при розслідуванні нещасного випадку за потребою повідомити про всі обставини його скочення.

Розробили:

Старший майстер

B.O. Молибог

Інженер з охорони праці

O.M. Коптев

ЗАТВЕРДЖАЮ

Директор ДНЗ «РЦПО БТ ХО»

Геннадій АМІРБЕКОВ

«21» 02 2023 р.

№38

ІНСТРУКЦІЯ

з охорони праці № 25

з безпечного проведення навчально-виробничої практики

1 Загальні положення

1.1 Майстер виробничого навчання - керівник навчально-виробничої практики вибирає такий підприємство - об'єкт для навчально-виробничої практики, на якому забезпечується якісне освоєння учнями навичок робочої спеціальності і повна безпека її проведення для учнів. Кожний вибраний об'єкт характеризується за всіма необхідними параметрами і ця характеристика подається заступнику директора з навчально-виробничої роботи для погодження і оформлення документів на проведення навчально-виробничої практики. Обов'язковою умовою при укладанні договору на проведення навчально-виробничої практики є перевірка державною службою по нагляду за охороною праці робочих місць на вимогу безпечності. У зв'язку з тим, що навчальна практика віднесена до навчально-виробничого процесу - загальне керівництво покладається на заступника директора з навчально-виробничої роботи. Він і затверджує вибір об'єкту для проведення навчальної практики.

1.2 Майстри виробничого навчання - керівники навчально-виробничої практики контролюють дотримання правил техніки безпеки та охорони життя учнів.

1.3 Майстри виробничого навчання - керівники навчальної практики повинні вести постійний нагляд за учнями.

1.4 Забороняється проводити навчально-виробничу практику на відкритих і закритих площацях біля розподільних пристройів, на полях та інших сільськогосподарських угіддях при настанні грози, під час дощу, туману і в темний час доби.

2 Вимоги безпеки перед початком проведення навчальної практики

2.1 Перед початкоможної повчально - виробничої практики для учнів майстри виробничого навчання проводять загальний інструктаж, в якому зазначена загальна характеристика об'єкта і правила техніки безпеки, яких необхідно дотримуватись під час знаходження на об'єктах проведення навчально-виробничої практики.

2.2 Кількість учнів, які одночасно беруть участь у навчальній практиці і закріплени за одним майстром виробничого навчання не повинна перевищувати 25 осіб.

2.3 Виришаючи на навчальну практику з учнями до сільської місцевості та на відкритий простір, майстер виробничого навчання повинен мати при собі дорожню аптечку першої допомоги.

2.4 Допущені до навчально-виробничої практики учні повинні бути відповідно одягнені, не мати при собі предметів, що створюють небезпеку під час проведення навчально-виробничої практики.

2.5 Кожен день, перед проведенням навчальної практики майстер виробничого навчання робить перекличку учнів і відмічає присутніх у журналі.

3 Вимоги безпеки під час проведення навчально-виробничої практики

3.1 Другу перекличку і вимітку присутніх учнів майстер виробничого навчання проводить після закінчення навчально-виробничої практики.

3.2 Якщо для доставка учнів до місця навчально-виробничої практики використовується громадський транспорт, то безпека перевезення учнів досягається проведенням відповідного інструктажу і відміткою цього у відповідному журналі.

Посадку у громадський транспорт здійснюють групами під керівництвом дорослих. При цьому у транспортні засоби входять спочатку учні, а потім особа, яка ним керує. У такому самому порядку здійснюється висадка учнів із транспортного засобу. Можна доставляти учнів до місця навчальної практики також на спеціально виділених транспортних засобах. Для цього дозволяється використовувати автобуси і закриті вантажні машини.

3.3 Перевозити дітей на відкритих вантажних машинах забороняється.

3.4 Під час навчально-виробничої практики, яка проводиться на відкритому повітрі, учням забороняється розпалювати багаття, щоб уникнути пожеж та опіків учнів.

3.5 Учням забороняється під час навчально-виробничої практики, яка проводиться на відкритому повітрі, пити воду з відкритих водоймищ. Необхідно заздалегідь запропонувати їм взяти із собою (з дому) питну воду у пляшці.

3.6 Під час навчально-виробничої практики, яка проводиться на відкритому повітрі, учням забороняється знімати взуття і ходити босоніж.

4 Вимоги безпеки закінчення навчально-виробничої практики

4.1 Після закінченням навчально-виробничої практики, яка проводиться на відкритому повітрі, перед відправленням у зворотній шлях, майстри виробничого навчання виводять усіх учнів з об'єкту (площадки) навчально-виробничої практики перевірте наявність їх за списком із відміткою у журналі.

4.2 Після повернення з навчально-виробничої практики майстер виробничого навчання ще раз перевіряє учнів за списком.

5 Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

5.1 У випадку аварійної ситуації на місці навчально-виробничої практики майстер виробничого навчання виводить учнів у безпечне місце.

5.2 При нещасному, випадку учнів майстер виробничого навчання - керівник навчально-виробничої практики виводить у безпечне місце, а потерпілим надає першу (долікарську) допомогу.

Розробив: старший майстер

Віктор МОЛІБОГ

Узгоджено: інженер з охорони праці

Олександр КОПТЕВ

Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації
Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 30
МАШИНІСТА КРАНА АВТОМОБІЛЬНОГО
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Даня інструкція є нормативним документом в межах Державного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області» (далі – ДНЗ «РЦПО БТ ХО»).

Охорона праці машиніста крана автомобільного (далі - машиніст) заснована на чинному законодавстві (Закон України «Про охорону праці», Закон України «Про освіту», Закон України «Про обов'язкове державне соціальне страхування, Закон України «Про пожежну безпеку», «Кодексі законів про працю» та нормативно-правових актів з питань охорони праці, пожежної безпеки, техніки безпеки та безпеки життєдіяльності.

1.2. До самостійної роботи на автомобільному крані допускаються особи не молодше 18 років, які не мають протипоказань за станом здоров'я, які пройшли:

- вступний інструктаж;
- інструктаж з пожежної безпеки;
- первинний інструктаж на робочому місці;
- інструктаж з електробезпеки на робочому місці.

1.3. Здобувач освіти під час проходження виробничої практики зобов'язаний:

- дотримуватися правил внутрішнього трудового розпорядку, встановлені на підприємстві;
- дотримуватися вимог інструкції з охорони праці, інструкції про заходи пожежної безпеки, інструкції з електробезпеки;
- дотримуватися вимог до експлуатації автокранів;
- використовувати за призначенням і дбайливо ставитися до виданих засобів індивідуального захисту.

При роботі на автокрані машиніст повинен мати при собі посвідчення на право керування автокраном даного типу.

1.4. Машиніст автокрана повинен знати і дотримуватися правил особистої гігієни. Приймати їжу, палити, відпочивати тільки в спеціально відведеніх для цього приміщеннях і місцях. Пити воду тільки із спеціально призначених для цього установок.

1.5. При виявленні несправностей автокрана, пристосувань, інструментів та інші недоліки або небезпеки на робочому місці негайно зупинити автокран. Тільки після усунення помічених недоліків продовжити роботу на автокрані.

1.6. При виявленні займання або в разі пожежі:

- зупинити автокран, виключити запалювання, перекрити крани бензопроводу і паливно-мастильних матеріалів;
- приступити до гасіння наявними первинними засобами пожежогасіння відповідно до інструкції з пожежної безпеки. При загрозі життя - покинути автокран.
- 1.7. При нещасному випадку надати потерпілому першу (долікарську) допомогу, негайно повідомити про те, що трапилося майстру, вжити заходів до збереження обстановки події (аварії), якщо це не створює небезпеки для оточуючих.
- 1.8. За невиконання вимог безпеки, викладених у цій інструкції, машиніст автокрану несе згідно з чинним законодавством.
- 1.9. Відповідно до "Нормами безоплатної видачі засобів індивідуального захисту" машиніст автокрана повинен бути забезпечений
- . напівкомбінезоном бавовняним (термін носіння 12 місяців), рукавицями комбінованими (термін носіння 3 місяці); взимку додатково курткою на утеплювальній прокладці, брюками бавовняними на утеплювальній прокладці, валянки.
- 1.10. Основними небезпечними і шкідливими виробничими факторами є:
- рухомі і обертові деталі і вузли автокрану;
  - гарячі поверхні двигуна, системи охолодження і т.п.
  - відпрацьовані гази в результаті згоряння паливно-мастильних матеріалів;
  - зіткнення з іншим транспортним засобом, механізмом або наїзд на людей;
  - падіння вантажів при підйомно-розвантажувальних роботах і їх транспортування.

2. Вимоги безпеки перед початком роботи

- 2.1. Переконатися в справності і надіти справну одяг, застебнувши його на всі гудзики, волосся прибрали під головний убір.
- 2.2. Зовнішнім оглядом переконатися у справності всіх механізмів, металоконструкцій та інших частин автокрану, а так само в надійності ґрунту на місці майбутньої роботи автокрана.
- Оглянути механізми автокрана, їх кріплення і гальма.
  - Перевірити справність огорож.
  - Перевірити змащення механізмів.
  - Оглянути в доступних місцях металоконструкції.
- 2.3. Після огляду автокрана перед її пуском в роботу машиніст, переконавшись у дотриманні необхідних габаритів наближення, зобов'язаний перевірити всі механізми на холостому ходу та справність дій: механізмів автокрана електричної апаратури, приладів і пристроїв безпеки, гальм і гідросистеми.
- 2.4. При виявленні під час огляду і перевірки автокрана несправностей і недоліків в його стані, які перешкоджають безпечній роботі, і при неможливості їх усунення своїми силами машиніст, не приступаючи до роботи повинен повідомити про це особу, відповідальну за справний стан автокрана.
- 2.5. Не приступати до роботи за наявності таких несправностей:
- тріщини або деформації в металоконструкціях;
  - пошкодження деталей гальма механізмів підйому;
  - відсутня огорожа механізмів і незахищених частин електроустаткування.
- 2.6. Виконуючи приймання автокрана, машиніст повинен зробити відповідний запис про результати приймання у вахтовому журналі, і після отримання завдання від особи, відповідальної за безпечне проведення робіт, приступити до роботи згідно з отриманим поряд.

3. Вимоги безпеки під час виконання роботи

- 3.1. Під час роботи механізмів автокрана машиніст не повинен відволікатися від своїх прямих обов'язків, а так само виконувати чистку, змащування і ремонт механізмів.
- 3.2. При роботі автокрана машиніст повинен керуватися вимогами даної інструкції та інструкції підприємства-виробника.
- 3.3. У випадку, якщо машиніст відлучається, він зобов'язаний зупинити двигун, що приводить у рух механізми автокрана, прибрати ключ запалювання.
- 3.4. Перш ніж здійснити який-небудь рух автокрана, машиніст зобов'язаний переконатися, що в зоні роботи автокрана немає сторонніх людей.
- 3.5. Виробництво робіт автокрана на відстані близько 30м виконуються за нарядом-допуском.
- 3.6. До виконання робіт у вибухонебезпечних зонах або з отруйними, їдкими вантажами машиніст автокрана може приступити тільки після отримання письмової вказівки від особи, відповідальної за bezpechne проведення робіт кранами.
- 3.7. Для виконання робіт автокраном повинна бути підготовлений майданчик:
  - За наявності під'їзної колії;
  - Ухил не повинен бути більше 5 град;
  - Розміри майданчика повинні дозволяти установку автокрана на повністю висунуті опори.
- 3.8. Встановлення автокрана для виконання будівельно-монтажних робіт повинна передбачати:
  - Відповідність автокрана умов будівельно-монтажних робіт;
  - Обсяг робіт, що виконується з автокрану, з урахуванням неприпустимість виконання робіт, що викликають додаткові навантаження на стрілу;
  - Заходи з bezpechnego виконання робіт на місці, де встановлений автокран (огорожа зони робіт, відповідний рівень освітлення).
- 3.9. Встановлювати автокрана під лінією електропередачі не дозволяється. Встановлювати автокрана близьче 30 метрів від крайнього проводу лінії електропередачі машиніст може лише за наявності наряду-допуску, підписаного головним інженером або головним енергетиком підприємства, що є власником крана. Робота автокрана в цьому випадку проводиться під безпосереднім керівництвом відповідальної особи, призначеної наказом по підприємству, із зазначенням його прізвища в наряді-допуску.
- 3.10. Виконання роботи на території небезпечної у вибухопожежної відношенні або роботи з отруйними, їдкими вантажами машиніст може тільки після отримання спеціальної вказівки від осіб, відповідальних за bezpechne проведення робіт з переміщення вантажів.
- 3.11. Машиніст зобов'язаний припинити роботу і повідомити про це особу, відповідальну за bezpechne проведення робіт, у разі виникнення несправностей, а також:
  - при наближенні грози, сильному вітрі, швидкість якого перевищує . допустиму для роботи даного підйомника і зазначену в-паспоргі;
  - при недостатній освітленості місця роботи підйомника, сильному снігопаді або тумані, а також в інших випадках.
- 3.12. Машиніст автокрана повинен працювати під безпосереднім керівництвом особи, відповідальної за bezpechne проведення робіт

4. Вимоги безпеки після закінчення роботи

- .1. Після закінчення роботи автокрана машиніст зобов'язаний встановити стрілу в положення, яке визначається інструкцією заводу - виготовлювача з монтажу та експлуатації автокрану.
- 4.2. У разі помічених несправностей у роботі автокрана необхідно скласти заявку на поточний ремонт з переліком несправностей, що підлягають усуненню і передати її особі, відповідальну за справний стан автокрана.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. Якщо під час роботи автокрана станеться аварія чи нещасний випадок, то машиніст зобов'язаний негайно повідомити про це особу, відповідальну за безпечне проведення робіт, а також особу, відповідальну за справний стан автокрана; надати потерпілому першу (долікарську) допомогу, вжити заходів до збереження обставин події (аварії), якщо це не створює небезпеки для оточуючих.
- 5.2. Якщо під час роботи працівник доторкнувся до струмоведучих частин електрообладнання, машиніст автокрана перш за все повинен вжити заходів до звільнення його від струму, дотримуючись заходів особистої предосторожності.
- 5.3. Якщо елементи автокрана опинилися під напругою, машиніст повинен попередити працюючих про небезпеку і відвести стрілу від електропроводів, при потребі залишити кабіну.

Ст. майстер

B.V.Переходович

Інженер з охорони праці

O.M.Коптев

**Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації
Державний заклад освіти «Регіональний центр професійної освіти будівельних
технологій Харківської області»**

**ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ директора ДНЗ «РЦПО**

БТХО»

**№ 143 « 29 » 10
2021 р.**

ІНСТРУКЦІЯ

**З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 31
ВОДІЙ АВТОТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ (КАТЕГОРІЯ С)**

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.

1.1. У відповідності до вимог Закону України «Про охорону праці», діючих норм та «Правил безпеки технічної експлуатації обладнання», працівник повинен знати та виконувати вимоги нормативно- правових актів з охорони праці, правила поводження з машинами, механізмами та іншими засобами виробництва, користуватись засобами колективного та індивідуального захисту.

1.2. До керування та обслуговування автотранспортних засобів допускаються особи, що мають спеціальну підготовку і одержали, у встановленому порядку, посвідчення про право керування автомобілем. Перед виконанням роботи водій повинен пройти вступний та первинний на робочому місці інструктажі з охорони праці.

1.3. При оформленні водія на роботу за ним закріпляється автомобіль.

1.4. Після зарахування на роботу водій приймає транспортний засіб по акту і виконує тільки ту роботу, яка вказана у функціональних обов'язках. Без дозволу та інструктажу не проводяться роботи, що не входять в обов'язки водія.

1.5. При роботі водія на нього можуть впливати наступні небезпечні та шкідливі виробничі фактори:

- рухомі частини машин і механізмів;
- підвищена загазованість повітря;
- фактори мікроклімату, що не відповідають санітарно-гігієнічним нормам.

1.6. В рейсі, при керуванні автотранспортним засобом водій повинен мати при собі:

а) посвідчення водія відповідної категорії, видане Державтоінспекцією;

б) реєстраційне посвідчення та транспортний засіб;

в) подорожній лист та транспортні документи на вантаж.

1.7. Під час роботи водій повинен бути уважним, не займатись сторонніми справами та розмовами. Суворо дотримуватись необхідних мір обережності під час роботи.

1.8. Інструмент та пристосування повинні бути справними та використовуватись за призначенням.

1.9. Водій повинен виконувати вимоги даної інструкції, інструкції по експлуатації та ремонту, інструкції протипожежної безпеки та вимог інших нормативних документів у відповідності до виконуваних обов'язків.

1.10. Організовувати своє робоче місце та роботу у відповідності з вимогами інструкції

хорони праці.

1.11 .Працювати в спецодязі, взутті, користуватись засобами індивідуального захисту, запобіжними пристроями.

1.12.У випадку травмування або захворювання припинити роботу, повідомити про це особисто, або через інших осіб, керівника та звернутись в лікувальний заклад

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ.

2.1. Привести до належного стану одяг, застебнути або обв'язати рукави, заправити одяг так, щоб не було бортів, вінців, що розвиваються, або звисають.

2.2. При підготовці транспортного засобу до виїзду перевірити :

а) технічний стан автомобіля, причепу, напівпричепу, особливу увагу звернути на справність кермового управління, гальм, шин, зчіпних пристройів автопоїздів, приладів освітлення, сигналів, склоочищувачів, та правильну установку дзеркал заднього виду, чистоту та видимість номерних знаків і дублюючих написів, а також на відсутність витікання пального, мастил, оливи, охолоджуючої рідини, а у газобалонних автомобілях - герметичність газової апаратури та газопроводів;

б) тиск повітря в шинах, згідно норми;

в) наявність інструментів, вогнегасників, медичної аптечки, знаку аварійної зупинки, підколісних упорів;

г) заправку автомобіля пальним, оливою, охолоджувальною рідиною, рівень електроліту в а.к.б..

2.3. Виконувати пуск непрогрітого двигуна за допомогою пускової рукоятки при нейтральному положенні важеля КПП, брати рукоятку в обхват або застосовувати важелі з метою подіяти на неї - забороняється.

2.4. Заправку автомобіля пальним проводити при непрацюючому двигуні.

Необхідно пам'ятати, що найменша необережність може привести до виникнення пожежі.

2.5. При роботі автомобіля на бензині дотримуватись таких правил ;

а) операції по прийманню, заправці автомобіля і перекачуванні бензину проводити механізованим способом, при цьому знаходитьсь з надвітряної сторони;

б) проводити заправку автомобіля відрами, переносити бензин у відкритій або пластмасовій тарі, а також засмоктувати його через шланг ротом - забороняється;

в) продування бензопроводів проводити лише насосом;

г) при попаданні бензину на руки, помити їх теплою водою з милом застосування бензину для миття рук - не допускається!!!

2.6. Не допускається :

а) випускати газ із балонів в закритому приміщенні;

б) проводити запуск та заправку газобалонних автомобілів в закритих приміщеннях.

2.7. Відкриваючи пробку радіатора при перегрітому двигуні, оберігати руки та лице від можливих опіків.

2.8. В дощову погоду, снігопад та ожеледицю бути обережним при вході в кабіну автомобіля та виході з неї.

Своєчасно очищувати бруд, сніг та лід з підніжок кабіни, східців автоцистерни.

2.9. З'єднання автомобіля з причепом здійснювати за допомогою жорсткої стріли, закріпленої на рамі шкворнем з гайкою, шкворені з'єднати зі стрілою так щоб вона могла вільно повертатись, вісь стріли причіпа при горизонтальному її положенні повинна бути на одному рівні зі шкворнем.

З'єднання автомобіля-тягача з напівпричепом здійснювати чіткою фіксацією пальця в замку сідельного пристрою. Фіксацію пальця в сідельному пристрої продублювати важелем замка.

.0. Виїзд автотранспортних засобів з несправностями, що загрожують безпеці руху здоров'ю або життю пасажирів, збереженню вантажу, а також забруднених, беномерних знаків, пізновальних знаків, транспортних документів - не допускається.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ.

3.1. Виконувати вимоги безпеки руху та вказівок регулювальників дорожнього руху згідно Правил дорожнього руху.

3.2. Перед початком руху з місця стоянки (зупинки) або виїздом з гаражу переконатись про безпеку руху для працюючих і сторонніх осіб, подати попереджувальний сигнал, тільки після цього рушити з місця.

3.3. Дотримуватись особливої обережності під час руху з місця заднім ходом. При недостатньому огляді або видимості слід скористуватись допомогою інших осіб.

3.4. Рух заднім ходом не виконується:

а) на перехрестях і близче 20м від них;

б) на пішохідних переходах;

в) близче 20м від вказівника транспорту загального користування (на сторону зупинки).

3.5. Вибирати швидкість руху з врахуванням дорожніх умов, видимості, обзорності інтенсивності, характеру руху транспортних засобів та пішоходів, особливостей та стану автомобіля і вантажу, що перевозиться.

3.6. Перед зупинкою автомобіля подати попереджувальний сигнал, зупинитись як найближче правого краю проїзної частини вулиці або на обочині.

3.7. Виходячи з кабіни на проїзну частину вулиці або дороги, попередньо переконатись у відсутності руху в попутному і зустрічному напрямках.

3.8. Залишати автомобіль тільки після вжиття заходів, що виключають можливісті його самовільного переміщення під час відсутності водія.

3.9. Водій автомобіля, що виконує буксирування іншого транспортного засобу наближаючись до залізничного переїзду, зобов'язаний перевірити справність та надійність зчіплюючих пристосувань.

3.10. Під час ремонту автомобіля на лінії, водій зобов'язаний:

- з'їхати на обочину дороги або місце стоянки;
- при недостатній видимості ввімкнути стояночні вогні;
- загальмувати автомобіль ручним гальмом,
- увімкнути першу (або задню) передачу;
- поставити під колеса упори.

При ремонтних роботах водій не повинен знаходитись на проїзній частині дороги.

3.11. Водій не повинен допускати до ремонту транспортних засобів осіб, які не мають на це права (вантажників, експедиторів, пасажирів).

3.12. Під час вантажно-розвантажувальних робіт загальмувати автомобіль ручним гальмом і ввімкнути першу передачу або задній хід КПП.

3.13. Водію забороняється:

а) подавати автомобіль на вантажно-розвантажувальні естакади, якщо на них немає огороження або колесовідбійного бруса;

б) при роботі на газобалонних автомобілях палити і користуватись відкритим вогнем біля автомобіля, в кабіні, в кузові і особливо під час перевірки або огляді газової апаратури;

в) управляти транспортним засобом в стані алкогольного сп'яніння або під дією наркотичних засобів;

г) виїжджати в рейс у хворобливому стані або при такій степені втоми, що може вплинути на безпеку руху;

під час стоянки автомобіля відпочивати і спати в кабіні при працюючому двигуні або заводити двигун для нагрівання кабіни;

ε) передавати управління автомобілем стороннім особам;

ε) допускати перевезення в кабіні або кузові автомобіля осіб, які не мають відношення до роботи, що виконується, а також перевіз в салоні пасажирського транспорту люде вище встановленої норми даного типу транспортного засобу;

ж) перевозити пасажирів на автомобілі не обладнаному для перевезення людей;

з) виконувати буксування з метою пуску двигуна (після стоянки, ремонту і т.п.);

і) прогрівати двигун відкритим вогнем або користуватись відкритим вогнем під ча визначення та усунення несправностей механізмів;

ї) протирати двигун ганчіркою змоченою бензином, палити поблизу системи живлення двигуна, паливних баків, автоцистерни.

3.14. При виникненні в рейсі несправності, що загрожує безпеці руху, вжити заході обережності або зупинити автомобіль та повідомити про це механіка.

3.15. Водій несе відповідальність за збереження пломб на спідометрі та КПП.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ.

4.1. Після повернення з рейсу разом з механіком перевірити автомобіль, у випадку необхідності скласти заявку на ремонт з переліком несправностей, які підлягають усуненню.

4.2. При підготовці автомобіля на технічне обслуговування, очистити його від бруду снігу та льоду.

4.3. Технічно справний транспортний засіб поставити на майданчик відстою (або бокс), провести щоденне технічне обслуговування.

4.4. При відкритому зберіганні, в холодний період року злити воду з радіатора та блоку двигуна, затягнути ручне гальмо.

4.5. Під час ремонту автомобіля, що залишиться на козлах, перевірити надійність його встановлення. Залишати транспортний засіб, піднятий домкратом - забороняється.

4.6. Зняти спецодяг та повісити його в шафі.

4.7. Помити руки та лице теплою водою з милом, при можливості прийняти душ.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ.

5.1. У випадку, коли водій (особи, що супроводжують автомобіль) при тих чи інших обставинах, чи роботах ставляться в умови небезпечні для здоров'я і життя людини (невідповідність вантажно-розвантажувальних умов та операцій; відсутність умов пожежної безпеки; відсутність механізації при навантажуванні важких вантажів; невідповідність автомобіля вантажу, що перевозиться; неможливість забезпечення безпечних місць для пасажирів або вантажників, операторів АЗС і т.п.), негайно зупинити роботу, повідомити про це механіка (або керівника ТС) і зробити відмітку подорожньому листку.

5.2. При виникненні дорожньо-транспортної пригоди, в обов'язки водія входить;

а) негайно зупинити і не рухати з місця транспортний засіб, а також інші предмети, що мають відношення до пригоди;

б) у випадку необхідності викликати швидку медичну допомогу, а коли це неможливо, то надати потерпілому першу долікарняну допомогу, а потім відправити потерпілих

на попутному або відвезти на своєму транспортному засобі в найближчий лікувальний заклад. Там вказати своє прізвище, номерний знак транспортного засобу (обов'язково пред'явити посвідчення водія та реєстраційне посвідчення транспортного засобу), після чого повернутись на місце пригоди;

в) повідомити про пригоду працівників ДА1, записати прізвища та адреси очевидців пригоди, чекати

зебуття працівників міліції або ДАІ;

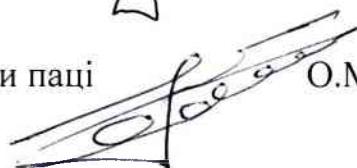
г) якщо неможливий рух інших транспортних засобів, звільнити проїзну частину, попередньо зафіксувати положення транспортного засобу, а також предметів та слідів, що мають відношення до ДТГІ;

Ст. майстер

В.В.Переходович

Інженер з охорони паці

О.М.Коптев

Департамент науки і освіти Харківської обласної державної адміністрації
Державний навчальний заклад
«Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій
Харківської області»

ІНСТРУКЦІЯ

З ОХОРОНИ ПРАЦІ № 32
ЕЛЕКТРОГАЗОЗВАРНИК

1. Загальні відомості.

- 1.1. Дано інструкція з охорони праці під час виробничого навчання професію “електрогазозварник” здобувачів освіти Державного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області» (далі - Інструкція з охорони праці) встановлює вимоги охорони праці здобувачів Державного навчального закладу «Регіональний центр професійної освіти будівельних технологій Харківської області» (далі – ДНЗ «РЦПО БТ ХО») під час виробничого навчання за професією “електрогазозварник” на робочих місцях у навчально - виробничих майстернях, дільницях і в інших приміщеннях, де згідно з планами і програмами виробничого навчання учні виконують практичні роботи і одержують навички безпечної виконання робіт.
- 1.2. Дано інструкція з охорони праці є нормативним документом в межах ДНЗ «РЦПО БТ ХО».
- 1.3. При розробці інструкції з охорони праці враховані вимоги з охорони праці під час зварювання.
- 1.4. Прийняття учнів до ДНЗ «РЦПО БТ ХО» на навчання за професією “електрогазозварник”, здійснюється за умови досягнення ним 18 річного віку на момент закінчення навчання.
- 1.5. Виробниче навчання здобувачів освіти за професією “електрогазозварник” пов’язана з роботами в шкідливих і важких умовах праці, при цьому режим робот становить не більше 4 годин для неповнолітніх.
- 1.6. Перед вступом до здобувачів освіти майбутні учні мають пройти медогляд метою визначення їх професійної придатності за станом здоров’я.
- 1.7. Учні під час виробничого навчання за професією “електрогазозварник” повинні забезпечуватися спецодягом, спецвзуттям, іншими засобами індивідуального захисту відповідно ДНАОП 0.05-3.41-81 “Типові галузеві норми безкоштовної видачі спеціального одягу спеціального взуття і інших засобів індивідуального захисту робітникам і службовцям вищих учебових закладів”, а саме:
  - костюм брезентовий;
  - черевики шкіряні;

- калоші діелектричні;
- рукавиці брезентові;
- рукавиці діелектричні;
- окуляри захисні, шолом захисний;
- узимку додатково - куртка бавовняна, брюки на утеплювальній прокладці, валаянки.

Крім того, в залежності від видів зварювання, можливе додаткове видання спецодягу.

- 1.8. Здобувачі освіти повинні знати порядок застосування засобів колективного індивідуального захисту відповідно до виду і умов праці.
- 1.9. Здобувачі освіти повинні знати порядок організації роботи на навчальному робочому місці, що забезпечує проведення зварювальних робіт в такому положенні, при якому учні менше втомлюються.
- 1.10. Під час виконання електрозварювальних робіт учням надаються засобами особистої гігієни: мило, миючі засоби, рушник.

Здобувачі освіти повинні виконувати засоби особистої гігієни, а саме:

- Перед кожним прийняттям їжі та після закінчення роботи мити руки милом теплою водою;
- Дотримуватися питного режиму;
- Не використовувати бензин або інші легкозаймисті або отруйні речовини для миття рук.

- 1.11. Здобувачі освіти повинні мати навички у наданні першої (долікарської) допомоги разі виникнення нещасного випадку.

2. Вимоги безпеки перед початком виконання робіт.

- 2.1. Необхідно привести спецодяг у належний стан так, щоб було зручне безпечно працювати. Куртку слід одягнути поверх штанів, штани по чобіт.

- 2.2. Слід прибрати з робочого місця сторонні предмети.

- 2.3. Потрібно включити вентиляційну систему.

- 2.4. Необхідно перевірити наявність та справність засобів індивідуального захисту та протипожежних засобів.

- 2.5. Вимоги безпеки перед початком робіт на електрозварювальному апарату:

- 2.5.1. Необхідно перевірити справність електрозварювальної апаратури:

- надійність заземлення корпуса трансформатора зварювальної машини;
- перевірити зварювальні установки на відсутність замикання корпуса, на цілісність заземлювального дроту і на справність ізоляції живильних дротів;
- справність електровимірювальних приладів;
- переконатися, що електродотримач заводського виготовлення забезпечує надійне затискування і швидку зміну електродів доторкання до струмопровідних частин, має козирок, який захищає руку зварника, ізольовану ручку і надійний контакт з струмовим кабелем.

- 2.5.2. Слід перевірити наявність гумового килимка.

- 2.6. Вимоги безпеки перед початком виконання робіт на газозварювальному апараті:

- 2.6.1. Слід переконатися, чи немає легкозаймистих матеріалів на відстані менше 15 м від місця проведення роботи.

- 2.6.2. Необхідно перевірити:

- справність редуктора, вентилів та манометра на кисневому, ацетиленовому та пропан-бутановому балонах, запобіжного клапана ацетиленового генератора, пальника та різака;

- написи про терміни випробування кисневого та пропан-бутанового балонів (на балонах повинні бути відповідні написи та пофарбування);
  - міцність і щільність приєднання газових шлангів до пальника (різака) і редукторів, наявність прокладки для редуктора.
- 2.6.3. Завантажувати ацетиленовий генератор слід карбітом кальцію тієї грануляції і тієї кількості, які вказані в паспорті заводу-виготовлювача. Наповнювати генератор водою треба тільки до рівня контрольних отворів. Не дозволяється залишати біля генератора просипальний карбід або карбідний пил.
- 2.6.4. При розкритті посудин з карбідом кальцію не треба застосовувати інструмент та пристосування, які можуть утворювати іскри.
- 2.6.5. Під час розкриття посудин з карбідом кальцію слід стояти з боку, протилежного від стінки зі швом. Поверхня кришки, що відкривається, має бути змащена тавотом або маслом.
- 2.6.6. Не знімати ковпак з балона ударами молотка, зубила та інших інструментів, які можуть утворити іскри.
- 2.6.7. Після зняття ковпака слід оглянути його і перевірити:
- штуцер балона на відсутність видимих слідів мастила, жиру і справність різьби штуцера та вентиля;
  - наявність і справність ущільнюальної прокладки в місцях приєднання штуцера до редуктора балона.
- 2.6.8. Перед початком приєднання редуктора до кисневого, ацетиленового, пропан-бутанового балона необхідно:
- Перевірити вхідний штуцер і накидну гайку редуктора (переконатися в справності різьби гайки, у відсутності слідів мастила і жиру, а також наявність ущільнюальної фібрової прокладки фільтра на вхідному штуцері редуктора);
  - Провести продування штуцера кисневого та ацетиленового балона плавним короткочасним відкриттям вентиля на Ул - 1/4 оберту для видалення сторонніх часток (той, хто відкриває, повинен стояти з боку, протилежного від струменя газу), закривати вентиль після продування без ключа.
- 2.6.9. Не переміщуватися з запаленим пальником за межі робочого місця.
- 2.6.10. Не допускати дотику балонів і шлангів до струмопровідних дротів.
- 2.6.11. Слід перевірити, щоб довжина шлангів не перевищувала в монтажних умовах 40 м. Він має складатися не більші, як з трьох окремих частин, з'єднаних між собою гофрованими латунними двосторонніми ніпелями.
Під час складання шлангів не допускати їх сплющення, скручування і перегинання.
- 2.6.12. Не користуватись замоченими шлангами. Не допускається попадання на шланги вогню, іскор та сторонніх предметів.
- 2.6.13. Не продувати шланги для горючих газів киснем, кисневий шланг горючим газом, а також не замінювати шланги один одним.
- 2.6.14. Не використовувати дефектні шланги, не ремонтувати їх. І виконувати з'єднання шлангів за допомогою гладких трубок. Місця приєднання шлангів перевіряти на герметичність перед початком і під час роботи.
- 2.6.15. Приєднувати кисневий, ацетиленовий редуктор до балону елі спеціальним ключем, який постійно перебуває в електрогазозварника.
- 2.7. Після підготовки до роботи зварювальних апаратів необхідно в усні форм доповісти майстру про готовність.
- 2.7.1. Про всі помічені несправності на робочому місці доповісти в усні форм безпосередньо майстру і без його вказівки до роботи і приступати.

3. Вимоги безпеки під час виконання робіт.

- 3.1. Не виконувати зварювальних робіт поблизу вибухонебезпечних матеріалів (бензин, ацетон, спирт, тощо)
- 3.2. Для захисту очей від шкідливих променів, полум'я та іск(розплавленого металу слід користуватися окулярами із спеціальній світофільтрами.
- 3.3. Необхідно укладати стійко деталь, що зварюється. Застосовуючи для ці мети пристосування.
- 3.4. Слід одягати захисні окуляри при зачищенні поверхонь виробу, н зварюється, чи при видаленні з електродів нагару.
- 3.5. Треба застосовувати напилки тільки із справними, добре насадженими ручками.
- 3.6. Не дозволяється виконувати газозварювальні роботи з пристави драбини.
- 3.7. Не вести зварювання на відкритому повітрі в снігову або дошову погоду
- 3.8. Починаючи електрогазозварювальні роботи, слід попередити інші працівників, що знаходяться поруч, вигуком “Затуліть очі”.
- 3.9. Під час проведення робіт необхідно відкривати спочатку вентиль кисневого балону, а потім вентиль балону з ацетиленом (пропан-бутаном).
- 3.10. Закінчуючи виконання зварювальних робіт пальником, спочатку слід перекрити доступ ацетилену (пропан-бутану), а потім кисню.
- 3.11. **Вимоги безпеки під час роботи на електрозварювальному апараті.**
  - 3.11.1. Необхідно стежити, щоб зварювальні проводи не знаходились воді.
  - 3.11.2. Не залишати без нагляду електротримач, що перебуває п напругою.
  - 3.11.3. При короткачасних перервах (до 20 хв.) треба встановлювати електродотримач тільки на спеціальну підставку.
  - 3.11.4. Необхідно стежити за правильним положенням електродотрима¹ не допускати виходу дроту із тримача більш ніж на 15-25 мм.
  - 3.11.5. Прибирати шлакову корку із поверхні зварювального шва треба тільки після охолодження, для чистки використовувати окуляри з прозорими скельцями.
  - 3.11.6. Слід стежити за станом електродів, при наявності нагару чи згоряння кінців електродів треба їх зачистити, при цьому діаметр контактів площини підтримувати в нормальному стані, попередньо відключивши трансформатор від електроживлення.
  - 3.11.7. При зміні електродів недогарки треба кидати у спеціальний ящик.
- 3.12. **Вимоги безпеки під час роботи на газозварювальному апараті.**
  - 3.12.1. Газозварювальні роботи проводити під керівництвом майстра.
  - 3.12.2. Греба виконувати газове зварювання на діючих газопроводах при тиску газу 4,0 - 150 Па (4,0 - 150 мм. Вод. Ст.) і контролювати його на протязі виконання робіт.
  - 3.12.3. Слід періодично прочищати дротом з кольорового металу отвори для унеможливлення вихлопів та зворотних ударів.
  - 3.12.4. Не витрачати ацетилен з генераторів до повного гасіння вогню пальника, щоб уникнути підсмоктування повітря і виникнення зворотного удара.
  - 3.12.5. Не залишати без нагляду переносний генератор під час роботи. Під час перерви у роботі вогонь пальника слід загасити, а вентилі на пальнику щільно закрити. У разі тривалих перерв (більше 20 хв.), крім вентилів на пальнику, слід закривати вентилі на балонах, натискні гвинти редуктора вивернути до вивільнення пружини.
  - 3.12.6. Відбір кисню з балонів треба виконувати лише до остаточного тиску не нижче 0,05 МПа.
  - 3.12.7. Не працювати від переносного генератора, розташованого на одному візку з

Класифікація газових редукторів

№ з/п	класифікацій	особливості
1		
1.1	Б- балонні редуктори	Використовуються для живлення зварювального посту від одиничних балонів
1.2	P - рамкові редуктори	Використовуються для централізованого постачання газом декількох зварювальних постів
1.3	C -мережні редуктори (сетеві)	Використовуються для централізованого постачання газом декількох зварювальних постів від цехових газопроводів
2		
За родом редукування газу		
2.1	K-кисневі	Фарбують редуктори в блакитний (голубий) колір. Кріпиться до балону накидною гайкою з правою різьбою .
2.2	A- ацетиленові	Фарбують редуктори в білий (світлий) колір . Кріпиться до балону хомутом.
2.3	B - для водню	Фарбують редуктори в зелений колір . Кріпиться до балону накидною гайкою з лівою різьбою.
2.4	M -метанові П - пропанові	Фарбують редуктори в червоний колір . Кріпиться до балону накидною гайкою з лівою різьбою.
3		
За конструкцією редуктори бувають		
3.1	O -одноступеневі 3 механічним встановлення тиску З - одноступеневі 3 пневматичним встановлення тиску	Використовуються часто. Дешеві. Прості за конструкцією.
3.2	Д- двоступеневі механічним встановлення тиску	Дозволяють підтримувати робочий тиск з більшою точністю, ніж одноступінчаті. У цьому випадку тиск знижується в двох ступенях: у першій щаблі тиск знижується з початкової величини 15 МПа до проміжного 4МПа, а в другій - до кінцевого робочого тиску - 0,3-1,5 МПа. Двоступінчасті редуктори менш скильні до «замерзання», але вони складніші за конструкцією, ніж однокамерні і значно дорожчі
4		
За принципом дії редуктори бувають		
4.1-	Редуктори прямої дії	Тут тиск газу діє на клапан і прагнути відкрити його
4.2	Редуктори зворотньої дії	Тут тиск газу до редукування діє на клапан, прагнучі закрити його. Ці редуктори більш надійні в роботі, компактні і прості по конструкції

кисневим балоном.

- 3.12.8. Не загружати карбід кальцію безпосередньо в реторту, карбід кальцію загружати тільки в корзину.

- 3.13. Під час автоматичного та напівавтоматичного зварювання необхідно:

- не допускати використання забрудненого флюсу. Він має бути сухим та чистим (флюс забруднений мастильними матеріалами, жирами та смолами до застосування не допускається);
- очищати шви під флюсом пневматичними пристроями, металевими щітками та скребками з міцними рукоятками;
- під час обслуговування пристройів для електрошлакового зварювання користуватися окулярами, світлофільтрами синього кольору для захисту від інфрачервоного випромінювання;
- під час зварювання під флюсом, в склад якого входять фтористі сполуки, а також при зварюванні кольорових металів застосовувати примусову вентиляцію приміщення.

4. Вимоги безпеки після закінчення робіт

- 4.1. Треба відключити зварювальний апарат від електромережі.
- 4.2. Слід закрити газові вентилі, від'єднати рукава пальника від кисневого балону та ацетиленового генератора (балон з пропан - бутаном).
- 4.3. Необхідно випустити залишки ацетилену в повітря, вилити воду з бака; очистити генератор від мулу та старанно його промити. Треба розвантажити реторду генератора і промити водою. Відпрацьований карбвдний мул скинути в спеціально обладнану яму.
- 4.4. Слід скласти інструмент та пристосування, змотати шланги та кабелі, привести до порядку робоче місце.
- 4.5. Після закінчення зварювальних робіт, необхідно обстежити всі місця, куди можуть долетіти розжарені частки металу, іскри, які викликають тління ганчір'я, пожежу ізоляційного матеріалу.
- 4.6. Треба виключити вентиляційні пристройі.
- 4.7. Необхідно повідомити майстра про всі недоліки, що мали місце під час роботи.
- 4.8. Слід зняти спецодяг, вимити руки й обличчя з милом.

5. Вимоги безпеки в аварійних ситуаціях

- 5.1. У разі виникнення будь-якої аварійної ситуації _спалах газоповітряної суміші, загоряння безпосередньо на робочому місці, на сусідніх ділянках, виявлення витікання газу в редукторі, обрив дротів, пошкодження заземлювальних пристройів тощо), при небезпеці для людей тощо треба негайно зупинити роботу, повідомити інструктора та взяти участь в усуненні виниклої несправності чи її локалізації за вказівкою інструктора, не порушивши при цьому вимог охорони праці.
- 5.2. У випадку відключення електроенергії, виявлення несправності електrozварювального обладнання слід терміново вимкнути все електрообладнання, яке знаходиться в роботі, підключення його можна виконувати тільки після того, як напруга електромережі буде відповідати нормам.
- 5.3. При ураженні електричним струмом необхідно негайно звільнити потерпілого від дії електричного струму, відключивши електроустановку від джерела живлення, а при неможливості відключення - відтягнути його від

струмоведучих частин за одяг або застосувавши підручний ізоляційний матеріал і викликати швидку медичну допомогу.

- 5.4. Якщо сталася пожежа, треба повідомити майстра, виконувати всі його вказівки щодо ліквідації небезпеки.
- 5.5. У разі виникнення нещасного випадку і травмування людей потерпілий або свідок нещасного випадку повинен повідомити про нещасний випадок майстра і вжити заходів щодо надання необхідної допомоги потерпілому.

Старший майстер

В.В.Переходович

Узгоджено:

Інженер з охорони праці

О.М.Коптєв